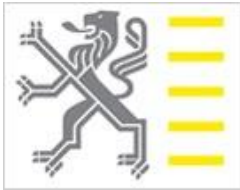

COMMISSIE INZAKE LEERLINGENRECHTEN

VERSLAG WERKINGSJAREN 2011 EN 2012

COLOFON

Eindredactie

Prof. dr. Ludo M. Veny (voorzitter)

Daphne Rombauts, Katrien Deman en Peter Bex (Agentschap voor Onderwijsdiensten)

Met medewerking van

Bea De Cuyper en Veerle Van De Velde (Agentschap voor Onderwijsdiensten)

Verantwoordelijke uitgever

Prof. dr. Ludo M. Veny

Voorzitter Commissie inzake Leerlingenrechten

Inhoudstafel

<i>Inhoudstafel</i>	2
<i>Voorwoord</i>	4
<i>Deel I: Omtrent de Commissie inzake Leerlingenrechten</i>	5
I.0 Vooraf: decretale aanpassingen	5
I.1 Samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten	5
I.2 Formele voorschriften en procedure	6
I.2.1 Ontvankelijkheid van de klachten	6
I.2.2 Termijnen	7
I.2.3 Wraking	8
I.2.4 Aanwezigheid van partijen en vertegenwoordiging	8
I.2.5 Onderzoeksmaatregelen	8
I.2.6 Beraadslaging, stemming en beslissing	9
I.2.7 Communicatie met partijen en interne communicatie met de administratie	9
I.2.8 Draagwijdte van de bevoegdheid van de Commissie	10
I.2.9 Voorstellen tot sanctionering	11
I.2.10 Beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de Commissie	11
<i>Deel II: Enkele statistische gegevens inzake de aard van de klachten bij de Commissie inzake Leerlingenrechten gedurende de werkingsjaren 2011 en 2012</i>	12
II.1 Evolutie van de klachten over de werkingsjaren 2005 – 2012	12
II.2 Aantal klachten ingedeeld volgens beslissing	13
II.3 Beslissingen bij de ontvankelijke klachten	14
II.4 Aantal klachten per onderwijsnet	14
II.5 Aantal klachten per provincie	15
<i>Deel III: Becommentarieerd overzicht en analyse van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten</i>	16
III.1 De ontvankelijkheid van de verzoekschriften	16
III.1.1 Ratione temporis	16
III.1.2 Ratione materiae	16
III.1.3 Ratione personae	17
III.2 Recht op inschrijving	17
III.2.1 Regelgeving	17
III.2.2 Instemming met het schoolreglement en het pedagogisch project	18
III.2.3 Voorrang voor kinderen die tot dezelfde leefeenheid behoren als een reeds ingeschreven leerling	19
III.2.4 Experimentele aanmeldingsprocedure	19
III.3 Het vervullen van de toelatingsvoorwaarden	19
III.4 Redenen van weigering	21
III.4.1 Materiële omstandigheden die volgens het schoolbestuur of de inrichtende macht de veiligheid van de leerlingen in het gedrang kunnen brengen	21
III.4.2 Inschrijving onder ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht	22
III.4.3 De betrokken leerling werd het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar definitief uitgesloten	23
III.4.4 Vaststelling en bekendmaking van de inschrijvingsperiode	23

III.5 Motivering	24
III.5.1 Formeel: de betekening van de weigeringsbeslissing	24
III.5.2 Inhoudelijk: de afdoende motivering	24
III.5.3 Motivering van de weigering door middel van een verweer op de Commissiezitting	24
Deel IV. Bespreking van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten in verband met de experimentele aanmeldingsprocedures	26
Deel V. Bespreking van de beoordeling van de aanmeldingsprocedures door de Commissie inzake Leerlingenrechten	39
V.1. Regelgeving	39
V.2 Werkwijze	39
V.3 Cijfers	40
V.4 Inhoudelijke bespreking van de aanmeldingsdossiers	41
V.4.1. Goedgekeurde dossiers in het basisonderwijs	41
V.4.2 Niet-goedgekeurde dossiers in het basisonderwijs	48
V.4.3 Goedgekeurde dossiers in het secundair onderwijs	48
V.4.4 Niet-goedgekeurde dossiers in het secundair onderwijs	54
Deel VI. Specifieke opmerkingen	55

Voorwoord

Voor u liggen de gebundelde jaarverslagen over de werkingsjaren 2011 en 2012 van de Commissie inzake Leerlingenrechten.

Tijdens de schooljaren 2009-2010 en 2010-2011 konden schoolbesturen en inrichtende machten voor de inschrijvingen beroep doen op een experimentele aanmeldingsprocedure. Die aanmeldingsprocedures brachten de capaciteitsproblemen die er in bepaalde regio's bestaan, duidelijk aan het licht. In het werkingsjaar 2010 werd de Commissie inzake Leerlingenrechten geconfronteerd met een opvallend sterke toename van het aantal klachten. Die toename is in grote mate toe te schrijven aan het instellen van de experimentele aanmeldingsprocedures. Het is dan ook gepast om in dit jaarverslag een apart hoofdstuk te wijden aan de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten in verband met de aanmeldingsprocedures.

Ik wens u alvast veel leesplezier toe.

Prof. dr. Ludo M. Veny
Voorzitter

I.0 Vooraf: decretale aanpassingen

Tijdens de werkingsjaren 2011 en 2012 werden twee decreten goedgekeurd met betrekking tot het inschrijvingsrecht. Het behelst het Decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 25 november 2011 en het Decreet houdende technische en praktische aanpassingen aan het decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 8 juni 2012. Op legistiek vlak had het decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 25 november 2011 tot gevolg dat het inschrijvingsrecht uit het GOK-decreet werd gelicht en in de niveaudecreten werd ondergebracht (i.c. het Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs).

Die herziening van het inschrijvingsrecht formuleerde twee bijkomende uitgangspunten, met name het bevorderen van de sociale mix, enerzijds, en de bescherming van de gelijke onderwijs- en inschrijvingskansen van Nederlandstaligen en het behoud van het Nederlandstalig karakter van het door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs, anderzijds. Daarnaast werden de aanmeldingsprocedures uit de experimentele sfeer gehaald en in permanente decretale regels voor aanmeldingsprocedures vastgelegd.

De regelgevende aanpassingen in het kader van de herziening van het inschrijvingsrecht hebben grote gevolgen voor de adviespraktijk van de Commissie inzake Leerlingenrechten. In de eerste plaats is er een aantal wijzigingen in de toepassing van het inschrijvingsrecht. Drie nieuwe voorrangsgroepen zijn ingevoerd, te weten kinderen van personeelsleden (verplicht), leerlingen van de campusschool (mogelijk binnen het werkingsgebied van een Lokaal Overlegplatform (LOP)) en leerlingen die al dan niet aan een van de gelijke kansindicatoren voldoen door een systeem van dubbele contingering. Die laatste voorrangsgroep instellen is steeds mogelijk, maar verplicht in het basisonderwijs en het eerste jaar van de eerste graad van het gewoon secundair onderwijs binnen het werkingsgebied van een LOP. Verder kwam er ook een nieuwe weigeringsgrond bij; scholen kunnen leerlingen weigeren die een vraag tot inschrijving stellen die tot doel heeft of die ertoe zal leiden dat de betrokken leerling in dat schooljaar afwisselend naar verschillende scholen zal gaan (bijvoorbeeld bij een billocatieregeling in het geval van gescheiden ouders). Daarnaast vond er een aantal kleinere wijzigingen en verduidelijkingen plaats.

De decretale aanpassingen gingen in op 1 september 2012. Het spreekt voor zich dat de adviespraktijk van de Commissie inzake Leerlingenrechten sinds die datum met de nieuwe regels rekening houdt.

Het belangrijkste gevolg van de herziening van het inschrijvingsrecht bestaat erin dat de bevoegdheden van de Commissie inzake Leerlingenrechten werden uitgebreid. Voortaan moet de initiatiefnemer zijn aanmeldingsprocedure voorleggen aan de Commissie inzake Leerlingenrechten. De Commissie toetst de voorstellen van aanmeldingsprocedure aan de bepalingen inzake het recht op inschrijving, de aanmeldingsprocedures en aan de uitgangspunten van het inschrijvingsrecht. Pas nadat de Commissie de procedure heeft goedgekeurd, kan de aanvrager de aanmeldingsprocedure instellen. Tegen het niet-goedkeuringsbesluit van de Commissie inzake Leerlingenrechten staat beroep bij de Vlaamse regering open. Daarnaast gaat de Commissie, bij klachten, nog steeds na of de aanmeldingsprocedures op een regelmatige wijze werden toegepast.

I.1 Samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten

De samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten werd tot 1 september 2012 geregeld in het ministerieel besluit dd. 4 maart 2003 houdende de aanstelling van de voorzitter en de leden van de Commissie inzake Leerlingenrechten, zoals gewijzigd op 8 januari 2004.

In de bestuurspraktijk stemde de samenstelling van de Commissie evenwel niet steeds helemaal overeen met de samenstelling die in het ministerieel besluit werd weergegeven. Door nieuwe beroepsoriëntaties en onverenigbaarheden, maar ook wegens de tijdelijke onbeschikbaarheid van bepaalde leden en doordat het systeem van plaatsvervaarders onvoldoende flexibel was (en blijft), moest de Commissie gedurende de voorbije jaren meermaals op zoek gaan naar nieuwe leden.

Dit euvel werd verholpen door het ministerieel besluit van 9 november 2012 houdende aanstelling van de voorzitter en de leden van de Commissie inzake Leerlingenrechten. Dit besluit, ingegaan op 1 september 2012, geeft de huidige samenstelling van de Commissie weer en is raad te plegen op <http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie/MB-aanstelling-leden.htm>. Toch blijft het, opdat de Commissie zijn werkzaamheden zou kunnen verderzetten, noodzakelijk dat de Commissie kan zetelen zonder dat het ministerieel besluit telkenmale aangepast moet worden.

Artikel 5 van het besluit van de Vlaamse regering van 27 september 2002 betreffende de Commissie inzake Leerlingenrechten bepaalt dat een zitting rechtsgeldig is ingeval de voorzitter aanwezig is, evenals ten minste één lid van elke geleding, zoals bedoeld in artikel IV.7, §1, derde, vierde en vijfde lid, van het GOK-decreet. Dit betekent dat, naast de voorzitter, ten minste één lid aanwezig moet zijn dat vertrouwd is met de onderwijsregelgeving en het ruime onderwijsveld, één lid met een bijzondere kennis of verdienste op het vlak van de kinderrechtenbescherming en één lid dat vertrouwd is met het grondwettelijk en administratief recht.

Dit weinig flexibele systeem van plaatsvervangers had, net als in de voorgaande werkingsjaren, eveneens in 2011 en 2012 tot gevolg dat de Commissie inzake Leerlingenrechten nu en dan in een niet-rechtsgeldige samenstelling moest zetelen. Opdat een zitting om die reden niet zou moeten worden verdaagd, wat geenszins in het belang van de betrokken partijen is en allerminst een snelle rechtszekerheid ten goede komt, wijst de voorzitter de partijen in dat geval op de onregelmatige samenstelling van de Commissie en vraagt uitdrukkelijk of beide partijen geen bezwaar hebben de zitting en de uitspraak in die samenstelling te laten plaatsvinden. Bij bezwaar wordt de zitting uitgesteld.

I.2 Formele voorschriften en procedure

I.2.1 Ontvankelijkheid van de klachten

Met het oog op de laagdrempeligheid voor het indienen van de klachten stelt het huishoudelijk reglement van de Commissie inzake Leerlingenrechten minimale vereisten voorop opdat een schrijven als een ontvankelijke klacht zou kunnen worden gekwalificeerd en vervolgens behandeld.

Zo moet de klacht schriftelijk, gedagtekend en ondertekend worden ingediend. Ze moet tevens de identiteit en het adres van de verzoekende partij, de identiteit en het adres van de geweigerde leerling(en) en de identiteit en het adres van de verwerende partij of een afschrift van de bestreden beslissing van de inrichtende macht of het schoolbestuur bevatten.

Overeenkomstig het huishoudelijk reglement neemt het secretariaat bij het ontbreken van één van de voormelde gegevens in de klacht, contact op met de verzoekende partij. Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk klachten ontvankelijk zijn, is eveneens de bestuurspraktijk gegroeid dat het secretariaat van de Commissie inzake Leerlingenrechten overgaat tot het opvragen van bijkomende stukken bij een "onvolledige" klacht.

Het secretariaat van de Commissie inzake Leerlingenrechten heeft in 2011 en 2012 een aantal onvolledige klachten, en tevens klachten betreffende aangelegenheden die niet tot de bevoegdheid van de Commissie behoren, ontvangen. Bij klachten tegen een weigering tot inschrijving na een aanmeldingsprocedure vermeldde de verzoekende partij vaak alle scholen waarvoor de ouder(s) de leerling had(den) aangemeld. Het secretariaat contacteerde in dat geval de verzoekende partij om na te gaan tegen welke scho(o)l(en) de klacht gericht was. Er werden ook enkele verzoekschriften tegen de aanmeldingsprocedure op zich ingediend. Aangezien de Commissie over een dergelijke klacht niet kan oordelen, werd gevraagd aan de verzoekende partij om in het verzoekschrift ten minste de school van eerste keuze te vermelden.

Klachten worden steeds vaker per e-mail ingediend. Ingeval het verzoekschrift niet ondertekend is, contacteert het secretariaat van de Commissie de verzoekende partij met de vraag om een ondertekend verzoekschrift te bezorgen. Om de onontvankelijkheid van klachten wegens formele gebreken tot een minimum te herleiden, aanvaardt de Commissie inzake Leerlingenrechten de datum

van de elektronisch ingediende klacht op voorwaarde dat achteraf formeel nog wel een ondertekend verzoekschrift wordt ingediend.

I.2.2 Termijnen

I.2.2.1 Termijn van ontvankelijkheid

Opdat een klacht bij de Commissie inzake Leerlingenrechten - *ratione temporis* - ontvankelijk zou worden ingesteld, moet zij ten laatste dertig kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten worden ingediend. Die termijn is een vervaltermijn en kan niet worden gestuit, noch worden geschorst.

Eveneens tijdens de werkingsjaren 2011 en 2012 hanteerde de Commissie, steunend op artikel 35 van het Vlaams Openbaarheidsdecreet van 26 maart 2004, haar vaste adviespraktijk dat de termijn om een klacht of een beroep in te stellen enkel begint te lopen voor zover de volledige beroepsprocedure bij de betekening van de bestreden beslissing expliciet aan de betrokkenen werd meegedeeld. Die bekendmakingsregeling geldt zowel ten aanzien van officiële schoolbesturen als ten aanzien van vrije schoolbesturen.

Net als tijdens de vorige werkingsjaren, stelde de Commissie in 2011 en 2012 vast dat er nog steeds scholen zijn die naar aanleiding van een vraag tot inschrijving geen weigeringsdocument aan de ouders overhandigen of binnen de decretaal voorgeschreven termijn van vier dagen toesturen. Dergelijke klachten waren bijgevolg, onverminderd de termijn waarbinnen ze werden ingesteld, *ratione temporis*, ontvankelijk. Sinds 1 september 2012 zijn schoolbesturen verplicht om binnen de voorgeschreven termijn een vast model van 'mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving'¹ aan de betrokken personen te bezorgen. De Commissie benadrukt in dit verslag uitdrukkelijk dat schoolbesturen er alle belang bij hebben om een weigeringsdocument te bezorgen, ten einde te vermijden dat de klachten lang na het zich voordoen van de betwiste feiten aanhangig zouden worden gemaakt en toch behandeld zouden kunnen worden.

A fortiori kan bij ontstentenis van enige overhandigde of betekende schriftelijke weigeringsbeslissing een klacht nooit laattijdig zijn ingediend.

I.2.2.2 Termijn van behandeling

De decretaal bepaalde termijn waarbinnen klachten wegens weigering tot inschrijving door de Commissie moeten worden afgehandeld bedraagt 21 dagen. De termijn waarbinnen de klachten moeten worden behandeld, is niet voorgeschreven op straffe van verval, en wordt dus beschouwd als een termijn van orde. Aldus tast de overschrijding ervan de rechtsgeldigheid van de beslissing niet aan en moet aan de beslissing de nodige uitvoering worden gegeven.

De gemiddelde termijn waarbinnen de Commissie nadat de klacht werd ingediend tot een uitspraak kwam, bedroeg in 2012 18 kalenderdagen en in 2011 28 kalenderdagen, tegenover 19 kalenderdagen in 2010 en 24 kalenderdagen in 2009.

Wegens capaciteitsproblemen was een snelle beslissing van de Commissie aangewezen bij klachten die betrekking hadden op een weigering tot inschrijving in een school die met een experimentele aanmeldingsprocedure werkte (de Commissie ontving in 2011 en 2012 nog geen klachten met betrekking tot aanmeldingsprocedures na afloop van de experimentele fase). Een experimentele aanmeldingsprocedure was steeds het voorwerp van overleg binnen het LOP geweest en was daar met de vereiste meerderheid goedgekeurd. De scholen waren gebonden aan de afspraken die betreffende de uitvoering van de procedure binnen het LOP werden gemaakt. Directies of vertegenwoordigers van schoolbesturen hadden dan ook niet veel tijd nodig om hun verweer voor te bereiden en hun aanwezigheid was bij de behandeling van die zaken evenmin steeds vereist. Belangrijker in die situaties is de aanwezigheid van de LOP-deskundige of personen die vanuit een andere organisatie nauw bij de aanmeldingsprocedure betrokken zijn.

Evenzeer tijdens de werkingsjaren 2011 en 2012 wensten ouders daarentegen wel vaak uitdrukkelijk zelf aanwezig te zijn, moest er rekening worden gehouden met de agenda van de voorzitter en de

¹ Aangezien de periode na 1 september slechts een beperkt deel van dit rapport uitmaakt, zal verder in dit rapport steeds het begrip 'weigeringsdocument' worden gehanteerd.

commissieleden en kon een aantal beslissingen pas worden genomen na twee - of zelfs meer - beraadslagingen ten gevolge van bijkomende onderzoeksmaatregelen.

Los van de aanmeldingsprocedures streefde de Commissie er ook in 2011 en 2012 steeds naar om alle klachten zo snel mogelijk te beslechten. Er werd daarbij zoals steeds een onderscheid gemaakt tussen die gevallen waarbij a) het recht op onderwijs acuut miskend is en de uitspraak van de Commissie een doorbraak zou kunnen betekenen voor de erkenning van het recht op onderwijs van de leerling (bijvoorbeeld bij het geval dat een leerling ten gevolge van een definitieve uitsluiting tijdens het lopende schooljaar lange tijd niet is ingeschreven in een school) en b) het recht op onderwijs op het moment van de klacht nog gewaarborgd is (bijvoorbeeld. een klacht over een weigering voor het volgende schooljaar of ingeval na een weigering een inschrijving in een andere school is gerealiseerd).

I.2.3 Wraking

Hoofdstuk III van het huishoudelijk reglement van de Commissie inzake Leerlingenrechten bepaalt dat - bij toepassing van de artikelen 828 en 829, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek - de leden en de voorzitter van de Commissie door de partijen en door het betrokken Lokaal Overlegplatform kunnen worden gewraakt; een lid dat weet heeft van een reden tot zijn eigen wraking, moet zich uit eigen beweging van de zaak onthouden.

In de loop van 2011 en 2012 hebben er geen wrakingen plaatsgevonden, noch op vraag van de partijen noch op vraag van het LOP; evenmin heeft een lid zich op eigen initiatief aan een zaak moeten onttrekken.

I.2.4 Aanwezigheid van partijen en vertegenwoordiging

In 2011 zijn 11 zittingen georganiseerd, waarop 74 klachten werden behandeld. In 2012 werden 17 zittingen georganiseerd, waarop 171 klachten werden behandeld.

In 2011 kon de verzoekende partij de zitting niet bijwonen bij 12 zaken. In 2012 was dit het geval bij 24 zaken.

In 2011 werden de ouders in 2 zaken bijgestaan door een raadsman. In 2 zaken was de meerderjarige leerling zelf aanwezig en in 1 zaak werd de meerderjarige bijgestaan door zijn ouders. In 2012 werden in 17 zaken de ouders bijgestaan door een raadsman. In 3 zaken was de meerderjarige leerling zelf aanwezig.

In 2011 was bij 30 zaken de verwerende partij niet aanwezig. In 13 gevallen diende de school een verweerschrift in. In 2012 was de verwerende partij niet aanwezig bij 35 zaken. Bij 28 zaken diende de school een verweerschrift in.

De directeurs van scholen zijn in de meeste zaken zelf aanwezig en worden soms bijgestaan door een lid van de inrichtende macht of het schoolbestuur, door de directeur van de scholengemeenschap of door een ander personeelslid (bv. de technisch adviseur coördinator of de orthopedagoog wanneer zij betrokken waren bij de weigering). In 2011 liet de school zich in 3 zaken bijstaan door een advocaat. In 2012 was dit het geval bij 17 zaken.

De Commissie was in 2011 bij 3 zittingen niet regelmatig samengesteld (op 29/03/2011, 6/07/2011 en 17/08/2011). In 2012 was de Commissie bij 2 zittingen niet regelmatig samengesteld (op 27/06/2012 en 4/10/2012). Er wordt dan gehandeld zoals beschreven supra onder "I.1. Samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten".

I.2.5 Onderzoeksmaatregelen

In het werkingsjaar 2011 werd 12 maal overgegaan tot het nemen van bijkomende onderzoeksmaatregelen. In de meeste gevallen (10) was bijkomende informatie nodig over het feitelijke verloop van de handelingen van ouders en scholen tijdens een experimentele aanmeldingsprocedure. In één zaak heeft de Commissie inzake Leerlingenrechten het inschrijvingsregister opgevraagd om de chronologie van de inschrijvingen te kunnen bepalen. Een andere zaak werd uitgesteld om het resultaat van de bemiddeling van het LOP af te wachten.

In 2012 werden in 7 dossier bijkomende onderzoeksmaatregelen bevolen. Eenmaal stelde de Commissie vast dat de verzoekende partij ter zitting vooral zijn recht op informatie uitoefende en tal van vragen van informatieve aard had met betrekking tot het verloop van de aanmeldingsprocedure en de toewijzingen van de vrije plaatsen voor die school. De Commissie was daarom van mening dat het aangewezen was dat de vader van de leerling een afspraak maakte met de vertegenwoordigers van de Studiewijzer om een gedetailleerd antwoord en motivatie op die vragen te bekomen om de zaak daarna verder te zetten. In een andere zaak vroeg de commissie nazicht van het inschrijvingsregister door de bevoegde verificatiedienst om te bepalen of er na de volverklaring van het betreffende niveau nog leerlingen ingeschreven waren. De andere onderzoeksmaatregelen betroffen het verloop van een aanmeldingsprocedure.

I.2.6 Beraadslaging, stemming en beslissing

In alle zaken van 2011 en 2012 die door de Commissie inzake Leerlingenrechten zijn behandeld, heeft de Commissie de beslissingen met eenparigheid – en aldus in consensus – van stemmen genomen. In geen enkel geval was een stemming noodzakelijk om een meerderheidsstandpunt te bepalen.

In 2011 werden 10 klachten ingetrokken, in 2012 waren dat er 12. Ouders trekken hun klacht meestal in omdat de leerling is ingeschreven in een andere school of omdat de ouders niet meer aandringen op een inschrijving in de school van de verwerende partij.

I.2.7 Communicatie met partijen en interne communicatie met de administratie

Indien een klacht bij de Commissie inzake Leerlingenrechten aanhangig wordt gemaakt, worden de partijen bij aangetekend schrijven uitgenodigd. De verzoekende partij wordt bovendien telkens ook met een gewone zending uitgenodigd. Sinds het werkingsjaar 2008 wordt een kopie van de beslissing naar de inrichtende macht of het schoolbestuur opgestuurd.

In de uitnodiging van de partijen wordt verwezen naar het huishoudelijk reglement en de samenstelling van de Commissie inzake Leerlingenrechten, die terug te vinden zijn op de website. Indien nodig brengt het secretariaat de partijen telefonisch op de hoogte van de datum van de zitting zodra die door de Commissie is vastgesteld.

Daags na de zitting kunnen de betrokken partijen reeds mondeling - i.e. telefonisch - in kennis worden gesteld van de beslissing van de Commissie door het secretariaat van de Commissie inzake Leerlingenrechten. De beslissingen worden nadien aan beide partijen bij aangetekende brief bezorgd. Een afschrift van de beslissing wordt tevens per aangetekend schrijven aan de inrichtende macht of het schoolbestuur verstuurd.

Indien de school waartegen een klacht wordt ingediend in een LOP-gebied gelegen is, wordt de deskundige van het betrokken LOP systematisch uitgenodigd op de zitting. In 2011 was de LOP-deskundige bij 45 zaken aanwezig. In 2012 was de LOP-deskundige aanwezig bij 110 zaken. In het geval dat de LOP-deskundige niet aanwezig kon zijn, gaf die meestal voor de zitting wel een schriftelijke of mondelinge (telefonische) toelichting aan het secretariaat.

De ambtenaren van het Departement Onderwijs die meewerken aan de beleidsvoorbereiding in verband met gelijke onderwijskansen, worden systematisch uitgenodigd en nemen soms deel aan de openbare zittingen; de beraadslaging geschiedt uiteraard met gesloten deuren en bij afwezigheid van de personeelsleden van de voormelde administratie.

Op de website van de Commissie inzake Leerlingenrechten² wordt elke zitting vooraf aangekondigd en worden alle uitspraken integraal - weliswaar geanonimiseerd, i.e. zonder vermelding van de namen van de betrokken partijen - bekendgemaakt.

² <http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie>

I.2.8 Draagwijdte van de bevoegdheid van de Commissie

De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft als bevoegdheid de weigeringen tot inschrijving te onderzoeken; de Commissie adviseert en oordeelt naar recht inzake het recht op inschrijving, zoals verankerd in het Gelijke Onderwijskansendecreet.

Een beslissing van de Commissie heeft de volgende gevolgen voor de betrokkenen:

- een *ongegegrondverklaring van de weigering* heeft tot gevolg dat zij na de uitspraak geacht wordt niet meer te bestaan; de leerling en de ouders kunnen zich daarop opnieuw aanbieden om een inschrijving in de school te bekomen. Een ongegrondverklaring van een weigering heeft niet automatisch een inschrijving tot gevolg. De Commissie inzake Leerlingenrechten kan zich immers niet in de plaats stellen van de school, maar geeft *bij wijze van advies* enkel aan dat de genomen beslissing in strijd is met het Gelijke Onderwijskansendecreet. De ouder(s) van de leerling en/of de leerling zelf moeten zich bijgevolg opnieuw aanbieden bij de weigerende school met een uitdrukkelijke en herhaalde vraag tot inschrijving. Om het recht op inschrijving te beoordelen, moet bij dit nieuwe verzoek rekening gehouden worden met de situatie op school (aantal inschrijvingen, inschrijvingsregister) zoals die gold op het moment van de eerste aanbieding van betrokkene. Zo kan een school zich bij deze tweede vraag tot inschrijving niet meer beroepen op de maximumcapaciteit als deze nog niet bereikt was op het moment van de eerste weigering van inschrijving die door de commissie ongegrond verklaard is.

- een *gegrondverklaring van de weigering* heeft tot gevolg dat de leerling in die school geweigerd blijft. Bij een gegrondverklaring van een weigering bestendigt de Commissie inzake Leerlingenrechten de beslissing van de inrichtende macht of het schoolbestuur, en heeft het LOP de decretale opdracht de leerling bij te staan bij het zoeken naar een andere school.

Voor de Commissie inzake Leerlingenrechten worden regelmatig klachten ingediend tegen een weigering tot inschrijving waarbij de weigeringsbeslissing gesteund wordt op de in artikel III.10 GOK-decreet voorziene ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht. De Commissie heeft bij de beoordeling van dergelijke klachten een marginale toetsingsbevoegdheid wat de motivering van de draagkrachtafweging betreft. Die marginale toetsing omvat twee aspecten. Enerzijds, gaat de Commissie na of de voorgeschreven procedure correct gevolgd werd. Zo moet er worden aangetoond dat alle essentiële (procedure)elementen vervuld zijn, bijvoorbeeld dat er overleg met de ouders werd gepleegd; artikel III.10, §3). Anderzijds, moet de school de Commissie in staat stellen om inhoudelijk te beoordelen of de juiste beslissing al dan niet werd genomen (desgevallend met de medewerking van externe deskundigen).

Hetzelfde geldt indien een weigeringsbeslissing gesteund is op de in artikel III.9 GOK-decreet voorziene weigeringsgrond van een eerdere definitieve uitsluiting uit de school. Ook hier meet de Commissie zich een marginale toetsingsbevoegdheid aangaande de uitsluitingsprocedure toe, in zoverre de inschrijving op die weigeringsgrond is gesteund. De school moet aantonen dat zij de correcte procedure voor een definitieve uitsluiting volgde, zodat de weigering tot inschrijving op een formeel correcte tuchtbeslissing is gesteund.

Het Organisatiebesluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2002 stelt dat in de eerste en in de tweede graad van het secundair onderwijs leerlingen in uitzonderlijke gevallen na 15 januari kunnen veranderen van studierichting op voorwaarde van een gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad. De Commissie heeft bij de behandeling van een klacht zelf een inschatting gemaakt om te bepalen of er al dan niet sprake was van een uitzonderlijke situatie.

De grenzen van dit marginaal toetsingsrecht liggen niet vast en de reikwijdte ervan wordt in elk dossier in concreto bepaald. De marginale toetsing moet de "rechter" in staat stellen zijn controlefunctie op de handelingen van het bestuur uit te oefenen, evenwel zonder zich hierbij in de plaats te stellen van het bestuur. In de beide hiervoor beschreven situaties moet de marginale toetsing de Commissie inzake Leerlingenrechten de mogelijkheid bieden de rechtmatigheid van de bestuursbeslissing (tuchtbeslissing of draagkrachtafweging) na te gaan. Die rechtmatigheid betreft, enerzijds, de wettighedscomponent van de beslissing - zijn de wetgeving en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur nageleefd - en, anderzijds, de uitoefening van de discretionaire bevoegdheid door het schoolbestuur of de inrichtende macht - dat wil zeggen het appreciatierecht van een bestuur - en dit op een redelijke wijze - de zogenaamde "kennelijke redelijkheid" of de "kennelijke onredelijkheid",

te bekijken in abstracto: anders geformuleerd, “zou een ander bestuur in dezelfde omstandigheden tot dezelfde beslissing kunnen komen zijn”.

In het werkingsjaar 2012 is de Commissie één maal geconfronteerd met een school die bij een weigering de beginselen van behoorlijk bestuur niet had nageleefd.

In zaak 2012/03bis oordeelde de Commissie dat de gebrekkige communicatie over de exacte voorrangperiode voor broers en zussen een inbreuk inhoudt op de algemene richtlijnen inzake behoorlijk bestuur. Op grond hiervan heeft de Commissie beslist dat het door het GOK-decreet gewaarborgde recht op inschrijving werd miskend. Die zaak wordt meer in detail besproken in punt III.4.4 Vaststelling en bekendmaking van de inschrijvingsperiode op pagina 19.

I.2.9 Voorstellen tot sanctionering

De beslissingen van de Commissie hebben op zich geen afdwingbaar karakter, maar de Commissie kan aan de Vlaamse Regering adviseren om een bedrag op de werkingsmiddelen van de school in te houden of terug te vorderen. De Commissie inzake Leerlingenrechten heeft in 2012 drie dossiers overgemaakt aan de Vlaamse Regering betreffende vier scholen. Telkens moest de commissie vaststellen dat er sprake was van een volgehouden weigering tot uitvoering van de beslissing van de Commissie inzake Leerlingenrechten en bijgevolg de aangehouden schending van het recht op inschrijving voor de betrokken leerlingen.

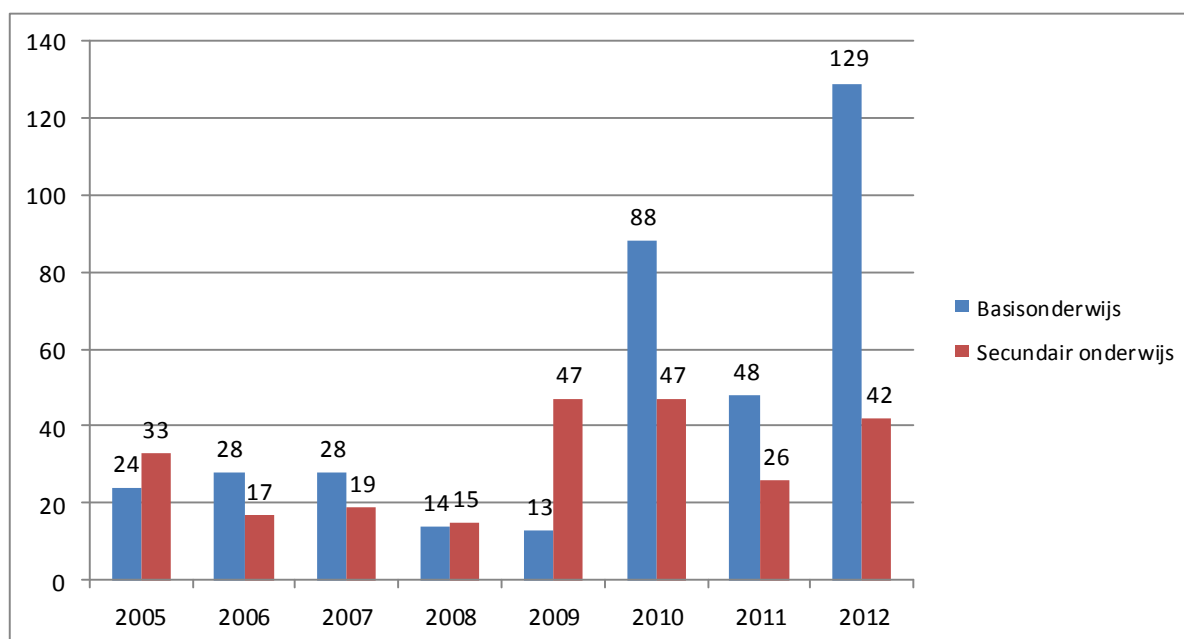
I.2.10 Beroepsmogelijkheid tegen de beslissingen van de Commissie

Tegen een uitspraak van de Commissie inzake Leerlingenrechten staat geen beroep open bij de Vlaamse Regering (artikel IV.8 Gelijke Onderwijskansendecreet). De beslissingen van de Commissie zijn evenmin aanvechtbaar voor de Raad van State (RvSt, Lefebre, nr. 130.168 van 6 april 2004).

Deel II: Enkele statistische gegevens inzake de aard van de klachten bij de Commissie inzake Leerlingenrechten gedurende de werkingsjaren 2011 en 2012

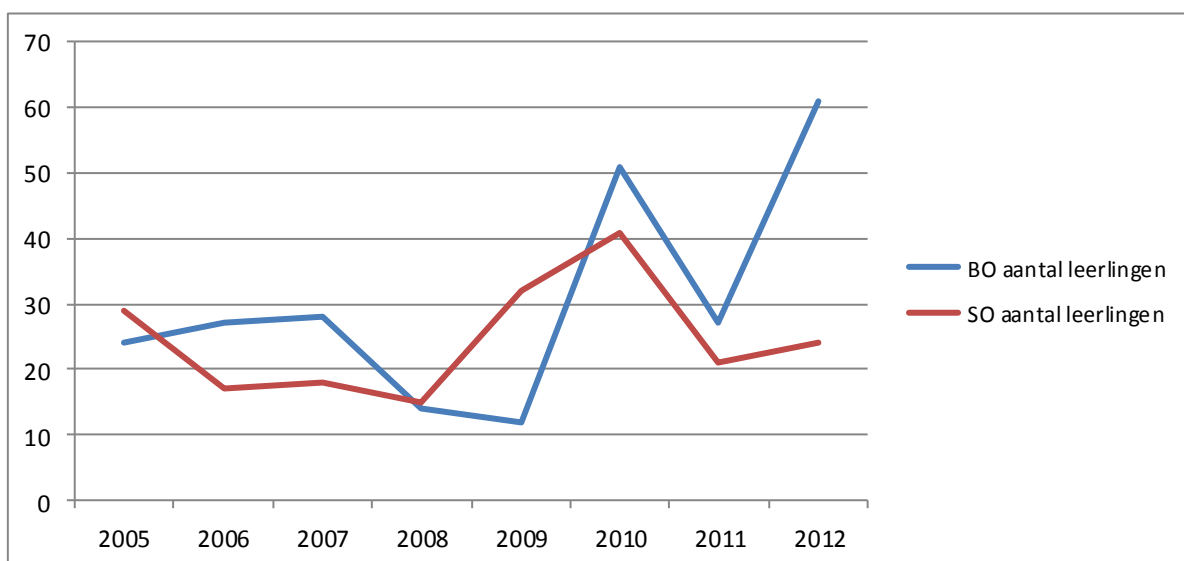
II.1 Evolutie van de klachten over de werkingsjaren 2005 – 2012

	BO		SO		Totaal aantal klachten
	Aantal klachten	Aantal leerlingen	Aantal klachten	Aantal leerlingen	
2005	24	24	33	29	57
2006	28	27	17	17	45
2007	28	28	19	18	47
2008	14	14	15	15	29
2009	13	12	47	32	60
2010	88	51	47	41	135
2011	48	27	26	21	74
2012	129	61	42	24	171 ³

³ Dit hoge aantal is toe te schrijven aan problemen met betrekking tot de aanmeldingsprocedure voor het basisonderwijs Antwerpen.

Evolutie van het aantal leerlingen

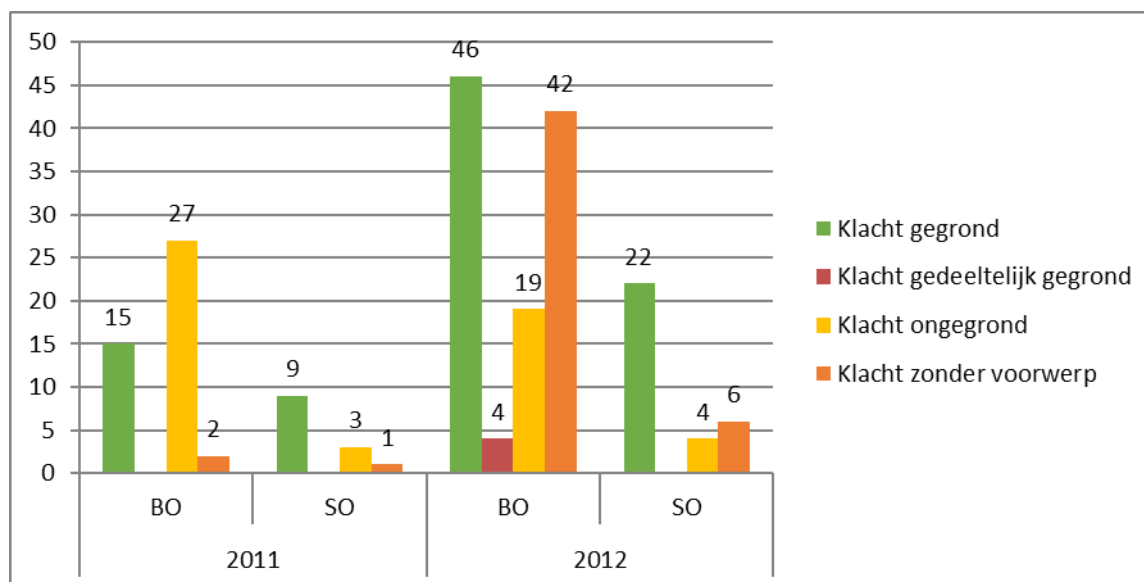

II.2 Aantal klachten ingedeeld volgens beslissing

Beslissing		2011		2012	
		BO	SO	BO	SO
Ontvankelijke klachten	Klacht gegrond	15	9	46	22
	Klacht gedeeltelijk gegrond			4	
	Klacht ongegrond	27	3	19	4
	Klacht zonder voorwerp	2	1	42	6
Onontvankelijke klachten		1	5	14	2
Commissie onbevoegd		1			1
Ingetrokken klachten		2	8	4	7
Totaal per niveau		48	26	129	42
Totaal		74		171	

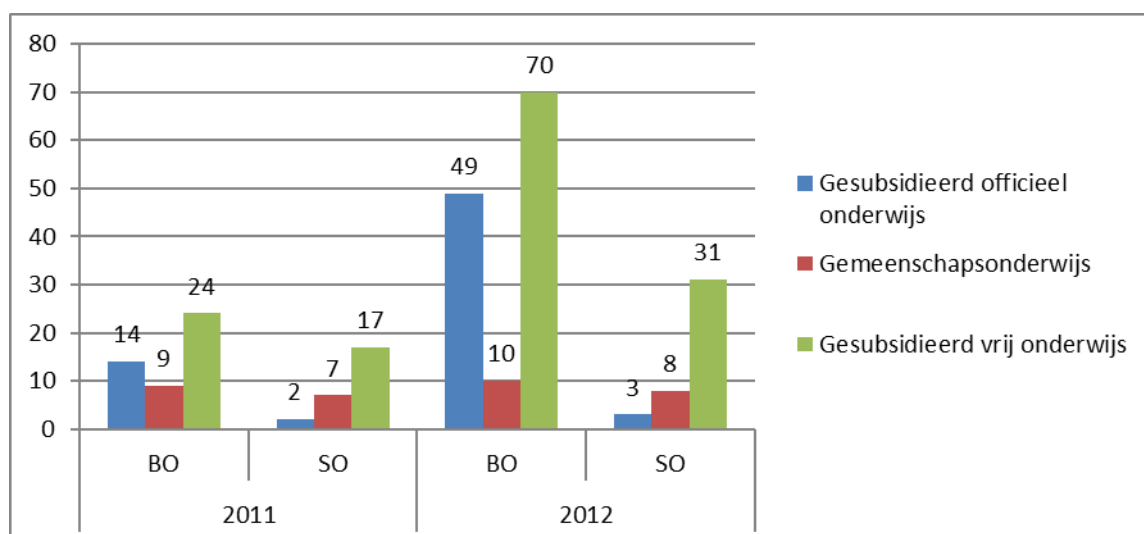
II.3 Beslissingen bij de ontvankelijke klachten

	2011		2012	
	BO	SO	BO	SO
Klacht gegrond	15	9	46	22
Klacht gedeeltelijk gegrond			4	
Klacht ongegrond	27	3	19	4
Klacht zonder voorwerp	2	1	42	6

II.4 Aantal klachten per onderwijsnet

	2011		2012	
	BO	SO	BO	SO
Gesubsidieerd officieel onderwijs	14	2	49	3
Gemeenschapsonderwijs	9	7	10	8
Gesubsidieerd vrij onderwijs	24	17	70	31
Totaal	47	26	129	42

II.5 Aantal klachten per provincie

	2011		2012	
	BO	SO	BO	SO
Antwerpen	28	4	102	26
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	10	0	6	1
Limburg	1	1	3	0
Oost-Vlaanderen	4	6	9	9
West-Vlaanderen	4	6	2	2
Vlaams-Brabant	1	9	7	4
Totaal	48	26	129	42

Deel III: Becommentarieerd overzicht en analyse van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten⁴

In dit deel worden de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten thematisch besproken, geduid en becommentarieerd. Hierbij wordt artikelsgewijs het GOK-decreet gevolgd, wat de overzichtelijkheid van de analyse bevordert.

III.1 De ontvankelijkheid van de verzoekschriften

Artikel V.1,§1 van het decreet bepaalt: [*“Ouders en andere belanghebbenden kunnen binnen een termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van een weigering een schriftelijke klacht indienen bij de Commissie. Klachten die na de termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van de betwiste feiten ingediend worden, zijn onontvankelijk.”*] en artikel V.2, §2 vult dit als volgt aan: [*“...De bemiddeling schort de termijn van 30 kalenderdagen, zoals bepaald in artikel V.1, §1, op.”*].

Die termijn werd ook na de wijziging van de regelgeving op 1 september 2012 aangehouden in de Codex Secundair Onderwijs (artikel 110/4, §1) en het Decreet Basisonderwijs (artikel 37^{quarter} decies, §1).

III.1.1 Ratione temporis

In de werkingsjaren 2011 en 2012 werden vier klachten ingediend die niet ontvankelijk waren omdat de onderwijszoekenden geen formele vraag tot inschrijving stelden. Bij een klacht van 3 februari 2011 (2011/01) heeft de begeleider van de leerling enkel telefonisch inlichtingen gevraagd in verband met een inschrijving van de betrokken leerling. De vaste adviespraktijk van de Commissie stelt dat een telefonische vraag tot inschrijving niet voldoet aan de vereisten van het GOK-decreet, aangezien de ondertekening van het inschrijvingsregister en de schriftelijke instemming met het schoolreglement en het pedagogisch project van de school de persoonlijke aanwezigheid van de ouders of de meerderjarige leerling vereisen. Ingeval er enkel telefonisch contact is, kan er derhalve geen weigeringsbeslissing worden aangewezen.

Op de zitting van 4 oktober 2012 werden klachten 2012/141, 2012/142 en 2012/143 behandeld van eenzelfde verzoekende partij. Zowel de verzoekende als de verwerende partij verschenen niet ter zitting maar uit de stukken waarover de commissieleden konden beschikken, was niet op te maken dat de verzoekende partij het inschrijvingsregister ondertekende, noch dat ze schriftelijk akkoord ging met het pedagogisch project. Aangezien beide handelingen nodig zijn om volgens het GOK-decreet te kunnen spreken over een formele vraag tot inschrijving moest de Commissie inzake Leerlingenrechten vaststellen dat de school bij ontstentenis van een regelmatige vraag tot inschrijving geen weigeringsbeslissing kon afgeven.

III.1.2 Ratione materiae

Klacht 2011/57 die behandeld werd op de zitting van 1 september 2011, was ingesteld tegen de beslissing van een school voor gewoon secundair onderwijs om de leerling met een attest buitengewoon onderwijs type 4 te weigeren na een draagkrachtafweging. De vraag rees of de Commissie, ratione materiae, bevoegd was aangezien die klacht weliswaar tegen een aanvechtbare rechtshandeling ingesteld werd, maar - prima facie - niet gericht was tegen een beslissing houdende weigering tot inschrijving van een leerling in het leerplichtonderwijs maar tegen de intrekking van een gerealiseerde inschrijving.

⁴ Het GOK-decreet werd met ingang van 1 september 2012 opgeheven en ging op in de Codex Secundair Onderwijs en het Decreet Basisonderwijs. Voor het secundair onderwijs was de Codex van kracht in volgende zaken: 2012-77(bis)(ter) t.e.m. 2012-79(bis)(ter); 2012-119 t.e.m. 2012-121; 2012-144(bis) t.e.m. 2012-146(bis); 2012-151 en 2012-152. Voor klachten over het basisonderwijs was het Decreet Basisonderwijs in voege voor volgende zaken: 2012/137-138; 2012/141-143; 2012/147(bis)-149(bis).

Volgens een vaste adviespraktijk acht de Commissie inzake Leerlingenrechten zich hiervoor niet bevoegd. Eens het subjectief recht op onderwijs door een effectieve inschrijving is gerealiseerd, moet de miskennis van dat recht bij intrekking van de inschrijving door het schoolbestuur, hetzij in het raam van een subjectief contentieus bij de hoven en rechtbanken van de rechterlijke macht worden aangekaart, hetzij voor het officieel onderwijs in het kader van het objectief contentieus bij verzoek tot vernietiging bij de Raad van State worden aangevochten. In beide gevallen kan, en zal, de onderwijsgebruiker gebruik maken van een kort gedingprocedure. Wanneer ouders echter een aangehouden vraag tot inschrijving formuleren, heeft de Commissie reeds uitspraak gedaan in het geval een klacht werd ingediend tegen een aangehouden weigering in de school waar de leerling geacht werd zijn schoolloopbaan te kunnen verderzetten. Het feit dat de leerling hierbij binnen de school van vestigingsplaats wil veranderen, doet geen afbreuk aan het recht op inschrijving voor de duur van de hele schoolloopbaan in een bepaalde school (2012/132).

Aangezien de ouders van die ingestelde klacht op de zitting evenmin enig persoonlijk belang konden aantonen bij een uitspraak van de Commissie aangezien hun zoon ingeschreven is een andere school van haar keuze, was klacht 2011/57 alsnog onontvankelijk.

Ook bij klacht 2011/14 (zitting van 6 mei 2011) gaf de verzoekende partij in haar beroepsschrift aan dat zij geen vertrouwen meer heeft in de school en dat zij haar zoon daarom niet langer wenst in te schrijven in de school van verwerende partij. Daar er niet langer sprake was van een wens tot inschrijving in de betreffende school en de ouders zodoende geen aangehouden belang deden gelden, heeft de Commissie geoordeeld dat de klacht niet ontvankelijk was.

Bij twee klachten (2012/152 en 2012/138) bestond er geen wens tot inschrijving meer in de school van de verwerende partij, maar wenste de verzoekende partij haar klacht toch te handhaven om het inschrijvingsbeleid van de school aan de kaak te stellen. De Commissie heeft geoordeeld dat dergelijke klachten zonder voorwerp zijn, aangezien de verzoekende partij van geen aangehouden belang doen blijken. Drie andere klachten (2011/64, 2012/04 en 2012/76) zijn zonder voorwerp bevonden omdat de verwerende partij ter zitting aangaf dat ze zou ingaan op de vraag tot inschrijving van de betrokken leerling en de ouders.

Een klacht (2012/06 van 14 maart 2012) was niet gericht tegen een beslissing houdende weigering tot inschrijving van een leerling in het leerplichtonderwijs, maar tegen de beslissing om de leerling definitief uit te sluiten. Die klacht was onontvankelijk, aangezien de Commissie niet bevoegd is om zich uit te spreken over klachten tegen tuchtmaatregelen.

Tijdens de zitting van 6 mei 2011 werd klacht 2011/09bis behandeld tegen een weigeringsbeslissing in het hoger beroepsonderwijs. Het GOK-decreet is niet van toepassing op het hoger onderwijs dus de commissie was derhalve niet bevoegd om zich over die klacht uit te spreken.

III.1.3 Ratione personae

In de werkingsjaren 2011 en 2012 werden de klachten steeds ingesteld door de wettige vertegenwoordiger van de betrokken leerling of door de meerderjarige leerling zelf. Er zijn bijgevolg geen klachten onontvankelijk bevonden wegens die reden.

III.2 Recht op inschrijving

III.2.1 Regelgeving

Artikel III.1, §1, en §2, van het GOK-decreet omschrijft het beginsel van recht op inschrijving als volgt: *["Elke leerling heeft recht op inschrijving in de school of vestigingsplaats, gekozen door zijn ouders.. Is de leerling 12 jaar of ouder, dan gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling. Bij de keuze van vestigingsplaats wordt rekening gehouden met het aanwezige onderwijsaanbod.*

Voorafgaand aan een eerste inschrijving stelt de inrichtende macht de ouders en de leerling in kennis van het pedagogisch project en het schoolreglement van de school. Het pedagogisch project en het schoolreglement eerbiedigen de internationaalrechtelijke en grondwettelijke beginselen inzake de rechten van de mens en van het kind in het bijzonder.

De inschrijving wordt genomen na instemming van de ouders met dit project en dit reglement."].

Wanneer in 2012 het GOK-decreet in het Decreet Basisonderwijs (artikel 37bis van het Decreet Basisonderwijs) en de Codex Secundair Onderwijs (artikel 110/1) opging, werd een gelijkaardige formulering opgenomen.

In een aantal zaken (2012/77bis-81bis) die het gevolg zijn van een reeks klachten van ouders die hun kinderen wensen in te schrijven in bepaalde Joodse scholen, konden de ouders geen vraag stellen tot inschrijving aangezien zij voor een gesloten deur stonden. Ingeval ouders in de onmogelijkheid gebracht worden om een vraag tot inschrijving te stellen, staat dit in de feiten gelijk aan een weigering. Daarnaast was er ook een klacht waarin de ouders noch in de schriftelijke klacht, noch ter zitting voldoende overtuigend aannemelijk konden maken dat ze een geldige vraag tot inschrijving stelden. (klacht 2012/66 van 10 mei 2012). Hierdoor kon de school onmogelijk een weigering tot inschrijving uitspreken waardoor de klacht ongegrond was aangezien er geen aanvechtbare weigeringsbeslissing kon worden aangewezen.

III.2.2 Instemming met het schoolreglement en het pedagogisch project

Ouders van een leerling moeten zich persoonlijk op school aanbieden om te kunnen spreken van een formele vraag tot inschrijving. Tijdens de werkingsjaren 2011 en 2012 werd de Commissie echter geconfronteerd met een aantal klachten waarbij gebeurtenissen die plaatsvonden tijdens de inschrijving leidden tot een weigering van de inschrijving.

In zaak 2011/10 van 29 maart 2011 werd de inschrijving niet onmiddellijk gerealiseerd nadat de ouders instemden met het pedagogisch project en het schoolreglement. Wanneer de school de inschrijving op een later moment wilde finaliseren, stelde die vast dat de maximumcapaciteit inmiddels bereikt was, waardoor ze meende dat ze de leerling niet kon inschrijven. De Commissie oordeelde dat de school, doordat ze de leerling niet onmiddellijk na de ondertekening van beide documenten inschreef, de chronologie van vragen tot inschrijving niet gerespecteerd had.

Ook in zaken 2011/10 en 2011/12 die op dezelfde zitting werden behandeld, moest de commissie vaststellen dat de ouders aannemelijk konden maken dat zij het nodige gedaan hadden om zich aan te bieden in de school met de vraag tot inschrijving van hun zoon, maar de school niet het nodige deed om aan die formele vraag tot inschrijving van het kind gevolg te geven. Er werd geen inschrijving gerealiseerd, noch werd een weigeringsdocument overhandigd.

Soms is het voor de school niet duidelijk of een gesprek met een ouder over een – potentiële – inschrijving een formele vraag tot inschrijving is. In het geval van zaak 2012/08 (zitting van 25 april 2012) heeft de Commissie geoordeeld dat de verzoekende partij aannemelijk kon maken dat zij een vraag tot inschrijving had gesteld en dat haar actie naar de school toe niet louter als een vraag tot het bekomen van informatie kon worden gezien.

In het werkingsjaar 2012 kreeg de Commissie te maken met meerdere klachten van dezelfde verzoekende partij die haar kinderen wenst in te schrijven in verschillende Joodse scholen in Antwerpen. In het bijzonder bij de klachten met nummers 2012/77ter-81ter en 2012/119-124 stelde de school dat de bereidheid van de ouders om in te stemmen met het pedagogisch project slechts een schijnbereidheid was. Het pedagogisch project is specifiek gericht op een van de verschillende stromingen die binnen de Joodse gemeenschap bestaan. Uit de voorgeschiedenis van de ouders blijkt dat zij behoren tot een stroming met een visie die diametraal tegengesteld is aan die van de school en van haar pedagogisch project. De school vindt dat het schoolbestuur daarom zelf een afweging moet maken of ouder die zich wenst in te schrijven, zal kunnen voldoen aan het pedagogisch project van de school. Zij steunt hiervoor op rechtsleer en rechtspraak die stelt dat een school een inschrijving kan weigeren ingeval de inschrijving het pedagogisch project in het gedrang zou brengen. Wanneer de inschrijving dit zou teweegbrengen, is dit immers een miskennis van de vrijheid van onderwijs. De weigeringsgronden in het decreet zijn, volgens de school, dan ook niet exhaustief van aard.

In deze zaken besliste de Commissie dat de klachten gegrond waren daar het de school niet toekomt een inschatting te maken over het al dan niet instemmen van de ouders met het pedagogisch project. De school kan haar inschatting bijgevolg niet als bijkomende toelatingsvoorwaarde hanteren bij een inschrijving.

Ook ingeval die ouders schriftelijk akkoord gingen met het pedagogisch project en het schoolreglement, bleven de betrokken scholen erbij dat de ouders hier niet werkelijk mee akkoord gaan (2012/147-bis en 2012/148-bis). Het feit dat ouders voor hun zoon opteren voor een inschrijving

in een school die nu enkel georganiseerd is voor meisjes, is voor de verwerende partij voldoende bewijs dat de ouders niet akkoord kunnen gaan met de inhoud van het pedagogisch project. De Commissie oordeelde dat het schoolbestuur zich ten onrechte op de inhoud van het pedagogisch project en het schoolreglement beroept. De verzoekende partij heeft immers haar akkoord gegeven door het pedagogisch project en schoolreglement te ondertekenen.

De Commissie inzake Leerlingenrechten is van mening dat de procedure voor de weigering tot inschrijving duidelijk in de regelgeving wordt beschreven om de rechtszekerheid van zowel degene die de inschrijving vraagt als van de onderwijsverstrekker te verhogen. Daarom vindt de Commissie het belangrijk om de procedure, die als beschermende maatregel geldt ten aanzien van beide partijen, strikt aan te houden.

III.2.3 Voorrang voor kinderen die tot dezelfde leefeenheid behoren als een reeds ingeschreven leerling

Artikel III.2 van het GOK-decreet beschrijft de voorrang voor kinderen die tot dezelfde leefeenheid behoren als een reeds ingeschreven leerling als volgt:

["Elke leerling die tot dezelfde leefeenheid behoort als een reeds ingeschreven leerling, heeft bij voorrang op alle leerlingen, een recht op inschrijving in de betrokken school (of de scholen die de inschrijvingen van de ene naar de andere school laten doorlopen). De inrichtende macht bepaalt het tijdstip waarop of de periode waarbinnen men het recht kan doen gelden."].

In één geval (2012/03bis van 20 maart 2012) waren de ouders niet op de hoogte van de voorrangperiode voor broers en zussen. De school communiceerde de voorrangperiode op verschillende manieren te weten op de website, op het oudercontact, aan de schoolpoort en met een brief aan alle ouders met kinderen uit een bepaald geboortjaar uit de gemeente. De Commissie vond dat de school hiermee voldeed aan de openbaarheid van bestuur. De ouders konden echter aantonen dat geen enkele vorm van communicatie hen bereikte. Hun oudste kind was wel ingeschreven in de school, maar kon die kleuter pas later instappen waardoor de communicatie aan de schoolpoort hen niet bereikte. Door hun woonplaats ontvingen ze evenmin de andere brief. Daarom was de Commissie van mening dat de actieve informatieplicht van de school toch een gebrek vertoonde. Hierdoor was er sprake van ongelijke behandeling ten opzichte van andere ouders.

III.2.4 Experimentele aanmeldingsprocedure

Tijdens de schooljaren 2011-2012 konden schoolbesturen en inrichtende machten voor de inschrijvingen een beroep doen op een experimentele aanmeldingsprocedure; die mogelijkheid bestaat echter enkel indien een dergelijke procedure bij een dubbele meerderheid door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken scholen participeren is goedgekeurd.

Een school voor buitengewoon onderwijs liet ouders hun kinderen aanmelden langs de telefoon (zaak 2011-11 van 29 maart 2011). Bij het vrijkomen van een plaats loopt de school de lijst van aangemelde leerlingen chronologisch af. De school maakte in de feiten aldus gebruik van een aanmeldingsprocedure, maar beschikte niet over de bijzondere goedkeuring van het LOP.

Naar aanleiding van de experimentele aanmeldingsprocedure werden in 2011 en 2012 talrijke klachten ingesteld. Die klachten worden besproken in hoofdstuk IV.

III.3 Het vervullen van de toelatingsvoorwaarden

Artikel III.7 van het GOK-decreet bepaalt: *["Een inrichtende macht weigert de inschrijving van een onderwijszoekende die niet voldoet aan de bij of krachtens wet of decreet bepaalde toelatingsvoorwaarden. Deze bepaling doet geen afbreuk aan het recht van de inrichtende macht om een leerling als vrije leerling in de zin van artikel 48, 2° van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het onderwijs-II te beschouwen.*

Een inschrijving in de loop van het voorafgaande schooljaar is mogelijk onder de opschortende voorwaarde dat de onderwijszoekende op de dag van de effectieve instap aan de toelatingsvoorwaarden voldoet."].

In de Codex Secundair Onderwijs wordt die regel overgenomen in artikel 110/8, maar aangevuld: “§1. Een schoolbestuur kan de inschrijving van een onderwijszoekende die niet voldoet aan de bij decreet of besluit bepaalde toelatings-, overgangs- of instapvoorwaarden weigeren.

Een inschrijving in de loop van het voorafgaande schooljaar of in het lopende schooljaar vindt plaats onder de opschortende voorwaarde dat de onderwijszoekende hetzij bij de effectieve start van de lesbijwoning hetzij bij beslissing van de toelatingsklassenraad, aan desbetreffende toelatings-, overgangs- of instapvoorwaarden voldoet.”

Een gelijkaardige bepaling vinden we terug in artikel 37octies van het Decreet Basisonderwijs: “§1. Een schoolbestuur weigert de inschrijving van een onderwijszoekende die niet voldoet aan de toelatingsvoorwaarden, vermeld in hoofdstuk IV, afdeling 1. Een inschrijving in de loop van het voorafgaande schooljaar is mogelijk onder de opschortende voorwaarde dat de onderwijszoekende op de dag van de effectieve instap aan de toelatingsvoorwaarden voldoet.”

Zo oordeelde de commissie in zaak 2011/69 dat de leerling rechtmatig geweigerd werd door de school omdat hij niet voldeed aan de toelatingsvoorwaarden voor het structuuronderdeel waarvoor hij een vraag tot inschrijving stelde.

In de zaken die betrekking hebben op verschillende scholen, werden vaak niet de nodige stappen ondernomen om te bepalen of de betrokken leerlingen aan de toelatingsvoorwaarden voldoen. In de zaken 2012/77 t.e.m. 79 beschikten de leerlingen over een studiebewijs uitgereikt door een andere school dan de door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde scholen. In dat geval geldt als toelatingsvoorwaarde een gunstige beslissing van de toelatingsklassenraad. Aangezien de school geen toelatingsklassenraad organiseerde, kan de school het niet vervullen van de toelatingsvoorwaarden niet als motief invoeren om de inschrijving van de leerling te weigeren. In de zaken 2012/119 t.e.m. 121 nam de klassenraad een negatieve beslissing voor schooljaar 2011-2012, maar stelde de school dat de beslissing ook voor het daarop volgende schooljaar geldig bleef. Uit de beslissing van de toelatingsklassenraad die de school aan de Commissie inzake Leerlingenrechten heeft voorgelegd, was evenwel niet af te leiden dat die beslissing van toepassing was op schooljaar 2012-2013. Daarom was de Commissie inzake Leerlingenrechten van oordeel dat de school zich niet op die weigeringsgrond kon steunen om de inschrijving van de leerling voor het betreffende schooljaar te weigeren.

In de zaken 2012/77ter t.e.m. 79ter en 2012/144bis t.e.m. 146bis, ingesteld door dezelfde ouders, weigerde de school de leerlingen na een negatieve beslissing van de toelatingsklassenraad. De Commissie moest echter vaststellen dat de motivering van de ongunstige beslissing van de toelatingsklassenraad louter uit een gebrek aan documentatie bestond en dat de school geen inspanningen geleverd had om de toelatingsklassenraad de nodige elementen te bezorgen... door bijvoorbeeld zelf te peilen naar het studiepeil van de betrokken leerlingen. Daarom stelde de Commissie inzake Leerlingenrechten dat er niet was voldaan aan de voorwaarden van de Codex Secundair Onderwijs om de inschrijving van de betrokken leerling te weigeren.

De school kan geen bijkomende toelatingsvoorwaarden opleggen. Op de zitting van 29 augustus 2012 kwam zaak 2012/133 aan bod waar de ouders klacht indienden tegen de weigering van hun kind in het tweede leerjaar van de basisschool. De school stelde dat de speelleerklas waar de leerling het vorige schooljaar ingeschreven was, leerlingen voorbereid op het eerste en niet op het tweede leerjaar. Van de school waar de leerling de speelleerklas volgde, kreeg de school naar eigen zeggen de bevestiging dat de betrokken leerling niet klaar is voor het tweede leerjaar, wel voor het eerste leerjaar. Zij verwees hierbij ook naar haar schoolreglement. De school meende dat het zodoende in het belang van de leerling rechtmatig was om de inschrijving te weigeren. De Commissie oordeelde echter dat er geen wettelijke of decretale toelatingsvoorwaarden verhinderen dat de betrokken leerling ingeschreven wordt in het tweede leerjaar en dat er geen rechtsgrond bestaat om bijkomende toelatingsvoorwaarden op te leggen in het schoolreglement. Bijgevolg kon de school zich evenmin beroepen op die bijkomende voorwaarden om de leerling te weigeren.

Tijdens de zitting van 25 oktober 2011 behandelde de Commissie een klacht (2011/68) tegen een weigering van een leerling met de Nederlandse nationaliteit in een topsportrichting. Het schoolbestuur stelde dat de leerling niet kon worden ingeschreven omdat hij niet over het nodige topsportstatuut beschikte en bijgevolg niet aan de toelatingsvoorwaarden voldeed. Dit werd volgens de verzoekende partij geweigerd door de Voetbalfederatie Vlaanderen wegens de nationaliteit van de leerling. De Commissie stelde dat noch de onderwijswetgeving, noch het topsportconvenant een nationaliteitsvereiste voorschrijft voor het bekomen van een topsportstatuut. Bijgevolg vormt de

vereiste “beschikken over de Belgische nationaliteit” een bijkomende toelatingsvoorwaarde die in strijd is met het Europees Recht dat stelt dat alle EU-burgers recht op toelating hebben tot het onderwijsstelsel van andere EU-landen onder dezelfde voorwaarden als de burgers van dat land.

III.4 Redenen van weigering

De artikelen III.8 en III.9 van het GOK-decreet vermelden de redenen om de inschrijving van een leerling te weigeren, met name:

- 1. Een inrichtende macht kan elke bijkomende inschrijving weigeren wanneer omwille van materiële omstandigheden de capaciteit overschreden wordt. De inrichtende macht bepaalt autonoom tot op welk niveau ze de bepaalde weigeringsgrond wil toepassen”;*
- 2. Een inrichtende macht kan de inschrijving weigeren in een school waar de betrokken leerling het vorige of het daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten”;*
- 3. Een inrichtende macht van een school voor gewoon secundair onderwijs waarvan de draagkracht onder druk staat kan slechts na overleg en goedkeuring binnen het lokaal overlegplatform de inschrijving weigeren van een leerling die omwille van een definitieve uitsluiting in de loop van het schooljaar van school verandert. Deze weigering moet gebaseerd zijn op en conform zijn aan vooraf door het lokaal overlegplatform bepaalde criteria”].*

Een aantal scholen kon in hun verweer geen geldige weigeringsgrond aantonen (2012/101bis, 2012/08, 2012/114 en 2012/117). Dergelijke klachten worden om evidente redenen allemaal gegrond bevonden.

In zaak 2011/65 wees de school op een – niet-bindend – advies, geformuleerd door de delibererende klassenraad, om de betrokken leerling in een andere school in te schrijven met het oog op het optimaliseren van zijn slaagkansen. De school heeft de ouders verkeerdelijk de indruk gegeven dat ze zich opnieuw moesten inschrijven in de school en dat de school de inschrijving van de betrokken leerling, in het kader van zijn recht op het verder zetten van zijn schoolloopbaan in die school, kon weigeren.

Een weigering gesteund op louter pedagogische motieven, vormt geen afdoende motivering tot weigering van een leerling volgens de regelgeving.

III.4.1 Materiële omstandigheden die volgens het schoolbestuur of de inrichtende macht de veiligheid van de leerlingen in het gedrang kunnen brengen

De Commissie inzake Leerlingenrechten gaat na of de vooropgestelde norm consequent gehanteerd wordt bij de inschrijvingen op de school en of het hanteren van een maximumcapaciteit een aspect vormt van de gangbare bestuurspraktijken van het schoolbestuur of de inrichtende macht. Ofwel moet er een uitdrukkelijke beslissing voorhanden zijn waarin de norm door de inrichtende macht of het schoolbestuur wordt vastgesteld, ofwel moet de inrichtende macht of het schoolbestuur, bij ontstentenis van een geformaliseerde beslissing, aantonen dat zij zich steunt op een praktijk die doorheen de jaren steeds consequent werd toegepast.

De eventuele beslissing met betrekking tot het vastleggen van de norm moet door de inrichtende macht of het schoolbestuur worden genomen, tenzij in de organieke statuten wordt bepaald dat de inrichtende macht of het schoolbestuur afstand doet van die bevoegdheid ten voordele van de directeur van de school. Uiteraard kan de uitvoeringsbevoegdheid om concreet de volverklaring te doen, wel aan de directeur worden gedelegeerd.

Sinds de aanpassing van de regelgeving zijn schoolbesturen verplicht om de capaciteit te bepalen voor het begin van de inschrijvingen (artikel 110/9, §1, van de Codex Secundair Onderwijs en artikel 37novies, §1, van het Decreet basisonderwijs).

In de werkingsjaren 2011 en 2012 werden verschillende klachten (2011/13, 2011/17, 2011/19, 2011/45, 2011/35, 2012/64, 2012/110, 2012/118, 2012/135) ongegrond bevonden nadat de Commissie geen onregelmatigheid vaststelde in de manier waarop de maximumcapaciteit was vastgelegd, gecommuniceerd en toegepast. De vooropgestelde capaciteit was telkens bereikt op het moment van de vraag tot inschrijving.

In zaak 2012/65 die op de zitting van 10 mei 2012 behandeld werd, boden de ouders zich aan met de vraag tot inschrijving die op grond van het bereiken/overschrijden van de maximumcapaciteit werd geweigerd. Op dezelfde dag bezorgde de school een volverklaring aan het LOP. De Commissie kon onmogelijk vaststellen welke handeling – vraag tot inschrijving of volverklaring – zich als eerste op die dag voordeed. De Commissie gaf, in die omstandigheden en bij afweging van de wederzijdse belangen, voorrang aan de erkenning van het recht op onderwijs en oordeelde dat de klacht gegrond was.

Na een eerdere klacht tegen een weigeringsbeslissing in een experimentele aanmeldingsprocedure (2012/45) bood de betrokken leerling zich opnieuw aan in de school met de vraag tot inschrijving. De leerling werd opnieuw geweigerd wegens overschrijding van de capaciteit, een beslissing waartegen de ouders opnieuw klacht indienden (2012/45 bis). De Commissie oordeelde dat het schoolbestuur niet aannemelijk kon maken dat de inschrijving van een extra leerling de veiligheid van de leerlingen in het gedrang zou brengen, te meer omdat de verwerende partij tijdens de zitting verklaarde dat meer klassen werden opgesplitst.

In zaken 2011/16 en 18 (zitting van 6 mei 2011) werd een leerling geweigerd op grond van capaciteit. De school bezorgde een volverklaring aan het LOP voor schooljaar 2010-2011 voor alle leerlingen geboren in 2009. De betrokken leerling is echter geboren in 2008 waardoor de commissie van oordeel is dat de leerling onterecht geweigerd werd met de motivering “volverklaring”.

Een andere school argumenteerde op de zitting van 16 juni 2011 dat ze twee leerlingen niet kon inschrijven tijdens schooljaar 2011-2012 omdat het daaropvolgende leerjaar reeds volzet was (2011/53 en 54). De betrokken leerlingen wilden inschrijven in de eerste en de tweede kleuterklas die op dat moment niet volzet was, maar de maximumcapaciteit voor schooljaar 2012-2013 in respectievelijk de tweede en de derde kleuterklas was al bereikt. De Commissie wees erop dat de beoordeling van de maximumcapaciteit moest gebeuren aan de hand van de toen geldende stand van de regelgeving en dat de vraag tot inschrijving van de leerlingen moest worden beoordeeld op grond van de leerlingenaantallen op dat ogenblik. Aangezien de capaciteit dan niet bereikt was, kon de school die weigeringsgrond niet invoeren. Als gevolg van de aanpassingen aan het Decreet betreffende het inschrijvingsrecht moeten schoolbesturen in het basisonderwijs sinds 1 september 2012 wel elke bijkomende inschrijving weigeren zo een bijkomende inschrijving na de start van de inschrijvingen voor volgend schooljaar er toe zou leiden dat de capaciteit voor dat volgend schooljaar overschreden zou worden.

Op 1 september 2012 werd door de wijziging in de regelgeving aangaande het inschrijvingsrecht volgende bepaling toegevoegd: §3. *Behoudens de bij decreet of besluit bepaalde gevallen van uitschrijving, geldt een inschrijving van een leerling in een school voor de duur van de hele schoolloopbaan in die school. Het behoud van de inschrijving geldt over de vestigingsplaatsen en de structuuronderdelen heen, tenzij de capaciteit van de vestigingsplaats of het structuuronderdeel is of wordt overschreden, overeenkomstig artikel 110/9.*

Indien de voortgang van het leerproces, met in achtnaam van de studiebewijzen waarover de leerling beschikt en met in achtnaam van de regelgeving betreffende de toelatings- of instapvoorwaarden in het secundair onderwijs, het behoud of de verandering van vestigingsplaats of structuuronderdeel noodzakelijk maakt, dan kan die niet worden gestuit. Indien zich daarbij verschillende keuzemogelijkheden qua structuuronderdeel voordoen, dan kan de leerling niet tot een welbepaald structuuronderdeel worden gedwongen.”.

Tijdens de zitting van 4 oktober (2012/140) verklaarde de betrokken school dat zij de leerling die binnen de school van structuuronderdeel wilde veranderen, weigerde omdat de capaciteit van het betreffende structuuronderdeel bereikt was. De Commissie oordeelde dat de school deze weigeringsgrond kon invoeren omdat de overgang van het ene naar het andere structuuronderdeel niet noodzakelijk was voor de voortgang van het leerproces van de betrokken leerling.

III.4.2 Inschrijving onder ontbindende voorwaarde van onvoldoende draagkracht

Artikel III.10, §2, van het GOK-decreet bepaalt: *[“Leerlingen die blijken een inschrijvingsverslag georiënteerd worden naar een type van buitengewoon onderwijs, type 8 uitgezonderd, worden door een schoolbestuur of inrichtende macht van een school voor gewoon basisonderwijs en gewoon secundair onderwijs ingeschreven, [[onder de ontbindende voorwaarde]]² van de vaststelling van*

onvoldoende draagkracht in de school om tegemoet te komen aan de noden op het vlak van onderwijs, therapie en verzorging van de betreffende leerling.”].

In de zaak 2011/56 stelde de Commissie vast dat de betrokken school de procedure betreffende een inschrijving onder ontbindende voorwaarde correct naleefde. De mogelijkheid tot inschrijven onder ontbindende voorwaarde is enkel voorzien voor scholen van het gewoon onderwijs. Tijdens de zitting van 11 juni 2012 kwam een zaak aan bod (2012/115) waarbij een school voor buitengewoon onderwijs zich op de weigeringsgrond “onvoldoende draagkracht” steunde. Aangezien niet in de regelgeving is opgenomen dat een school voor buitengewoon onderwijs zich op die weigeringsgrond kan steunen om leerlingen te weigeren, was de klacht gegrond.

Aangaande de zaken 2011/67 en 2011/67bis was het centrum voor deeltijds onderwijs verkeerdelijk van mening dat de screening opgelegd in artikel 62 van het Decreet leren en werken voldoende was om de betrokken leerling te weigeren. Zij had echter de procedure in artikel 48, §3, van dat decreet moeten volgen om vast te stellen of zij draagkracht kon invoeren als motivatie tot weigering van de leerling die voorheen ingeschreven was in het buitengewoon onderwijs.

Met betrekking tot zaak 2011/58 schreef de school de leerling met een attest voor buitengewoon onderwijs type 4 niet in nadat de vraag tot inschrijving was gesteld op 9 mei 2011, maar liet ze de ouders weten tegen 15 juni 2011 over de vraag tot inschrijving een beslissing te nemen. De Commissie oordeelde dat de regelgeving geen procedure kent waarbij de beslissing over een verzoek tot inschrijving zonder meer kan worden uitgesteld. De school voor gewoon onderwijs moet een leerling met een attest voor buitengewoon onderwijs inschrijven eerst onder ontbindende voorwaarde en dan de correcte procedure voor draagkrachtafweging volgen.

In zaak 2012/37 schreef de school de leerling wel in onder ontbindende voorwaarde van een gunstige draagkrachtafweging, maar de Commissie oordeelde dat de motivering van onvoldoende draagkracht door de school gebrekkig was en op een aantal punten weerlegd kon worden. Er werden geen doorslaggevende argumenten aangebracht die de weigering konden ondersteunen.

III.4.3 De betrokken leerling werd het vorige of daaraan voorafgaande schooljaar definitief uitgesloten

Artikel III.3 2° van het Decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen I bepaalt dat *“een inrichtende macht de inschrijving in een school kan weigeren waar de betrokken leerling het vorige of het daaraan voorafgaande schooljaar definitief werd uitgesloten”*.

In de zaak 2011/63 van 17 augustus 2011 steunde de school op deze weigeringsgrond om over te gaan tot weigering van de vraag tot inschrijving. De Commissie maakte gebruik van haar marginaal toetsingsrecht om te beoordelen of de tuchtmaatregel die het schoolbestuur inriep om de inschrijving te weigeren, wel rechtsgeldig tot stand was gekomen. De Commissie stelde echter vast dat de school deze grond niet kon invoeren aangezien ze de tuchtprocedure niet correct gevolgd had en er daarom geen sprake was van een rechtsgeldige tuchtmaatregel. Ook tijdens de zitting van 18 oktober 2012 oordeelde de Commissie dat de tuchtprocedure niet werd beëindigd en dat de school er zich dus ten onrechte op steunde om de leerling te weigeren.

De weigering tot inschrijving wegens een definitieve uitsluiting in een andere school kan enkel in het kader van artikel III.9 §2 van het GOK-decreet in zoverre dit afgesproken is in het lokaal overlegplatform. In alle andere gevallen moet de definitieve uitsluiting zijn gebeurd in dezelfde school als die waaraan de vraag tot inschrijving gericht wordt. De reden van definitieve uitsluiting uit een andere school kan in die gevallen geen enkele rol spelen in de beoordeling van een vraag tot inschrijving (2011/02 van 22 februari 2011).

III.4.4 Vaststelling en bekendmaking van de inschrijvingsperiode

Schoolbesturen moeten volgens de richtlijnen inzake behoorlijk bestuur duidelijk communiceren over de verschillende inschrijvingsperiodes voor de verschillende categorieën leerlingen.

De Commissie inzake Leerlingenrechten kreeg in de werkingsjaren 2011 en 2012 te maken met een klacht waarin de communicatie over de inschrijvingsperiode een probleem vormde (zie punt III.2.3. klacht 2012/03bis).

Voor inschrijvingen na 1 september 2012 is die verplichting tot communiceren zowel in de Codex Secundair Onderwijs (artikel 110/1, §2, tweede lid) als in het Decreet Basisonderwijs (artikel 37 bis, §3) expliciet opgenomen: *“Een schoolbestuur maakt de start van de inschrijvingen bekend aan alle belanghebbenden. Een schoolbestuur dat deel uitmaakt van een LOP, maakt de start van de inschrijvingen alleszins via het LOP bekend.”*

III.5 Motivering

III.5.1 Formeel: de betekening van de weigeringsbeslissing

Vooreerst schrijft artikel III.13, eerste lid, van het GOK-decreet voor: *“Een inrichtende macht die een leerling weigert, deelt haar beslissing binnen een termijn van vier kalenderdagen bij aangetekend schrijven of tegen afgiftebewijs mee aan de ouders van de leerling en aan de voorzitter van het lokaal overlegplatform.”*

Ondanks de decretale verplichting hiertoe, moet ook in de werkingsjaren 2011 en 2012 nog altijd worden vastgesteld dat scholen niet steeds een schriftelijk weigeringsdocument bezorgen aan de ouders en het LOP (2012/77 t.e.m. 81, 2012/10, 2011/03, 2011/11). Het behoort inmiddels tot een vaste adviespraktijk van de Commissie inzake Leerlingenrechten om bij de beoordeling van de gegrondheid van de klacht (voor de ontvankelijkheid zie III.1 De ontvankelijkheid van de verzoekschriften) de ontstentenis van een weigeringsbeslissing, hetzij onmiddellijk bij de vraag tot inschrijving uitgereikt, hetzij binnen een termijn van vier dagen na de vraag tot inschrijving verzonden, op te vatten als een niet gemotiveerde weigering en de klacht bijgevolg als gegrond te beoordelen.

III.5.2 Inhoudelijk: de afdoende motivering

Artikel III.13 van het decreet legt verder een formele motiveringsverplichting op en schrijft de modaliteiten voor die na te leven zijn door de inrichtende macht of een schoolbestuur bij een weigering: *“De motivering bevat zowel de feitelijke als de juridische grond van de beslissing tot weigering en bevat de melding dat de ouders voor informatie of bemiddeling een beroep kunnen doen op het lokaal overlegplatform of klacht kunnen indienen bij de Commissie inzake Leerlingenrechten.”*

De motivering moet uiteraard afdoend en draagkrachtig - i.e. correct - zijn. Zo stelde de Commissie bij de klacht 2012/64 (10 mei 2012) vast dat de motivering in de weigeringsbeslissing afdoende was. In zaak 2012/65 van dezelfde zitting oordeelde de commissie dat niet voldaan was aan de voorwaarden van een gemotiveerde weigeringsbeslissing omdat het weigeringsdocument de maximumcapaciteit van het betrokken structuuronderdeel niet bevatte.

Onder geen beding mogen door de gebrekkige verdediging van de verwerende partij de rechten op onderwijs van de verzoekende partij op enige wijze in het gedrang worden gebracht. Soms motiveren scholen een weigeringsbesluit dubbelzinnig. Zij steunen hierbij hun weigeringsbeslissing op meerdere uitzonderingsgronden die tegenstrijdig zijn. In zaak 2011/02 steunde de school zowel op het feit dat de maximumcapaciteit zou bereikt zijn als op het tuchtrechtelijk verleden van de leerling. Er kan geen sprake zijn van een “en” motivering maar van een “of” motivering. Of de leerling was eerder definitief uitgesloten in de school of de school heeft voor de klas de maximumcapaciteit bereikt. De beide redenen samen inroepen, doet twijfel over de juistheid van de capaciteitsnorm rijzen. Bijgevolg kunnen er ook geen twee weigeringsdocumenten worden afgegeven die elk een andere motivering bevatten (2012/13 van 24 april 2012).

III.5.3 Motivering van de weigering door middel van een verweer op de Commissiezitting

In 2011 en 2012 was de vertegenwoordiging van de verwerende partij zowel ter zitting als door middel van een ingediend verweerschrift vrij goed. Gedeeltelijk kan dit worden toegeschreven aan, enerzijds, een aantal klachten tegen dezelfde school in het raam van de (experimentele) aanmeldingsprocedure en, anderzijds, door het gegeven dat in het voormelde werkingsjaar inzonderheid in de LOP's van Antwerpen en Brussel ingevolge de (experimentele aanmeldingsprocedure) de toewijzing centraal

geschiedde en de scholen zich naar de centrale rangschikking schikten. Hun verdediging nam dan ook vaak de vorm aan van een verwijzing naar de “beslissing” van het LOP of het door het LOP daartoe opgerichte beslissingsorgaan.

Deel IV. Bespreking van de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten in verband met de experimentele aanmeldingsprocedures

In dit deel worden apart de beslissingen van de Commissie inzake Leerlingenrechten besproken inzake klachten tegen een weigering tot inschrijving in een school die gelegen is in een regio waar voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2011-2012 resp. het schooljaar 2012-2013 met een experimentele aanmeldingsprocedure werd gewerkt.

Alle beslissingen hadden betrekking op de zgn. 'experimentele aanmeldingsprocedures' die steunden op het artikel X.2 van het GOK-decreet, dat met ingang van 9 juli 2010 luidde als volgt:

[“§ 1. Schoolbesturen en inrichtende machten kunnen voor de inschrijvingen voor de schooljaren 2009-2010, 2010-2011 en 2011-2012 een beroep doen op een experimentele aanmeldingsprocedure, zoals bedoeld in § 2.

Voor scholen gelegen in gemeenten waar een lokaal overlegplatform is opgericht, is de experimentele aanmeldingsprocedure uitvoerbaar indien ze bij dubbele meerderheid goedgekeurd is door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken scholen participeren. De vereiste dubbele meerderheid is bereikt wanneer de goedkeuring verleend wordt door, enerzijds, ten minste de helft plus één van de participanten, vermeld in artikel IV.3, § 1, 1° en 2° en 3°, en anderzijds, ten minste de helft plus één van de overige participanten.

Voor scholen gelegen in gemeenten waar geen lokaal overlegplatform is opgericht, is de experimentele aanmeldingsprocedure uitvoerbaar indien ze is goedgekeurd door de schoolbesturen/inrichtende machten van minstens de helft van de scholen van het betrokken onderwijsniveau gelegen in die gemeente.

De schoolraden van de betrokken scholen verlenen vooraf verplicht advies over de experimentele aanmeldingsprocedure, zoals bepaald in de artikelen 19 en 20 van het decreet van 2 april 2004 betreffende de participatie op school en de Vlaamse onderwijsraad.

§ 2. Een experimentele aanmeldingsprocedure beantwoordt aan de volgende criteria:

1° het schoolbestuur of de inrichtende macht stelt voorafgaand aan de aanmeldingstermijn, vermeld in 4°, de criteria, volgens dewelke de aangemelde leerlingen zullen geordend worden, vast op het niveau van de vestigingsplaats of op niveau van de school;

2° voor het basisonderwijs zijn de enig mogelijke ordeningscriteria:

- a) Chronologie van aanmelden, met uitsluiting van chronologie bij fysieke aanmelding;*
- b) Afstand van de woon- of verblijfplaats van de leerling tot de school en afstand van het werk-adres van één van beide ouders tot de school.*

Het schoolbestuur of de inrichtende macht legt vast op welke wijze de afstand bepaald wordt;

3° voor het secundair onderwijs zijn de enig mogelijke ordeningscriteria:

- a) Chronologie van aanmelding, met uitsluiting van chronologie bij fysieke aanmelding*
- b) Aantal schooldagen als regelmatige leerling ingeschreven in een basisschool gelegen binnen eenzelfde of aaneensluitende kadastrale percelen, zoals bedoeld in artikel II.1.6°;*

4° het schoolbestuur of inrichtende macht bepaalt een aanmeldingstermijn waarbinnen de ouders de intentie tot inschrijving kenbaar kunnen maken, met dien verstande dat er een afzonderlijke aanmeldingsperiode is voor de voorrangsgroep bedoeld in artikel III.2;

5° de aanmeldingstermijn en de ordeningscriteria, alsook de acties die ouders moeten ondernemen om een aanmelding om te zetten in een inschrijving, worden door middel van diverse communicatiemiddelen kenbaar gemaakt aan de ouders;

6° de aangemelde leerlingen worden na afloop van de aanmeldingsperiode ingeschreven, rekening houdend met hun voorangsregeling, van afdeling 2, hoofdstuk III.

...”].

Het Decreet betreffende het onderwijs XXI van 1 juli 2011 maakt dit artikel eveneens van toepassing voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013.

De bepalingen van het Decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 25 november 2011 die de artikelen m.b.t. het inschrijvingsrecht uit het GOK-decreet haalden en in de niveaudecreten onderbracht (i.c. het Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 en de Codex Secundair Onderwijs) en het decreet houdende technische en praktische aanpassingen aan het Decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 8 juni 2012 traden in werking respectievelijk op 1 september 2012 en op 31 augustus 2012.

Net als in 2010 werd de Commissie inzake Leerlingenrechten in 2011 en 2012 meermaals geconfronteerd met klachten tegen een weigering tot inschrijving die het resultaat was van een aanmeldingsprocedure. De klachten waren grotendeels afkomstig uit de stedelijke regio's Brussel en Antwerpen en er waren daarnaast ook enkele klachten die betrekking hadden op de aanmeldingsprocedures uit de regio's Leuven, Gent, Kortrijk, Beringen en Lokeren. Meestal betreft het steden die met capaciteitsproblemen te kampen hebben. Het is opvallend dat zowat alle klachten betrekking hebben op het basisonderwijs en er slechts enkele waren voor het secundair onderwijs. Hieronder worden de klachten achtereenvolgens per regio besproken.

Het verweer van de scholen beperkte zich ook in 2011 en 2012 vaak tot de bevestiging dat de school de procedure zoals afgesproken binnen het LOP correct, heeft gevolgd... in enkele gevallen aangevuld met een korte toelichting bij de situatie (i.c. capaciteitsproblemen in de regio) die aan de grondslag van het participeren van de school in de binnen het LOP afgesproken aanmeldingsprocedure ligt. De LOP-deskundigen van de verschillende regio's waren nagenoeg steeds aanwezig op de zitting van de Commissie om toelichting te geven bij het verloop van de aanmeldingen en de toewijzing van de plaatsen. Voor Antwerpen was er eveneens een afgevaardigde van de aldaar opgerichte disfunctiecommissie aanwezig.

IV.1. 2011

De Commissie stelde in al deze zaken vast dat voldaan was aan de voorwaarden van het GOK-decreet om te werken met de door de school gehanteerde aanmeldingsprocedure voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2011-2012.

In alle gevallen waar ouders inhoudelijke beleidskeuzes gemaakt in het raam van de aanmeldingsprocedure aanvechten, bijvoorbeeld met betrekking tot de gehanteerde ordeningscriteria en de toepassing daarvan, stelt de Commissie in haar overwegingen expliciet dat zij enkel bevoegd is om een uitspraak te doen over een concrete beslissing tot weigering van inschrijving van een leerling en dat overeenkomstig artikel X.2, §4, van het GOK-decreet de Commissie inzake Leerlingenrechten als orgaan van actief bestuur niet over de bevoegdheid beschikt om de beleidskeuzes gemaakt in het raam van de experimentele aanmeldingsprocedure te toetsen; de Commissie kan in deze enkel de regelmatige toepassing van de procedure toetsen (zie bijvoorbeeld zaak 2011/26).

IV.1.1. Basisonderwijs

IV.1.1.1. De ontvankelijkheid van de verzoekschriften

In drie gevallen was de klacht in het verzoekschrift eerst geformuleerd tegen de aanmeldingsprocedure, maar werd - na contact met het secretariaat van de Commissie - de klacht nadien schriftelijk geherformuleerd tegen een weigering tot inschrijving (2011/37bis, 2011/38bis en 2011/40sexies).

IV.1.1.2. De gegrondheid van de klachten

- Kortrijk (Heule)

Tijdens de inschrijvingsperiode voor een bepaald schooljaar wordt een maximumcapaciteit en een aanmeldingsprocedure ingesteld, ook voor een groep leerlingen (bepaald geboortejaar) waarvan een deel zich heeft kunnen inschrijven zonder het bestaan van die maximumnorm, terwijl een ander deel (i.c. de leerlingen die later instappen) hiermee wel geconfronteerd wordt.

De Commissie oordeelde dat de beslissing om die maximumnorm met onmiddellijke inwerkingtreding voor het lopende schooljaar in te stellen plus het gebrek aan een degelijk communicatiebeleid daaromtrent, kansen ontnemt aan die groep leerlingen die pas later zouden instappen en inschrijven waardoor zij geen gelijke kansen hebben gekregen. De klacht die betrekking had op de inschrijving voor het lopende schooljaar 2010-2011 (2011/05) werd aldus door de Commissie gegrond verklaard, terwijl de klacht m.b.t. de inschrijving voor het schooljaar 2011-2012 (2011/06) ongegrond was; het invoeren van een maximumcapaciteit en een aanmeldingsperiode voorafgaand aan een inschrijvingsperiode decretaal is voorzien.

- Lokeren

De aanmeldingsprocedure:

Tussen alle Lokerse scholen werd binnen het LOP afgesproken om met een aanmeldingsprocedure te werken. Een eerste aanmeldingsperiode geldt voor de broers en zussen van reeds ingeschreven leerlingen en liep van 12 tot en met 28 januari 2011. Voor alle andere kinderen kon een aanmelding gebeuren in de periode van 7 februari tot en met 18 maart 2011. Die aanmeldingen worden geordend op grond van de afstand (in vogelvlucht) van de officiële woonplaats of van de werkplaats van één van de ouders tot de school. Na die aanmeldingsperiode en de inschrijving van de gunstig geordende kinderen, werd gekeken welke scholen nog plaatsen vrij hadden. Vanaf 18 mei 2011 konden ouders hun kinderen die nog geen gunstige ordening hadden bekomen, inschrijven in de scholen waar nog plaatsen vrij waren.

Bespreking van de klachten:

Terwijl de aanmeldingsperiode voor inschrijvingen in Lokeren volop lopende is, verhuist een gezin met twee kinderen naar Lokeren. Het oudste kind kan worden ingeschreven voor een overstap in het lopende schooljaar, maar voor de jongere zus kan er in diezelfde school geen inschrijving worden bekomen vanaf het volgende schooljaar, omdat de school na het doorlopen en het ordenen van de leerlingen op grond van de aanmeldingen volzet was. De ouders hadden door de laattijdige verhuis de aanmeldingsperiode voor broers en zussen gemist, waardoor geen gebruik van het recht op voorrang gemaakt kon worden. Deze zaak is eveneens onderzocht door de lokaal opgerichte disfunctiecommissie, maar daar werd geen oplossing gevonden.

De Commissie oordeelde in deze zaak (2011/44) dat de ouders - mede door tussenkomst van de disfunctiecommissie - in de waan gelaten werden omtrent de mogelijkheid om hun dochter in te schrijven. Ondanks de gerechtvaardigde verwachting daartoe werd er door de disfunctiecommissie geen gemotiveerde beslissing aan de ouders ter kennis gebracht; aangezien de beslissing van de disfunctiecommissie om niet tussen te komen een onderdeel van de weigeringsbeslissing vormde, was die laatste ongegrond.

- **Antwerpen**

De aanmeldingsprocedure:

Alle scholen voor gewoon basisonderwijs in Antwerpen deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2011-2012 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die op 21 september 2010 bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken school participeert, zoals voorzien in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceerde dat ouders zich met het oog op een inschrijving in de school van keuze, moeten aanmelden in een centraal aanmeldingsregister, meer bepaald de website 'meldjeaan.antwerpen.be'.

De aanmeldingen voor een inschrijving voor het schooljaar 2011-2012 door middel van het centraal aanmeldingsregister omvatten twee periodes. Vanaf 19 januari, 14 uur tot 9 februari, 24 uur, konden ouders hun kind aanmelden voor de school waar reeds een broer of zus ingeschreven is. Vanaf 16 februari, 14 uur, tot 16 maart, 24 uur, konden alle andere kinderen worden aangemeld. Ingeval er voor een school meer kinderen werden aangemeld dan er vrije plaatsen waren, werd een rangordening opgemaakt op grond van de voorrangregeling die wordt beschreven in artikel III.2 van het GOK-decreet en van de ordeningscriteria die door het LOP werden goedgekeurd. Die laatste criteria waren de afstand van de woonplaats van het kind tot de school, de afstand van de werkplaats van één van de ouders tot school (i.e. dichtstbijzijnde werkplaats) en het tijdstip van aanmelden, waarbij scholen zelf de verhouding bepaalden tussen het criterium "afstand" en het criterium "tijdstip", met een minimum van 30% op grond van afstand. Binnen het criterium "afstand" werd automatisch een verhouding van 25% werkafstand t.o.v. 75% woonafstand gehanteerd.

Na het einde van de aanmeldingsperiode, respectievelijk na 10 februari voor de broers en zussen en na 28 maart voor de anderen, ontvingen alle ouders die een kind aanmelden een 'toegangsticket' voor een inschrijving en/of één of meerdere weigeringsdocumenten. Daarbij werd rekening gehouden met de voorkeursvolgorde die ouders zelf opgaven. Met een toegangsticket konden ouders zich vanaf respectievelijk 2 maart voor de aangemelde broers en zussen en 4 april voor de anderen, en dit tot en met 11 mei naar de toegewezen school begeven om een effectieve inschrijving te realiseren. Weigeringsattesten voor scholen waar geen gunstige rangorde werd bekomen, werden automatisch en ten laatste op 30 maart 2011 toegezonden en impliceerden dat het kind ook genoteerd stond in het inschrijvingsregister van de school en aanspraak kon maken op later vrij gekomen plaatsen. CAR website, 2 aanmeldingsperiodes (voorrang "brussen" en gewone), ordening voor min. 30% op grond van afstand (25% werkafstand en 75% woonafstand) en aan de hand van tijdstip.

Tussen 14u en 16u30 de eerste dag waren er storingen geweest waardoor de aanmelding vertraging had kunnen oplopen. De disfunctiecommissie voerde in die gevallen een tijdsaanpassing door in het aanmeldingsdossier van de leerling.

Bespreking van de klachten:

In die zaken waar de Commissie oordeelde dat de klacht ongegrond was, waren er bij aanvang van de aanmeldingsperiode geen beschikbare plaatsen (2011/22, i.c. voor een bepaald geboortjaar) of stelde de Commissie vast dat de afgesproken aanmeldingsprocedure door de verwerende partij regelmatig was toegepast en dat de beschikbare plaatsen op grond van en volledig in overeenstemming met de decretaal vastgelegde voorrangregeling en de binnen het LOP afgesproken ordeningscriteria werden toegekend (2011/23).

In een aantal zaken haalden de ouders aan dat ze technische problemen ondervonden bij het aanmelden van hun kind. Zo waren er ouders die door het disfunctioneren van de website voortdurend opnieuw hebben moeten proberen inloggen en daarvoor ook een correctie in hun tijdstip door de disfunctiecommissie hebben gekregen. De ouders legden in deze zaak een bewijs van Telenet voor waaruit kon worden opgemaakt dat er om 13u48 verbinding met internet werd gemaakt, maar konden niet aantonen om welk uur er op welke website werd ingelogd. De Commissie stelde in deze zaak vast dat de afgesproken aanmeldingsprocedure regelmatig werd toegepast en dat ouders het niet konden hard maken dat ze binnen de nuttige tijdsspanne hadden getracht om in te loggen en om welke externe of technische reden ze evenmin tijdig konden aanmelden en daardoor hun recht op inschrijving niet op dezelfde wijze hadden kunnen uitoefenen als andere gebruikers; hierdoor was de

weigeringsbeslissing gegrond en oordeelde de Commissie dat de klacht ongegrond was (2011/41bis en 2011/42bis).

In andere dossiers waar technische problemen werden ervaren, konden ouders aan de hand van getuigenissen en overgelegde stukken wel aannemelijk maken dat ze ten minste op een bepaald moment hadden getracht om in te loggen en, om welke externe of technische reden ook, daar niet tijdig in waren geslaagd. Waar er, rekening houdend met die inlogtijd en een aangepaste aanmeldtijd (zijnde de inlogtijd vermeerderd met zeven minuten doorlooptijd zoals objectief vooropgesteld door de disfunctiecommissie) evenmin een gunstige ordening voor een inschrijving werd bekomen, oordeelde de Commissie dat de weigeringsbeslissing gegrond was en verklaarde de klachten in deze ongegrond (2011/37bis, 2011/49 en 2011/50).

Daar waar in deze situaties ook de lijst met geweigerde inschrijvingen gesteund was op het tijdstip van aanmelden, verklaarde de Commissie de klacht deels gegrond, in die zin dat de weigeringsbeslissing weliswaar gegrond was, maar er een herberekening moet gebeuren in functie van een gunstigere plaats op de weigeringslijst (2011/20bis en 2011/47).

Ingeval daarentegen de leerling rekening houdend met een aangepaste inlog- en aanmeldtijd een gunstige ordening zou hebben bekomen, oordeelde de Commissie dat de (ouders van de) leerling (hun) zijn of haar inschrijvingsrecht niet op dezelfde manier had kunnen uitoefenen als de andere gebruikers, waardoor de inschrijving ten onrechte werd geweigerd en de klacht gegrond werd bevonden (2011/32, 2011/33, 2011/34 en 2011/40sexies).

- **Brussel**

De aanmeldingsprocedure:

Alle Nederlandstalige scholen in Brussel deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2011-2012 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken school participeerde, zoals voorzien in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceert dat ouders zich met het oog op een inschrijving in de school van keuze, moesten aanmelden langs een webapplicatie, meer bepaald de website 'www.inschrijveninbrussel.be'.

Na de voorrangperiode voor broers en zussen van 10 januari tot en met 31 januari 2011, liepen de aanmeldingen voor een inschrijving voor het schooljaar 2011-2012 middels de webapplicatie van 1 februari 2011 tot en met 28 februari 2011. Ingeval er na het einde van de aanmeldingsperiode voor een school meer kinderen werden aangemeld dan er vrije plaatsen waren, werd een rangordering opgemaakt op grond van de voorrangsregeling die wordt beschreven in artikel III.2 van het GOK-decreet en van de ordeningscriteria die door het LOP werden goedgekeurd. Die criteria waren de ordening op grond van de gekozen voorkeursvolgorde en de afstand tussen de school en de woonplaats of de werkplaats van één van de ouders. Toeval werd als bijkomend ordeningscriterium gebruikt ingeval twee of meer kinderen na toepassing van de vorige criteria nog steeds op dezelfde plaats waren geordend.

Na het einde van de aanmeldingsperiode moesten, conform de afspraken gemaakt in het LOP Brussel, de ouders die een gunstige rangorde hadden verkregen voor hun kind daarna zelf in de betrokken school de effectieve inschrijving gaan realiseren; in het geval er geen gunstige rangorde voor een inschrijving werd bekomen, moesten de ouders een weigeringsdocument afhalen gedurende de periode van 14 maart tot en met 8 april.

Bespreking van de klachten:

In één zaak werd de klacht van de ouders gegrond verklaard. Bij het aanmelden van de leerling hadden de ouders een fout gemaakt m.b.t. het geboortjaar van hun kind. Die fout werd door de helpdesk over het hoofd gezien, waardoor ouders hier niet van werden verwittigd (i.t.t. andere dossiers waar dit wel gebeurde) en aldus niet de kans hebben gehad om de fout recht te zetten.

De Commissie oordeelde in deze zaak dat voor één school waartegen klacht werd ingediend wegens een administratieve nalatigheid de verzoekende partij niet werd gecontacteerd, waardoor de ouders i.t.t. andere ouders in dezelfde situatie niet de kans hadden gekregen om de fout te corrigeren en zij hun inschrijvingsrecht niet op dezelfde wijze hadden kunnen uitoefenen (2011/24). Bovendien had de

school geen enkel verweerschrift ingediend noch enige toelichting verschaft bij de capaciteit van de school.

De klacht van dezelfde ouders betreffende dezelfde leerling tegen een andere school werd door de Commissie ongegrond bevonden omdat de binnen het LOP afgesproken aanmeldingsprocedure regelmatig was toegepast en er na de voorrangperiode voor broers en zussen geen beschikbare plaatsen in de school meer waren (2011/25).

In een andere zaak werd door de ouders eveneens een fout gemaakt, ditmaal m.b.t. de gekozen klas (eerste kleuterklas i.p.v. onthaalklas). Dit werd door de helpdesk gesignaleerd, maar de mail waarmee dit aan de ouders werd gemeld, kwam bij de ongewenste mails terecht waardoor de ouders dit niet tijdig hadden gezien om nog een rechtzetting te kunnen doen. Ook hier oordeelde de Commissie dat de afgesproken aanmeldingsprocedure regelmatig was toegepast en dat de leerling ongeacht een eventuele aanpassing in het dossier en een rechtzetting van de gemaakte fout niet in aanmerking kwam voor een inschrijving in deze school; de klacht was ongegrond (2011/38bis).

Een reeks klachten betreffende één leerling tegen verschillende Brusselse basisscholen was geënt op een aantal aspecten van de aanmeldingsprocedure: zo stelden de ouders o.a. verkeerd ingelicht te zijn m.b.t. de ordeningscriteria, een gebrek aan transparantie te ervaren inzake de beschikbare plaatsen, vonden ze dat de gekozen criteria niet adequaat noch pertinent waren, dat er geen rekening werd gehouden met hun keuze voor een bepaald pedagogisch project,... De Commissie kon in deze zaken enkel vaststellen dat zij als orgaan van actief bestuur niet beschikte over de bevoegdheid om beleidskeuzes gemaakt in het raam van de experimentele aanmeldingsprocedures te toetsen, maar enkel om de regelmatige toepassing van de procedure te toetsen, wat in deze het geval was en op grond waarvan de klachten ongegrond werden bevonden (2011/26-31).

IV.1.2. Secundair onderwijs

- Leuven:

De aanmeldingsprocedure:

Alle scholen van de Scholengemeenschap Katholiek Secundair Onderwijs Leuven deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2011-2012 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken school participeerde, zoals voorgeschreven in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceert dat ouders zich, met het oog op een inschrijving in de school van keuze, telefonisch moeten aanmelden door te bellen naar een gratis nummer.

De aanmelding kon volgens de website van de scholengemeenschap gebeuren door “*een ouder, een voogd, een familielid, een hulpverlener, zorgbegeleider*”.

De aanmeldingen voor een inschrijving in het eerste leerjaar van de eerste graad voor het schooljaar 2011-2012 door middel van het callcenter en de centrale databank gingen van start op 12 mei 2011. Ouders die hun kind wensten in te schrijven in één van de scholen van de Katholieke Scholengemeenschap Leuven, konden die dag tussen 18 en 20 uur telefoneren naar een gratis nummer. Indien er plaats was in de gekozen school, ontvingen de ouders een volgnummer waarmee ze hun kind op school konden inschrijven. Zodra de school volzet was, kregen ouders een reservenummer voor de school.

Bespreking van de klachten:

Door een technisch probleem dat zich voordeed tijdens de telefonische aanmelding van een leerling, moest de operator de aanmelding opnieuw doen. De leerling kon niet meer in de school van zijn keuze worden ingeschreven. De ouders betwisten voor de Commissie tevens de geldigheid van de weigeringsbeslissing, gezien noch de termijn van vier kalenderdagen voor het afgeven van de schriftelijke motivering tot weigering werd gerespecteerd, noch de door het decreet opgelegde vorm van die motivering. De Commissie volgde de ouders in hun redenering en bevestigde dat de voorwaarden voor de weigeringsbeslissing zoals bepaald in artikel III.13 van het GOK-decreet, niet werden gevolgd, waardoor de weigeringsbeslissing niet gegrond was en verklaarde de klacht bijgevolg gegrond (2011/55).

IV.2. 2012

In tegenstelling tot 2010 en 2011 stelde de Commissie in een aantal zaken vast dat - onverminderd de aanmeldingsprocedure regelmatig was toegepast -, die door het LOP goedgekeurde aanmeldingsprocedure niet in overeenstemming was met die voorwaarden die in artikel X.2 van het GOK-decreet aan de experimentele aanmeldingsprocedures worden gesteld. In een aantal andere zaken oordeelde de Commissie dat weliswaar was voldaan aan de voorwaarden om te werken met de aanmeldingsprocedure in kwestie, maar dat die niet regelmatig werd toegepast. Deze klachten worden verder in de onderhavige rubriek besproken.

In een zaak stelde de Commissie dat het niet aan haar toekomt om te oordelen over het gedeelte van de klacht in zoverre dat betrekking heeft op de vraag tot inzage in bepaalde bestuursdocumenten; de verzoekende partij moet zich naar de procedurele regels van het Decreet betreffende de openbaarheid van bestuur schikken (2012/14bis).

IV.2.1. Basisonderwijs

IV.2.1.1. De ontvankelijkheid van de verzoekschriften

Artikel V.1 van het GOK-decreet bepaalt dat ouders binnen een termijn van dertig kalenderdagen na de vaststelling van een weigering of van de betwiste feiten een schriftelijke klacht kunnen indienen bij de Commissie. In twee gevallen was die termijn - gerekend vanaf de datum van het weigeringsdocument en dat naast de motivering van de weigeringsbeslissing eveneens de beroepsmodaliteiten bevat - verstreken; de verzoekende partij kon evenwel aannemelijk maken dat zij de die documenten pas later had ontvangen (2012/104) respectievelijk aantonen op een later tijdstip bijkomende informatie met betrekking tot de betwiste feiten te hebben ontvangen (2012/107). In een andere zaak had de verzoekende partij het weigeringsdocument niet ontvangen, waardoor overeenkomstig artikel 35 van het Decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur de beroepstermijn derhalve geen aanvang heeft genomen (2012/129).

IV.2.1.2. De gegrondheid van de klachten

- **Antwerpen:**

De aanmeldingsprocedure:

De Antwerpse kleuter- en lagere scholen deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken school participeert, zoals voorzien in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceerde dat ouders zich met het oog op een inschrijving in de school van keuze, moesten aanmelden in een centraal aanmeldingsregister, meer bepaald de website 'meldjeaan.antwerpen.be'.

Indien er reeds een broer of zus op de school was ingeschreven, konden ouders hun kind voor die school aanmelden tijdens de voorrangperiode voor broers en zussen die liep van 11 januari tot 1 februari 2012. Alle andere ouders kunnen hun kind aanmelden tussen 15 februari en 14 maart 2012. Na het einde van de aanmeldingsperiode werd een rangordening opgemaakt op grond van de voorrangregeling die werd beschreven in artikel III.2 van het GOK-decreet en van de ordeningscriteria die door het LOP werden goedgekeurd, dit laatste ingeval er meer kinderen waren aangemeld dan er vrije plaatsen waren. De twee rangordecriteria waren de afstand van de woonplaats van het kind tot de school, de afstand van de werkplaats van één van de ouders tot de school (dichtstbijzijnde werkplaats), indien de werkplaats van de ouder(s) werd opgegeven en de 'keuzevoorkeur', waardoor ouders die de school in hun top drie hadden geplaatst extra kans maken door toewijzingen die ad random gebeuren. De scholen bepaalden zelf de verhouding tussen de criteria, m.a.w. hoeveel percent van de plaatsen op grond van welke criteria zouden worden toegewezen.

Na het einde van iedere aanmeldingsperiode, i.e. na 14 februari respectievelijk na 29 maart, kregen de aangemelde ouders een brief of een e-mail waarin stond of ze hun kind al dan niet konden gaan inschrijven in de gekozen scho(o)l(en). Met een 'toegangsticket' konden ouders een broer of zus gaan inschrijven tussen 1 maart en 23 mei; andere kinderen tussen 18 april en 23 mei. Weigeringsattesten voor scholen waar geen gunstige rangorde werd bekomen, werden automatisch toegezonden en impliceerden dat het kind ook werd genoteerd in het inschrijvingsregister van de school en aanspraak kon maken op later vrij gekomen plaatsen.

Bespreking van de klachten:

In een aantal gevallen kon de Commissie op grond van de feiten en van de door de ouders aangedragen argumenten niet anders dan vaststellen dat de afgesproken aanmeldingsprocedure regelmatig was toegepast en dat de beschikbare plaatsen op grond van en in overeenstemming met de decretaal vastgelegde voorrangregeling en de binnen het LOP afgesproken ordeningscriteria werden toegekend, waardoor de school bijgevolg kon weigeren wegens het bereiken van de maximumcapaciteit en de klacht tegen de weigering tot inschrijving ongegrond was (2012/11, 2012/25-29, 2012/100).

In drie van deze gevallen hadden de ouders die de klacht tegen de weigering tot inschrijving instelden de voorrangperiode voor de aanmelding van broers en zussen gemist. In één zaak waren de ouders niet op de hoogte van de aanmeldingsprocedure en hebben ze hun kind niet tijdig kunnen aanmelden om het voorrangrecht voor broers en zussen te genieten. Het betrof een halfzus van een reeds ingeschreven leerling. De kinderen hadden een andere familienaam en de school was niet op de hoogte van de aanwezigheid van de halfzus in het gezin, iets wat de ouders ook niet betwisten. Er was evenmin gebrekkige communicatie geweest en er werden geen andere argumenten aangehaald die erop wezen dat de aanmeldingsprocedure niet correct zou zijn toegepast (2012/53bis). In een andere zaak waren de ouders op vakantie waardoor ze de voorrangperiode voor de aanmelding van broers en zussen hadden gemist. De Commissie oordeelde dat de betrokken aanmeldingsprocedure ouders voldoende gelegenheid bood om hun voorrangrecht uit te oefenen, maar dat de ouders, weliswaar door bijzondere omstandigheden waarvoor evenwel geen overmacht kon worden ingeroepen, geen gebruik hadden gemaakt van haar voorrangrecht, waardoor hun recht op onderwijs niet werd miskend (2012/54). In nog een andere zaak werd de inschrijving beoogd van een broer/zus geboren in 2009, die ook vorig jaar al kon aangemeld worden, maar de ouder had dit toen niet gedaan. Eerder dit jaar had de ouder zich op de school aangeboden voor een inschrijving, maar kreeg te horen dat ze de (communicatie betreffende de) aanmeldingsprocedure moest afwachten. De ouder beweerde hieromtrent geen informatie te hebben ontvangen en liet de aanmeldingsperiode opnieuw voorbij gaan, waarna de inschrijving in de school op grond van capaciteit werd geweigerd (2012/127).

Meerdere klachten inzake de weigering tot inschrijving in het kader van de aanmeldingsprocedure in het Antwerpse basisonderwijs werden door de Commissie gegrond verklaard om reden dat de door de ouders aangedragen argumentatie dat de door het LOP Basisonderwijs Antwerpen goedgekeurde aanmeldingsprocedure niet in overeenstemming was met de voorwaarden die in artikel X.2 van het GOK-decreet aan de experimentele aanmeldingsprocedures werden gesteld. De Commissie stelde in deze gevallen immers vast dat de afgesproken aanmeldingsprocedure regelmatig was toegepast, maar er kon niet voorbij worden gegaan aan het feit dat de enige mogelijke ordeningscriteria voor het basisonderwijs waren a) de chronologie van aanmelden, met uitsluiting van chronologie bij fysieke aanmelding en b) de afstand van de woon- of verblijfplaats van de leerling tot de school en afstand van het werkadres van een van beide ouders tot de school; terwijl de Commissie constateerde dat er in Antwerpen afstand werd gedaan van de chronologie van aanmelden en in het concrete geval gebruik gemaakt werd van het criterium "toeval voor de eerste drie schoolkeuzes" (2012/14bis, 2012/16, 2012/32, 2012/41, 2012/47, 2012/52, 2012/56, 2012/63, 2012/88, 2012/90, 2012/95, 2012/104, 2012/107).

Daarnaast waren er nog talrijke andere overwegingen die er mee toe hebben geleid dat klachten gegrond werden beoordeeld.

Zo oordeelde de Commissie in de zaak 2012/14bis dat de motivering op het weigeringsdocument aangaande de incongruentie tussen het vermelden van de rangorde op de wachtlijst op schoolniveau, enerzijds, en de maximumcapaciteit op het niveau van de leerlingengroep anderzijds, dubbelzinnig

was en foutief daar er een verkeerde plaats op de weigeringslijst werd weergegeven die nadien niet officieel werd gecorrigeerd; die gebrekkige motivering kon de weigering bijgevolg niet rechtvaardigen. In de zaak 2012/90 volgde de Commissie de argumentatie van de ouders dat de communicatie omtrent de te volgen procedure in geval van weigering tegenstrijdig was: de informatie op de weigeringsattesten kwam niet overeen met die op de begeleidende brief en er zou tevens onenigheid zijn tussen de directies van de verschillende scholen, de studiewijzer, het LOP,... (het betrof bijvoorbeeld de termijn waarbinnen de volgorde van de lijst met geweigerde leerlingen bleef gelden en het al dan niet handtekenen van het inschrijvingsregister). De Commissie stelde dat het uitgereikte weigeringsdocument en de begeleidende brief tegenstrijdige informatie verstrekten en dat die misleidende informatie de verzoekende partij in verwarring bracht omtrent de draagwijdte van de weigeringsbeslissing en de gevolgen daaraan verbonden. De Commissie concludeerde dat die tegenstrijdige informatie op het weigeringsdocument impliceerde dat de motivering gebrekkig was en zodoende de weigering niet kon rechtvaardigen.

In de zaak 2012/107 hield de Commissie ook rekening met het argument van de ouders dat voor de school van hun eerste keuze in lijsten e.d. een gewijzigd adres werd gebruikt, zonder dat het voor de ouders duidelijk was vanaf wanneer dit ingang zou vinden en welk adres voor de afstandsbepaling zou worden gebruikt (dit bleek nog het oude adres te zijn). De Commissie achtte het aannemelijk dat de ouders op grond van de beschikbare informatie in de veronderstelling verkeerden dat een nieuw adres gehanteerd zou worden voor de school in het kader van de aanmeldingsprocedure, wat in de praktijk niet gebeurde.

Bij de ordening van de aanmeldingen aan de hand van het criterium "afstand" werd in een aantal situaties de afstand tussen de school en het thuisadres van de leerling fout berekend (meestal doordat het perceel waar de leerling woont nog niet gekend was in het kadaster).

Zo verklaarde de Commissie een klacht gegrond wegens het feit dat door de fout bij de berekening van de afstand tussen de woonplaats van de ouders en de school het criterium "afstand" niet regelmatig was toegepast en dat bij een correcte toepassing van dit criterium de leerling gunstig geordend zou zijn (2012/40, 2012/48, 2012/49 en 2012/136).

In die gevallen waar bij een juiste berekening van de afstand de leerling evenmin gunstig geordend zou zijn oordeelde de Commissie dat de weigeringsbeslissing gegrond was. Toch had de Commissie daarbij eveneens oog voor de lijst met geweigerde inschrijvingen, in die situaties waar die eveneens gedeeltelijk gesteund was op de afstand; door het niet regelmatig toepassen van het afstandscriterium hadden de ouders hun rechten immers niet op dezelfde wijze kunnen uitoefenen als de andere gebruikers. De Commissie oordeelde dan ook dat op grond van de effectieve afstand de leerling een gunstigere plaats op de weigeringslijst innam en er aldus een herberekening nodig was van de plaats van die leerling op die lijst; deze klachten werden gedeeltelijk gegrond bevonden (2012/36-39).

Een aantal klachten had betrekking op feiten die zich na de eigenlijke aanmeldingsprocedure voordoen.

Zo had een leerling op grond van de aanmelding een gunstige rangordering bekomen voor een inschrijving in de school. Nu bleek dat het kind nauwelijks Nederlands spreekt, stelde de school dat de leerling een talen- en wiskundetest moest afleggen die zou bepalen in welk leerjaar de leerling kon starten. In afwachting van die resultaten, wenste de school de leerling voorlopig niet inschrijven (mogelijk was het aangewezen leerjaar volzet). De Commissie verklaarde de klacht in deze zaak gegrond; ze stelde immers vast dat de ouders op grond van de experimentele aanmeldingsprocedure een recht op inschrijving voor hun dochter in de school konden doen gelden en er alles aan gedaan hadden om de gunstige ordening op de school in een inschrijving om te zetten, terwijl de school de inschrijving tot op heden om allerlei redenen had uitgesteld zonder daarvoor een gegronde reden te hebben (2012/75).

Op grond van de aanmelding langs het centraal aanmeldingsregister werd een andere leerling in een andere school geweigerd. Op een later tijdstip verscheen er echter een lijst waarop voor die school één vrije plaats wordt vermeld. De ouders van de geweigerde leerling boden zich aan op de school met de vraag tot inschrijving van hun dochter, maar de school weigerde dit. De school stelt in haar verweer dat één van de gunstig geordende leerlingen zich niet was komen inschrijven, waardoor de eerste leerling op de lijst met geweigerde inschrijvingen werd gecontacteerd en de "vrije" plaats had ingenomen. De Commissie volgde die argumentatie echter niet en stelde dat er een verkeerde voorlichting door de school was geweest waardoor het vertrouwen van de ouders in het aanmeldingssysteem verschalkt werd aangezien het aannemelijk was dat de voorziene procedure voor het invullen van vrije plaatsen door de betrokken school niet helemaal correct werd gevolgd. De

Commissie oordeelde dat de leerling ten onrechte werd geweigerd en achtte de klacht gegrond (2012/116). Na die uitspraak van de Commissie richtten de ouders zich opnieuw tot de school met de vraag om hieraan gevolg te geven en hun dochter in te schrijven, maar de school bleef de inschrijving halsstarrig weigeren. De ouders dienden tegen die weigering opnieuw klacht in bij de Commissie en die laatste stelde vast dat er vanwege de school een volgehouden weigering tot uitvoering was van de beslissing van de Commissie na herhaaldelijke vraag vanwege de Commissie om gevolg te geven aan de beslissing om de betrokken leerling in overtal op te nemen in de school en adviseerde de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming een inhouding op de werkingstoelagen voor de school te overwegen (2012/116bis).

Een andere ouder probeerde zijn kind in te schrijven tijdens de vrije inschrijvingsperiode, de leerling werd geweigerd en nam de 17^e plaats in op de lijst met geweigerde inschrijvingen. De Commissie stelde in deze zaak dat er geen geschreven en gemotiveerde weigeringsbeslissing aan de ouders was overgemaakt en overhandigd, en oordeelde dat bij ontstentenis van een weigeringsbeslissing er derhalve evenmin sprake was van een gemotiveerde weigering; de klacht was gegrond (2012/129).

In veel gevallen hadden de ouders hun kind aangemeld voor meerdere scholen (en in veel gevallen was de leerling ook geweigerd in al die scholen) en richtten ze hun klacht voor de Commissie tegen de verschillende weigeringsbeslissingen in deze scholen. Het is een vaste praktijk van de Commissie om een klacht zonder voorwerp te verklaren, indien de Commissie in een andere beslissing de klacht tegen de weigering tot inschrijving in de school van eerste (of van een hogere) keuze ontvankelijk en gegrond heeft verklaard. In dat geval wordt het recht op onderwijs van de leerling immers gehonoreerd en is er bijgevolg geen belang meer aanwezig bij een uitspraak ten gronde in een andere zaak betreffende dezelfde leerling maar tegen een andere school. Zo oordeelde de Commissie dat deze klachten zonder voorwerp waren: 2012/17-22, 2012/30-31, 2012/33-35, 2012/42-44, 2012/55, 2012/57, 2012/62, 2012/67-74, 2012/89, 2012/50, 2012/91-94, 2012/96-99.

- **Lokeren:**

De aanmeldingsprocedure:

De scholen voor gewoon basisonderwijs in Lokeren deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform, zoals voorgeschreven in artikel X.2 van het GOK-decreet. De scholen binnen de aanmeldingsprocedure gaven voorrang aan leerlingen die aan een van de vijf decretaal bepaalde gelijke kansenindicatoren (GOK-leerlingen) voldeden. Als rangordeningscriterium gold de afstand in vogelvlucht van het officieel domicilieadres van de leerling of van het werkadres van een van de ouders tot de school. De ouders konden zelf bepalen welk adres bij de ordening als referentieadres zou gelden. Ouders moesten zich aanmelden door hun gegevens in een online aanmeldingsformulier in te vullen. Na afloop van de aanmeldingsprocedure ontvingen de ouders een brief met de uitkomst van de aanmeldingsprocedure.

Bespreking van de klachten:

De enige klacht die bij de Commissie met betrekking tot die aanmeldingsprocedure werd ingediend, was ongegrond (2012/23). De ouders hadden bij de aanmelding de GOK-gegevens betreffende hun kind verkeerd ingevuld op het aanmeldingsformulier en de Commissie besloot tot de ongegrondheid van de klacht met de overweging dat de ouders geen argumenten hadden aangehaald dat de aanmeldingsprocedure niet correct was toegepast en hun gewaarborgde recht op onderwijs zou zijn miskend.

- **Beringen:**

De aanmeldingsprocedure:

De kleuterscholen in Beringen deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken school participeert, zoals voorzien in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceerde dat ouders zich met het oog op een inschrijving in de school van keuze, moesten aanmelden in een centraal aanmeldingsregister, meer

bepaald de website 'www.kleutersnaarschool.be'.

Ouders konden hun kind aanmelden van 1 tot en met 29 februari 2012. Na het einde van de aanmeldingsperiode werd een rangordening opgemaakt op grond van de voorrangregeling die werd beschreven in artikelen III.2 en III.4 van het GOK-decreet en van de ordeningscriteria die door het LOP werden goedgekeurd, dit laatste ingeval er meer kinderen waren aangemeld dan er vrije plaatsen waren. Als ordeningscriterium werd de afstand van de woonplaats van de leerling tot de school of de afstand van het werkadres van één van beide ouders tot de school gebruikt.

Tussen 12 en 16 maart 2012 ontvingen alle ouders een brief of een e-mail waarin stond in welke school de ouders hun kind konden gaan inschrijven. Dit was altijd de school van hoogste keuze waar de ouders een gunstige ordening bekomen hadden.

Bespreking van de klachten:

Er werden aangaande deze aanmeldingsprocedure twee klachten ingediend bij de Commissie betreffende dezelfde leerling tegen de weigering tot inschrijving in twee scholen. De Commissie besloot in deze tot de gegrondheid van de klacht met als overweging dat de weigeringsbeslissing formele gebreken vertoonde; zo was er in de weigeringsbeslissing geen motivering van de weigering opgenomen (2012/45). Aangezien de Commissie de klacht tegen de school van eerste keuze in haar beslissing 2012/45 ontvankelijk en gegrond verklaarde en de ouders bij een inschrijving in de school van eerste keuze geen belang meer hadden, wat de vraag tot inschrijving in de school van tweede keuze betreft, was de klacht 2012/46 zonder voorwerp.

- Gent:

De aanmeldingsprocedure:

De scholen voor gewoon basisonderwijs in Gent deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het Lokaal Overlegplatform, zoals voorgeschreven in artikel X.2 van het GOK-decreet. Als rangordeningscriterium gold de afstand in vogelvlucht van het officieel domicilieadres van de leerling of van het werkadres van een van de ouders tot de school. De ouders konden zelf bepalen welk adres bij de ordening als referentieadres zou gelden. Ouders moesten zich aanmelden door hun gegevens in een online aanmeldingsformulier in te vullen.

Bespreking van de klachten:

Een ouderpaar uit Gent diende een klacht in bij de Commissie waarbij ze aanklaagde dat het totaal aantal beschikbare plaatsen dat aanvankelijk voor het geboortjaar van hun kind voor de ene vestigingsplaats van de school waar ze een inschrijving beoogden was voorzien, werd verdeeld over deze en een andere vestigingsplaats van de school nadat de communicatie over de aanmeldingsprocedure van start was gegaan. De ouders benadrukten niet op de hoogte te zijn geweest van het feit dat het aldus aangewezen was om voor beide vestigingsplaatsen aan te melden. De Commissie achtte het aannemelijk dat over die doorgevoerde wijzigingen aangaande de plaatsverdeling binnen de betrokken vestigingsplaatsen - met impact op het verloop van de aanmeldingsprocedure - onvoldoende communicatie was geweest en dat ouders hiervan niet op de hoogte waren; zij oordeelde bijgevolg dat een dergelijke mogelijke verwarring niet in het nadeel van de ouders en de leerling mocht spelen waardoor het recht op onderwijs zou worden miskend; de klacht was gegrond (2012/51).

In een andere zaak stelde een ouder vorig jaar al te hebben getracht zijn kind in te schrijven, maar hij werd verwezen naar het volgende schooljaar, waarna hij het dit schooljaar opnieuw probeerde. Er was geen plaats en hij moest aanmelden langs het online systeem, waarna hij een weigeringsdocument kreeg. Deze klacht was ongegrond, de Commissie vond het niet voldoende aannemelijk dat er effectief een duidelijke vraag tot inschrijving ter plaatse was geweest en stelde vast dat de afgesproken aanmeldingsprocedure regelmatig was toegepast (2012/113).

- **Brussel:**

De aanmeldingsprocedure:

Alle Nederlandstalige scholen voor gewoon basisonderwijs in Brussel deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken school participeert, zoals voorzien in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceerde dat ouders zich met het oog op een inschrijving in de school van keuze, moesten aanmelden langs de website 'www.inschrijveninbrussel.be'.

Indien er reeds een broer of zus op de school was ingeschreven, konden ouders hun kind tijdens de voorrangperiode voor broers en zussen die loopt van 9 tot en met 27 januari 2012 rechtstreeks gaan inschrijven in de school. Zij moesten hun kind in dat geval niet aanmelden langs de website. Alle andere ouders konden hun kind aanmelden van 1 tot 29 februari 2012. Na het einde van de aanmeldingsperiode werden de aanmeldingen geordend op grond van de voorrangregeling die werd beschreven in artikel III.3 van het GOK-decreet en van de ordeningscriteria die door het LOP werden goedgekeurd, dit laatste ingeval er meer kinderen waren aangemeld dan er vrije plaatsen waren, en werden de vrije plaatsen toegekend. De rangordecriteria waren de 'schoolkeuze', waarbij eerst de leerlingen werden geordend waarvoor de school de eerste keuze was, daarna de tweede keuze en zo verder, en de 'afstand' in vogelvlucht van de school tot de woonplaats/verblijfplaats van het kind of van de school tot de werkplaats van de ouders. Eerst werden de aangemelde leerlingen gegroepeerd per 'schoolkeuze', binnen die groep werden de leerlingen vervolgens geordend volgens het afstandscriterium.

Van 19 maart tot en met 27 april 2012 ontvingen de aangemelde ouders een brief of een e-mail waarin stond of ze hun kind al dan niet konden gaan inschrijven in de gekozen scho(o)l(en). Op grond van die resultaten konden ouders hun kind gaan inschrijven in de school ingeval het een gunstige ordening had of een weigeringsattest gaan afhalen indien het geen gunstige ordening betrof. Op 22 mei 2012 startten de vrije inschrijvingen; kinderen die werden aangemeld maar zich in geen enkele school konden inschrijven en kinderen die niet werden aangemeld, konden zich dan gaan inschrijven in de scholen waar nog beschikbare plaatsen waren.

Bespreking van de klachten:

Een ouder diende klacht in tegen de weigering tot inschrijving van haar zoon in drie verschillende scholen. De moeder had hem aangemeld voor elf scholen, maar de leerling was overal geweigerd. De Commissie had de beslissing ten gronde eerst uitgesteld en aan het LOP gevraagd om lokaal te bemiddelen met het oog op een mogelijke inschrijving, maar dit leverde niets op. De Commissie kon de klachten enkel ongegrond verklaren, aangezien de afgesproken aanmeldingsprocedure regelmatig was toegepast en de beschikbare plaatsen in de scholen op grond van en in overeenstemming met de decretaal vastgelegde voorrangregeling en de binnen het LOP afgesproken ordeningscriteria werden toegekend (2012/84bis-85bis-86bis).

IV.2.2. Secundair onderwijs

- **Brussel:**

De aanmeldingsprocedure:

Twaalf scholen in Brussel deden voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2012-2013 een beroep op een experimentele aanmeldingsprocedure die bij dubbele meerderheid werd goedgekeurd door het lokaal overlegplatform waarin de betrokken school participeert, zoals voorgeschreven in artikel X.2 van het GOK-decreet. De aanmeldingsprocedure impliceerde dat ouders zich, met het oog op een inschrijving in de school van keuze, telefonisch moesten aanmelden door te bellen naar een gratis nummer.

De aanmeldingen voor een inschrijving in het eerste leerjaar van de eerste graad voor het schooljaar 2012-2013 door middel van het callcenter gingen door op 30 januari 2012. Om lange wachttijden bij het telefonisch aanmelden te voorkomen, werden de aanmeldingen in drie clusters georganiseerd. Per

cluster konden ouders hun kind voor een aantal scholen aanmelden door te telefoneren naar een gratis nummer.

Bespreking van de klachten:

In de enige klacht die inzake deze aanmeldingsprocedure bij de Commissie werd ingediend, stelde de moeder dat ze had gebeld vanaf 12u voor de aanmelding van haar zoon in het eerste jaar van de eerste graad, maar pas binnen was geraakt op het 0800-nummer omstreeks 13u30. De leerling werd geweigerd in de school van keuze (het betrof de school voor secundair onderwijs gelegen op dezelfde campus als de basisschool waar de jongen tot dan naar school ging) en stond er op de 26^e plaats van de lijst met geweigerde leerlingen. De Commissie oordeelde dat de klacht ongegrond was aangezien de aanmeldingsprocedure correct was toegepast (2012/05).

Deel V. Bespreking van de beoordeling van de aanmeldingsprocedures door de Commissie inzake Leerlingenrechten

In dit deel wordt de toetsing van de aanmeldingsprocedures door de Commissie inzake Leerlingenrechten besproken. De Commissie is hiervoor bevoegd sinds 1 september 2012 als gevolg van het decreet betreffende het inschrijvingsrecht van 25 november 2011.

V.1. Regelgeving

De goedkeuring van voorstellen van aanmeldingsprocedures door de Commissie is geregeld in artikelen 37*vicies quinquies* - 37*vicies septies* van het Decreet basisonderwijs en artikelen 110/25 - 110/27 van de Codex Secundair Onderwijs.

De Commissie toetst de voorstellen enerzijds aan de decretale bepalingen inzake het recht op inschrijving en de aanmeldingsprocedures en anderzijds aan de vier uitgangspunten van het inschrijvingsrecht. Het betrof hierbij de volgende uitgangspunten:

- het realiseren van optimale leer- en ontwikkelingskansen voor alle leerlingen;
- het vermijden van uitsluiting, segregatie en discriminatie;
- het bevorderen van sociale mix en cohesie;
- voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, daarnaast ook de bescherming van de gelijke onderwijs- en inschrijvingskansen van Nederlandstaligen en het behoud van het Nederlandstalige karakter van het door de Vlaamse Gemeenschap erkend, gefinancierd of gesubsidieerd onderwijs.

Schoolbesturen, meerdere schoolbesturen samen of een LOP (hierna naar verwezen als 'de initiatiefnemers') moeten uiterlijk op 1 september van het schooljaar voorafgaand aan het schooljaar waarvoor de inschrijvingen gelden hun voorstel van aanmeldingsprocedure voorleggen aan de Commissie. Voor de aanmeldingen bedoeld voor de inschrijvingen voor het schooljaar 2013-2014 hadden de initiatiefnemers de tijd tot en met 1 oktober 2012. De Commissie heeft na het afsluiten van de periode waarbinnen de initiatiefnemers hun voorstel moeten bezorgen, een maand de tijd om tot een beslissing te komen. Tijdens het werkingsjaar 2012 moest de Commissie dus uiterlijk op 1 november over alle dossiers een beslissing hebben genomen.

Het decreet bepaalt welke onderdelen een aanmeldingsdossier minimaal moet bevatten. Die elementen moeten de Commissie onder meer een zicht geven op de periodes waarin aangemeld en ingeschreven kan worden, op de wijze waarop kan worden aangemeld, op de communicatie over de aanmeldingen naar alle belanghebbenden, op de toepassing van de ordeningscriteria, op de omgang met klachten, enz. Een volledig overzicht van de onderdelen van een aanmeldingsdossier is terug te vinden op <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14289> en <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=12254>.

Bij een positief besluit van de Commissie kan de initiatiefnemer de aanmeldingsprocedure toepassen totdat de betrokken regelgeving gewijzigd wordt of tot de initiatiefnemer de aanmeldingsprocedure wil wijzigen of stopzetten. Een uitzondering hierop vormen de aanmeldingsprocedures waarvoor de Commissie een goedkeuring verleent voor een beperkte periode.

Bij een negatief besluit van de Commissie kan de initiatiefnemer een aangepast voorstel indienen bij de Commissie. De Commissie moet dan een beslissing nemen binnen een termijn van dertig schooldagen. Bij een negatief besluit van de Commissie over een (al dan niet aangepast) voorstel kan de initiatiefnemer de aanmeldingsprocedure voorleggen aan de Vlaamse Regering. In dat geval moet de Vlaamse Regering eveneens binnen een termijn van dertig schooldagen een beslissing nemen.

V.2 Werkwijze

De Commissie publiceerde op haar website een sjabloon met behulp waarvan initiatiefnemers een voorstel tot aanmeldingsprocedure konden indienen. Bij dit sjabloon moest de initiatiefnemer eveneens een aantal bijlagen voegen. Het sjabloon bestond uit een aantal rubrieken die door de

initiatiefnemers moesten worden ingevuld. Die rubrieken overlaptten met de decretale onderdelen die een aanmeldingsdossier ten minste moest bevatten. Op die manier garandeerde het gebruik van het sjabloon dat het ingediende dossier volledig was. In het sjabloon was tevens ruimte voorzien voor opmerkingen van de Commissie en het bevatte tevens de eindbeslissing van de Commissie. De dossiers moesten per post of per e-mail met ontvangstbevestiging aan de Commissie worden bezorgd. Alle initiatiefnemers die in 2012 een voorstel tot aanmeldingsprocedure indienden, maakten gebruik van het sjabloon. In het sjabloon konden initiatiefnemers ook aanduiden of zij hun dossier wilden komen toelichten op de zitting van de Commissie. 32 initiatiefnemers duiden aan dat zij van deze mogelijkheid gebruik wensten te maken.

Alle voorstellen werden besproken op een zitting van de Commissie. Indien de initiatiefnemers hun dossier kwamen toelichten, was dit gedeelte van de zitting publiek. De bespreking van de dossiers door de Commissie gebeurde telkens achter gesloten deuren. Initiatiefnemers konden de dag na de zitting telefonisch informeren naar de beslissing van de Commissie en ontvingen die daarna ook schriftelijk, met in bijlage ook het aanmeldingsdossier aangevuld met de opmerkingen van de Commissie.

Bij de beoordeling van de voorstellen tot aanmeldingsprocedure waren er vijf mogelijke eindbeslissingen door de Commissie:

- *Goedkeuring zonder opmerkingen (zonder tijdsbeperking)*

Beslissing genomen indien er geen opmerkingen te formuleren waren bij het dossier. De initiatiefnemer kan de aanmeldingsprocedure laten starten.

- *Goedkeuring met opmerkingen (zonder tijdsbeperking)*

Beslissing genomen indien er enkel opmerkingen en suggesties ter verbetering bij het dossier kunnen worden gemaakt. De initiatiefnemer kan de aanmeldingsprocedure laten starten.

- *Goedkeuring voor een beperkte tijd*

Beslissing genomen indien het dossier elementen bevatte die grondig moesten worden geëvalueerd. De initiatiefnemer kon de aanmeldingsprocedure laten starten, maar moest na het verstrijken van de goedkeuringstermijn opnieuw een dossier aan de Commissie voorleggen.

- *Goedkeuring onder voorbehoud (al dan niet met tijdsbeperking)*

Beslissing genomen bij fundamentele bemerkingen bij het dossier van dien aard dat die op eenvoudige wijze konden worden bijgestuurd. De initiatiefnemer liet schriftelijk aan de Commissie weten op welke wijze hij tegemoet zou komen aan het geformuleerde voorbehoud. Na bevestiging door het secretariaat van de Commissie kon de initiatiefnemer de aanmeldingsprocedure laten starten.

- *Niet-goedgekeurd*

Beslissing genomen bij fundamentele bezwaren bij het dossier. De initiatiefnemer kon de aanmeldingsprocedure niet van start laten gaan.

In een aantal gevallen is een combinatie van beslissingen gehanteerd; zo werd een aantal dossiers onder voorbehoud voor een beperkte tijd goedgekeurd.

V.3 Cijfers

In totaal ontving de Commissie 43 ontvankelijke voorstellen tot aanmeldingsprocedure in 2012. Eén voorstel bereikte de Commissie laattijdig en was derhalve niet ontvankelijk.

Soort initiatiefnemer	Aantal voorstellen
Eén schoolbestuur	33
Meerdere schoolbesturen samen	1
LOP	9

Tabel 1 Aantal voorstellen tot aanmeldingsprocedure naar initiatiefnemer

De meeste aanmeldingsdossiers werden ingediend door één schoolbestuur. Daarnaast had een aantal LOP's een aanmeldingsdossier ingediend. Slechts in één geval ontving de Commissie een aanmeldingsdossier van meerdere schoolbesturen samen. Het dossier dat door meerdere schoolbesturen samen werd ingediend, werd afgekeurd door de Commissie. Hierna dienden al die schoolbesturen afzonderlijk een aanmeldingsdossier in. Dit verklaart mee het hoge aantal aanmeldingsdossiers dat door één enkel schoolbestuur was ingediend.

Onderwijsniveau	Aantal voorstellen
Basisonderwijs	35
Secundair onderwijs	8

Tabel 2 Aantal voorstellen tot aanmeldingsprocedure naar onderwijsniveau

De meeste voorstellen kwamen vanuit het basisonderwijs. Van de 35 voorstellen in het basisonderwijs waren er 17 voorstellen van verschillende schoolbesturen uit één LOP-gebied. Vanuit het secundair onderwijs bereikten er acht voorstellen de Commissie.

Beslissing	Aantal voorstellen totaal	Aantal voorstellen basisonderwijs	Aantal voorstellen secundair onderwijs
Goedkeuring zonder opmerkingen (zonder tijdsbeperking)	0	0	0
Goedkeuring met opmerkingen (zonder tijdsbeperking)	3	3	0
Goedkeuring voor een beperkte tijd	2	1	1
Goedkeuring onder voorbehoud (zonder tijdsbeperking)	9	7	2
Goedkeuring onder voorbehoud (met tijdsbeperking)	19	18	1
Niet-goedkeuring	10	6	4

Tabel 3 Aantal voorstellen naar beslissing van de Commissie inzake Leerlingenrechten

Geen enkel dossier is zonder opmerkingen goedgekeurd en slechts drie dossiers werden goedgekeurd met opmerkingen, maar zonder een beperking in de tijd. In totaal werden 28 dossiers onder voorbehoud goedgekeurd. In al die dossiers werden de gevraagde aanpassingen gedaan zodat de aanmeldingen konden doorgaan. In negen van die 28 dossiers was er ook geen tijdsbeperking opgelegd van zodra de initiatiefnemers het voorbehoud hadden weggewerkt; in de 19 andere dossiers was dit wel het geval. Tien dossiers werden door de Commissie afgekeurd; vier initiatiefnemers bezorgden de Commissie een aangepast voorstel dat telkens werd goedgekeurd (tweemaal met een tijdsbeperking voor het secundair onderwijs).

Van de 43 ingediende dossiers werden er dus uiteindelijk 37 goedgekeurd en zes afgekeurd.

Op één uitzondering na werden alle dossiers die slechts voor een beperkte periode werden goedgekeurd, voor één schooljaar goedgekeurd. Eén dossier werd voor een periode van twee schooljaren goedgekeurd.

V.4 Inhoudelijke bespreking van de aanmeldingsdossiers

In dit punt worden de dossiers inhoudelijk besproken. Dit gebeurt aan de hand van de verschillende onderdelen van het sjabloon. De afgekeurde dossiers zullen apart worden behandeld.

V.4.1. Goedgekeurde dossiers in het basisonderwijs

In eerste instantie oordeelde de Commissie of de dossiers op een rechtsgeldige manier werden ingediend. Als het aanmeldingsdossier werd ingediend door een schoolbestuur, moest er bij het dossier een beslissing van het schoolbestuur worden gevoegd waaruit kon worden opgemaakt dat het bestuur akkoord ging met het instellen van de aanmeldingsprocedure. In één dossier ontbrak die verklaring; dit leidde tot een voorbehoud.

Dossiers die door het LOP waren ingediend (of door een schoolbestuur dat behoort tot een LOP), moesten door het LOP worden goedgekeurd met een dubbele meerderheid. In alle ingediende dossiers was die dubbele meerderheid bereikt.

In één dossier was niet duidelijk welke scholen precies aan de aanmeldingsprocedure zouden deelnemen. Ook dit leidde tot een voorbehoud.

- De start en de duur van de aanmeldingsperiode of alle deelperioden en de motivering ervan (tijdlijn)

De Commissie stelde vast dat de aanmeldingsperioden op verschillende manieren werden georganiseerd.

Bepaalde initiatiefnemers opteerden voor één aanmeldingsperiode voor alle leerlingen. Dit was o.a. het geval in Gent; al was uit het dossier af te leiden dat dit op veeleer praktische overwegingen stoelde en het LOP liever zou werken met een aparte aanmeldingsperiode voor de voorrangscategorieën 'kinderen van dezelfde leefeenheid' en 'kinderen van personeelsleden'.

Meerdere initiatiefnemers werkten met een aparte aanmeldingsperiode voor kinderen uit die voorrangscategorieën. Dit was o.a. het geval in Antwerpen en in Brussel. Meestal werd er dan voor geselecteerd om de inschrijvingen van die groep(en) af te ronden alvorens van start te gaan met de aanmeldingen van de andere kinderen. In Antwerpen was dit echter niet het geval. Hier konden scholen ervoor opteren om de kinderen uit de voorrangscategorieën 'kinderen van dezelfde leefeenheid' en 'kinderen van personeelsleden' in te schrijven tijdens de aanmeldingsperiode voor de overige kinderen of hierna. De Commissie merkte op dat die werkwijze gevolgen had voor de communicatie van het aantal beschikbare plaatsen. Bij het begin van de aanmeldingsperiode voor de overige kinderen was met name nog niet duidelijk hoeveel kinderen uit de voorrangscategorieën effectief zouden worden ingeschreven.

Ten slotte koos een aantal initiatiefnemers ervoor om leerlingen die tot de voorrangscategorieën 'kinderen van dezelfde leefeenheid' en 'kinderen van personeelsleden' vooraf in te schrijven (zonder aanmelding). In dat geval konden scholen geen enkele leerling uit die voorrangsgroepen weigeren wegens capaciteit.

Aangezien chronologie in het basisonderwijs als ordeningscriterium niet mogelijk was (en nog steeds is), duurden de aanmeldingsperiodes doorgaans vrij lang (één tot enkele weken).

De Commissie stelde regelmatig vast dat initiatiefnemers zich ervan niet bewust waren dat de inschrijvingsperiode na de aanmeldingen minimaal vijftien schooldagen moest duren. Waar de Commissie vaststelde dat die decretaal vastgestelde termijn niet werd gerespecteerd, leidde dit steeds tot een voorbehoud.

In één dossier stelde de Commissie vast dat de initiatiefnemers leerlingen uit de voorrangperiode voor indicator- en niet-indicatorleerlingen reeds voor de eerste schooldag van maart wenste in te schrijven. Aangezien dit in tegenspraak is met de decretale bepalingen hieromtrent, was een voorbehoud voor de hand liggend.

In een aantal dossiers merkte de Commissie op dat in een opvisperiode moest worden voorzien waar, bij vrijgekomen plaatsen, veeleer ongunstig gerangschikte leerlingen voor een inschrijving terug moesten worden gecontacteerd. Het inschrijvingsdecreet schrijft voor dat die periode minimum vijf schooldagen moet duren. Indien hieraan niet werd voldaan, maakte de Commissie eveneens een voorbehoud bij het dossier. De Commissie merkte in een ander dossier op dat de initiatiefnemer rekening moest houden met de mogelijkheid dat de ouders niet onmiddellijk konden worden bereikt, waardoor deze minimumduur van de inschrijvingsperiode in het gedrang kon komen.

- Het middel of de middelen tot aanmelden

In Antwerpen en Gent werd gewerkt met een website waarop ouders zich konden aanmelden. Omdat tijd geen bepalende factor bij de ordening was, was het LOP er zeker van dat het systeem het verwachte aantal aanmeldingen zou aankunnen. Ouders konden op verschillende plaatsen terecht voor hulp bij het aanmelden en konden in de loop van de aanmeldingsperiode nog gegevens wijzigen. Het systeem voorzag in een bewijs van aanmelding en in ondersteuning voor de scholen. Zo kregen scholen o.a. per contingent een lijst van leerlingen die wel of niet moesten worden ingeschreven, was het mogelijk om mededelingen van niet-gerealiseerde inschrijving vanuit het systeem te genereren,

enz. In Gent kende het systeem ook meldingen dat een plaats vrijgegeven mocht worden of dat een leerling uitgeschreven moest worden ingeval het kind in een andere school werd ingeschreven. De Commissie merkte hierbij op dat scholen een kind maar konden uitschrijven als de ouders hiervoor uitdrukkelijk hun instemming hadden gegeven.

Ook in Brussel werd met een website voor de aanmeldingen van leerlingen uit de voorrangsgroepen 'Nederlands' en 'indicator/niet-indicatorleerlingen' gewerkt. Kinderen uit de voorrangscategorieën 'kinderen van dezelfde leefeenheid' en 'kinderen van personeelsleden' werden rechtstreeks op school aangemeld. Een aanmelding was nodig omdat in een aantal scholen de capaciteit mogelijk dan reeds werd overschreden.

Naast Brussel, Gent en Antwerpen werkten ook enkele kleinere steden en gemeenten met een webapplicatie. In het algemeen stelde de Commissie vast dat de aanmeldingsprocedures langs webapplicaties erg veel aandacht hadden voor de preventie van gebruikersfouten en het wegwerken van potentiële drempels. Toch moest de Commissie in enkele gevallen om bijkomende aandacht vragen voor de gebruiksvriendelijkheid van het systeem voor ouders (bijv. het voorzien van foutboodschappen bij een niet-geslaagde aanmelding, voorzien van procedures ingeval ouders onbewust foute informatie hebben verstrekt).

Talrijke basisscholen kozen voor een fysieke aanmelding door de ouder in de school. Dit was mogelijk doordat tijd niet als ordeningscriterium wordt gebruikt in het basisonderwijs. Hierbij merkte de Commissie op dat ouders ook de mogelijkheid moesten hebben om zich buiten de schooluren aan te melden en dat tijdens de openingsuren steeds iemand aanwezig moest zijn om de aanmelding te noteren.

In heel wat aanmeldingsdossiers merkte de Commissie op dat ouders tijdens het aanmelden ook de expliciete mogelijkheid moeten hebben om bepaalde informatie niet mee te delen (bijv. in het bezit zijn van een inschrijvingsverslag voor het buitengewoon onderwijs). De aanmelding kon niet afhankelijk worden gemaakt van het al dan niet verstrekken van die informatie.

- De wijze waarop scholen hun capaciteit, hun aanmeldingsmiddelen, de aanmeldingsperiode of alle deelperiodes en de inschrijvingsperiodes bekendmaakt

In bijna alle dossiers konden de ouders en andere belanghebbenden de capaciteiten online raadplegen (op de schoolwebsite, in VRIND of op de website waarop ouders hun kind moesten aanmelden). In een aantal gevallen werden de capaciteiten in de school opgehangen of in de brochure opgenomen. Bepaalde initiatiefnemers communiceerden de capaciteiten en het aantal beschikbare plaatsen aan het begin van de aanmeldingsperiode op twee verschillende websites).

Meerdere initiatiefnemers ontwikkelden brochures of namen de informatie over de aanmeldingen, capaciteiten en beschikbare plaatsen op in de schoolbrochure. Die brochures werden verspreid op de scholen en CLB's, en langs allerhande organisaties (zoals Kind & Gezin, onthaalbureaus,...). Heel vaak werden brieven en/of brochures verstuurd naar de ouders van de jongste instappers woonachtig in de gemeenten van de betrokken stad of gemeente(n). In de scholen werden posters opgehangen met informatie over de aanmeldingen. De informatie over de aanmeldingen was ook steeds online terug te vinden. Daarnaast organiseerden de meeste initiatiefnemers infoavonden en werd er regelmatig gebruik gemaakt van het algemene informatieblad van de gemeente of van de lokale pers.

Aangezien de Commissie in het verleden vaak met klachten werd geconfronteerd als gevolg van een verwarrende communicatie, hecht de Commissie zeer veel belang aan dit punt.. Zo moeten initiatiefnemers bij het meedelen van het aantal vrije plaatsen duidelijk maken dat het ter zake het aantal vrije plaatsen aan het begin van de aanmeldingsperiode (en niet het aantal vrije plaatsen op het moment van aanmelden) betrof. Ook hechtte de Commissie er veel belang aan dat initiatiefnemers de nodige inspanningen doen om te verzekeren dat de communicatie alle belanghebbende ouders bereikt. De Commissie vroeg daarom regelmatig om ook aandacht te hebben voor broers en zussen die buiten de gemeentegrenzen wonen. In een aantal dossiers suggereerde de Commissie eveneens dat, indien de communicatie langs de broers en zussen verliep, het aangewezen was om met een systeem van ontvangstbevestiging te werken.

Daarnaast merkte de Commissie in een aantal dossiers op dat de relevante modaliteiten (uren, al dan niet afspraak maken, enz.) om de aanmelding om te zetten in een inschrijving (of in bepaalde gevallen om de plaats op de wachtlijst te verzekeren), expliciet moesten worden vermeld. In een aantal dossiers bleek de communicatie niet volledig of correct te zijn. Zo merkte ze op dat zowel capaciteiten als contingenten bekend moesten worden gemaakt. In enkele dossiers lag de nadruk in de communicatie sterk op inspanningen geleverd vanuit het LOP en de stad/gemeente. De Commissie wees er hierbij op dat ook de scholen een belangrijke rol hadden te spelen in de communicatie over de aanmeldingen.

In één dossier deelden de scholen de capaciteiten pas na de start van de aanmeldingen van de voorrangscategorieën 'kinderen van dezelfde leefeenheid' en 'kinderen van personeelsleden' mee aan het LOP en werken scholen met capaciteiten op het niveau van de 'leefgroep'. Gezien dit in strijd was met de decretale bepalingen, leidde dit eveneens tot een voorbehoud.

- Een regeling die de mogelijkheid geeft om een leerling in één dossier voor verschillende scholen of vestigingsplaatsen tegelijk aan te melden, indien de aanmeldingsprocedure geldt voor meerdere scholen en vestigingsplaatsen, en tegelijkertijd vermijdt dat voor eenzelfde leerling meerdere dossiers aangelegd kunnen worden binnen het eigen aanmeldingssysteem

Dit punt van het dossier was enkel relevant voor aanmeldingsprocedures waarbij ouders hun kind voor meerdere scholen aanmeldden. In de meeste gevallen controleerden de initiatiefnemers aan de hand van het INSZ-nummer (rijksregisternummer of BIS-nummer) of er voor een bepaald kind geen twee aanmeldingsdossiers in het systeem zaten. Voor leerlingen die niet over een rijksregisternummer beschikten, werden er mogelijkheden voorzien (aanmelden langs een beheerder of intermediären, of met een toegekend nummer). In één dossier gebeurde er achteraf een manuele controle en werden de ouders gecontacteerd voor zover er van een dubbele aanmelding sprake was.

Bij dit punt formuleerde de Commissie weinig opmerkingen. Wel werd in de meeste dossiers opgemerkt dat er een regeling moest worden voorzien in situaties waarbij het ouderlijk gezag bij gescheiden ouders (nog) niet aan één ouder was toegewezen.

- Een regeling waarbij de aanmeldingen van kinderen uit één leefeenheid aan elkaar kunnen gekoppeld worden, of een motivering om deze regeling niet te voorzien

Het al dan niet koppelen van aanmeldingen speelde vooral een belangrijke rol zo er voor meerdere scholen kon worden aangemeld.

Wanneer leerlingen uit eenzelfde leefeenheid gekoppeld aangemeld werden, betekende dit dat de plaats enkel werd toegewezen als alle leerlingen uit de betreffende leefeenheid gunstig geordend waren. Indien dit niet het geval was, moesten bij een gekoppelde aanmelding alle kinderen uit de betrokken leefeenheid ongunstig worden geordend. Gezien de beslissing om al dan niet te koppelen belangrijke gevolgen kon hebben voor de ouders, moesten initiatiefnemers die deze mogelijkheid boden, de gevolgen hiervan duidelijk aan de ouders communiceren.

Uit een aantal dossiers bleek dat de initiatiefnemers niet helemaal vertrouwd waren met het concept van de gekoppelde aanmelding. Veel initiatiefnemers gaven aan van plan te zijn de capaciteit te verhogen zo een tweede kind uit een leefeenheid niet kon worden ingeschreven. De Commissie wees dan steeds op de decretale mogelijkheid om (binnen hetzelfde capaciteitsniveau) kinderen uit dezelfde leefeenheid in overtal in te schrijven. Bij een capaciteitsverhoging moest immers steeds de volgorde van de geweigerde leerlingen in het inschrijvingsregister worden gerespecteerd.

De Commissie stelde vast dat in een aantal dossiers op grond van het adres nagegaan werd of koppeling mogelijk was. De Commissie merkte in die gevallen op dat dit niet sluitend was, gezien kinderen van dezelfde leefeenheid niet noodzakelijk op hetzelfde adres wonen.

Alle initiatiefnemers die werkten met een online aanmeldingssysteem, boden de mogelijkheid om gekoppeld aan te melden. Het systeem legde in bepaalde gevallen de gevolgen van de keuze om te koppelen uit. Andere initiatiefnemers namen deze informatie op in de brochure, voorzagen informatie op de website, behandelden dit aspect tijdens informatiemomenten, contacteerden ouders om hen daaromtrent uitleg te verstrekken, enz.

- De regeling om bij verschillende scholen of vestigingsplaatsen een duidelijke voorkeuroorde op te geven

Dit punt uit het dossier was enkel relevant in het geval waarbij ouders voor meerdere scholen en/of vestigingsplaatsen konden aanmelden. In de dossiers met online aanmeldingen, konden ouders langs de website hun voorkeursscholen kenbaar maken. Soms hadden ouders hierbij de mogelijkheid om binnen de aanmeldingsperiode scholen of vestigingsplaatsen toe te voegen, te verwijderen en de volgorde van hun keuze te veranderen. In de meeste dossiers konden ouders een beperkt aantal scholen opgeven, maar sommige initiatiefnemers boden de mogelijkheid om voor een onbeperkt aantal scholen aan te melden.

In een aantal dossiers moesten ouders zich fysiek aanmelden op de school. In die gevallen konden ouders soms kiezen uit verschillende vestigingsplaatsen. Ouders gaven dan hun keuzevolgorde door bij de aanmelding op school. In één dossier moesten ouders zich in elke school van hun keuze fysiek aanmelden. Indien ouders zich voor verschillende scholen aanmeldden, contacteerde de initiatiefnemer na afloop van de aanmeldingsperiode de ouders met de vraag om hun keuzevolgorde kenbaar te maken. De Commissie merkte op dat dit niet de bedoeling was van een gemeenschappelijke aanmeldingsprocedure en keurde het dossier dan ook maar voor één schooljaar goed.

- Een regeling over de communicatie aan de ouders hetzij over de toewijzing, hetzij over de niet-gunstige rangschikking

In dit punt van het dossier moesten initiatiefnemers toelichten op welke manier en binnen welke termijn zij de ouders informeren over het toewijzingsresultaat. Hier moesten zij de inhoud van het bericht toelichten en aangeven welke maatregelen zij zouden nemen om er zeker van te zijn dat ouders het bericht ook effectief ontvingen.

Bij aanmeldingsprocedures waarbij het LOP de initiatiefnemer was, machtigden de schoolbesturen het LOP om de berichten van toewijzing te bezorgen aan de ouders. De regelgeving bepaalt dat de toewijzingsberichten binnen de vier werkdagen na de definitieve toewijzing aan de ouders bezorgd moeten worden. De meeste aanmeldingsdossiers voldeden aan die voorwaarde, al moest de Commissie in enkele dossiers vaststellen dat de initiatiefnemer die termijn niet respecteerde. Dit leidde steeds tot een voorbehoud.

In de toewijzingsberichten moet steeds worden vermeld of het kind al dan niet gunstig gerangschikt is in de school of scholen waarvoor het is aangemeld. Daarnaast vermeldt het bericht steeds wanneer de ouders de aanmelding kunnen omzetten in een definitieve inschrijving of wanneer de ouders het weigeringsdocument in de school kunnen ophalen. Indien de leerling niet gunstig gerangschikt is, moet het bericht ook steeds de plaats van de leerling onder de niet-gunstig gerangschikte leerlingen vermelden.

In dossiers waarbij afstand als ordeningscriterium werd gebruikt, suggereerde de Commissie dat het, in functie van de transparantie, wenselijk was om op het toewijzingsbericht de afstand van de domicilie/werkplek tot de school te vermelden. Op die manier konden ouders eventuele manifeste fouten in de afstandsrekening snel detecteren en konden die snel worden rechtgezet. Daarnaast suggereerde de Commissie om bij niet-toewijzing van een kind aan een (hogere keuze-)school aan de ouders tevens te communiceren op welke wijze zij zouden worden gecontacteerd indien er terug plaatsen vrij kwamen. Ook vond de Commissie het belangrijk om te vermelden tot wie ouders zich konden wenden als zij de gronden waarop hun kind niet werd toegewezen aan een school (vb. afstand) wensten aan te vechten. In enkele dossiers wees de Commissie er op dat aan ouders moest worden meegedeeld wat de gevolgen waren bij foute informatie tijdens de aanmelding (bijvoorbeeld over het al dan niet beantwoorden aan de indicatoren).

Het decreet vereist niet dat initiatiefnemers bij een niet-gunstige toewijzing aan ouders een mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving bezorgen. Een aantal initiatiefnemers opteerde ervoor de mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving niet onmiddellijk te bezorgen. Dit had tot gevolg dat ouders met een niet-gunstige toewijzing op school de mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving

moesten afhaken. Als ouders dit niet deden, verloren ze hun plaats op de lijst van geweigerde leerlingen en dus de mogelijkheid om opgevestigd te worden in het geval er inschrijvingen kwamen te vervallen. De Commissie pleitte er steeds voor om bij een niet-gunstige rangschikking meteen een mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving aan de ouders te bezorgen. Indien de initiatiefnemer dit niet deed, wees de Commissie op het belang van een goede communicatie over de gevolgen van het niet ophalen van de mededeling. De Commissie vroeg aan de LOP-voorzitter van Brussel zich te engageren om de LOP-leden te overtuigen aan ouders van kinderen die in geen enkele school gunstig waren gerangschikt, automatisch een mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving te bezorgen.

De meeste initiatiefnemers verstuurden een e-mail naar de ouders met het toewijzingsbericht en vragen om een ontvangstbevestiging te versturen. Andere initiatiefnemers verzonden de berichten per post (al dan niet na keuze van de ouders) of combineerden e-mail en post. Talrijke initiatiefnemers contacteerden ook de ouders die enkele dagen voor het verstrijken van de inschrijvingsperiode de inschrijving nog niet hebben gerealiseerd.

- Een regeling over het bijhouden van het aanmeldingsregister per school of vestigingsplaats en de overdracht van de informatie over de aangemelde leerlingen aan het schoolbestuur.

In dit punt gaven initiatiefnemers aan hoe ze het aanmeldingsregister zouden bijhouden, welke gegevens zouden worden bijgehouden en vervolgens ook hoe de gegevens aan het schoolbestuur werden overgedragen (in het geval het schoolbestuur niet zelf de initiatiefnemer was).

Over het algemeen stelde dit punt van het dossier weinig problemen. Af en toe moest de Commissie wel een opmerking maken. Zo zou een initiatiefnemer enkel de gegevens van de gunstig gerangschikte leerlingen aan het schoolbestuur doorgeven, terwijl het van belang was om ook de gegevens van de niet-gunstig gerangschikte leerlingen door te geven. Dit was nodig om de vervangingsregels bij het vrijkomen van plaatsen correct toe te passen.

In beginsel moesten ouders bij de inschrijving kunnen aantonen dat ze de door hen opgegeven ordeningscriteria (bijv. het al dan niet voldoen aan de indicatoren) vervulden, zo niet verviel hun recht op inschrijving. Omwille van de grote complexiteit heeft de Commissie aan het LOP Brussel toegestaan dat die controle vóór de rangordening gebeurt. Indien het recht op inschrijving in Brussel kwam te vervallen, had dit gezien de capaciteitsproblematiek zeer ingrijpende gevolgen voor ouders. Een controle vooraf had dan als voordeel dat ouders hun recht op inschrijving niet meteen verloren, maar dat hun kind op basis van de juiste criteria kon worden geordend.

- De verdere concretisering van de ordeningsprincipes

In alle aanmeldingsdossiers maakten de initiatiefnemers gebruik van het afstandscriterium om de leerlingen te ordenen. Hierbij werd steeds gebruik gemaakt van de afstand tot het thuisadres van de leerling, meestal in combinatie met de afstand tot het werkadres van één van de ouders.

Bij de ordening “afstand tot het thuisadres” wees de Commissie er herhaaldelijk op dat de initiatiefnemer hierbij gebruik moest maken van het domicilieadres van het kind. Bij twijfel kon dit adres steeds worden bewezen aan de hand van een attest uit het bevolkingsregister. Eveneens bij gebruik van het werkadres hechtte de Commissie belang aan een verdere specificatie van dit adres (betreft het de maatschappelijke zetel of de plaats van feitelijke tewerkstelling, wat bij uitzendarbeid en/of tewerkstelling op meerdere plaatsen, enz.).

Heel wat initiatiefnemers maakten voor de berekening van de afstanden gebruik van Google Maps met de optie wandelen. De Commissie wees hierbij steeds op de mogelijkheid dat niet alle wandelwegen in Google Maps zijn opgenomen en dat niet alle recente wijzigingen in het stratenpatroon zijn geïntegreerd. Het aanmeldingssysteem moest dan ook mogelijke fouten met een procedure ondervangen. Bepaalde initiatiefnemers berekenden (al dan niet met behulp van Google Maps) de afstand in vogelvlucht. Hierbij merkte de Commissie op dat het van groot belang is dat de mogelijke gevolgen hiervan duidelijk werden gecommuniceerd. Het was dan immers mogelijk dat kinderen voor wie de school niet makkelijk bereikbaar was (bijv. door de aanwezigheid van een fysieke barrière zoals een waterweg of een grote verkeersweg), toch gunstig werden geordend. Bij de berekening van de afstand vroeg de Commissie ook steeds aandacht voor het vaststellen en het

communiceren van de precieze coördinaten die de initiatiefnemers hierbij gebruikten. De ordening kon immers beïnvloed worden door die keuze (midden van het perceel, de voor-of achteringang,...).

In aanmeldingsprocedures waarbij ouders konden kiezen uit meerdere scholen (bijv. Gent, Brussel, Antwerpen, Zele, Beringen,...), werden de afstanden berekend met behulp van een computerprogramma. Meestal maakte het LOP gebruik van de door het Agentschap voor Geografische Informatie Vlaanderen (AGIV) aangereikte coördinaten. In het LOP Brussel zette een bedrijf de adressen om in coördinaten. In die aanmeldingsprocedures was wel steeds de mogelijkheid voorzien om manueel tussen te komen (bijvoorbeeld bij nieuwe verkavelingen).

Toeval werd ook enkele malen gebruikt in combinatie met afstand en/of schoolkeuze. In Antwerpen werd een aantal plaatsen toegewezen op grond van toeval in combinatie met schoolkeuze. De Commissie raadde ook aan om toeval te gebruiken bij een ex aequo in de afstandsberkening. De Commissie wees er op dat, indien de initiatiefnemers geen gebruik maakten van toeval, zij alle leerlingen met een ex aequo moesten inschrijven.

Bij de beoordeling van de aanmeldingsdossiers hechtte de Commissie veel belang aan de manier waarop de initiatiefnemers streefden naar meer sociale mix in de scholen van hun regio. Het was daarbij van belang dat alle scholen streven naar de relatieve aanwezigheid van indicatorleerlingen in hun regio. Het LOP Brussel streefde naar eenzelfde percentage indicatorleerlingen in alle scholen in Brussel, maar zonder dat dit gelinkt zou zijn aan de relatieve aanwezigheid van indicatorleerlingen in hun gebied. De Commissie heeft dit dossier voor een periode van twee schooljaren goedgekeurd omdat zij wenste te monitoren in hoeverre die afspraak zou bijdragen aan de verbetering van de sociale mix in de scholen.

- Beslissingen aangaande de uitvoeringsmodaliteiten

In dit punt werden verschillende zaken behandeld: de ondersteuning van ouders en scholen bij de aanmeldingsprocedure (gebruiksvriendelijkheid procedure, beantwoorden van vragen), de behandeling van klachten, de werving, toeleiding en ondersteuning van ouders en de ondersteuning van scholen met het oog op de evenredige verdeling en de wijze waarop de aanmeldingsprocedure gemonitord en geëvalueerd zou worden.

Bij de ondersteuning van ouders en scholen had de Commissie doorgaans weinig opmerkingen. In de meeste dossiers was immers duidelijk waar ouders en scholen met vragen terecht kunnen. Wel gaf de Commissie in bepaalde dossiers aan dat geplande acties op het vlak van monitoring van de aanmeldingsprocedure (opvolging van niet-geslaagde pogingen, wijze waarop ouders hun dossier nog kunnen wijzigen...) bij voorkeur ook duidelijk aan de ouders zou worden gecommuniceerd.

De Commissie hechtte veel belang aan een goede procedure voor de behandeling van klachten, waarbij ouders duidelijk moesten weten waar ze terecht kunnen. In bepaalde dossiers merkte de Commissie op dat klachten en disfuncties enkel werden behandeld door de directie en het schoolbestuur. Om de onafhankelijkheid te garanderen, wees de Commissie op het belang om ten minste één onafhankelijke derde te betrekken. In aanmeldingsprocedures waarbij meerdere scholen betrokken waren, was een evenwichtige samenstelling van de disfunctiecommissie (vertegenwoordigers van verschillende onderwijsnetten, ouders, kansengroepen...) van belang. Doorgaans gaf de Commissie ook aan dat de initiatiefnemer klachten bij voorkeur eerst lokaal behandelt alvorens ze aan de Commissie zouden worden overgemaakt.

In een aantal dossiers maakte de Commissie een opmerking omtrent het feit dat de inspanningen van de school op het vlak van werving en toeleiding van nieuwe leerlingen sterk gericht waren op de ouders van de eigen leerlingen. Een dergelijke sterke oriëntering op de ouders van de eigen leerlingen bood weinig garanties op het wijzigen van de sociale mix in de school.

- De wijze waarop over de aanmeldingsprocedure en alle genomen beslissingen daarin gecommuniceerd wordt aan alle belanghebbenden

Bij dit punt waren er weinig opmerkingen van de Commissie. In één dossier voorzag de initiatiefnemer een brochure in verschillende talen. De Commissie merkte op dat er bij voorkeur ook een brochure in de bestuurstalen Frans en Duits ter beschikking wordt gesteld.

- Goedkeuring aanmeldingsdossier (enkel voor aanmeldingsprocedures binnen LOP-gebied)

Bij bepaalde aanmeldingsprocedures was er bij het dossier geen correcte notulering uit het verslag gevoegd van de plenaire vergadering waarin de aanmeldingsprocedure met dubbele meerderheid werd goedgekeurd. Dit leidde steeds tot een voorbehoud. De Commissie adviseerde aan bepaalde LOP's om in hun huishoudelijk reglement ook een aanwezigheidsquorum te bepalen.

- Kennisgeving instellen aanmeldingsprocedure aan schoolbesturen met scholen binnen de gemeente (enkel voor schoolbesturen met scholen buiten LOP-gebied)

Hierbij had de Commissie nauwelijks opmerkingen, in de meeste gevallen waren de nodige kennisgevingen gebeurd. In één dossier was de kennisgeving verlopen op een vergadering. De Commissie merkte op dat het schoolbestuur zich er steeds van moet vergewissen dat dan alle schoolbesturen van de gemeente op die vergadering ook aanwezig zijn en/of een schriftelijke toelichting ontvangen.

V.4.2 Niet-goedgekeurde dossiers in het basisonderwijs

In dit hoofdstuk worden de elementen uit de dossiers die tot de niet-goedkeuring hebben geleid, besproken.

In het basisonderwijs werden vijf dossiers afgekeurd:

- twee dossiers werden hierna opnieuw voorgelegd aan de Commissie en goedgekeurd;
- één dossier was door het LOP ingediend en niet goedgekeurd. De schoolbesturen binnen dit LOP hebben na de niet-goedkeuring besloten om per schoolbestuur een apart dossier in te dienen omdat er geen overeenstemming was op bepaalde punten in de dossiers. Die dossiers werden onder voorbehoud goedgekeurd voor één jaar;
- twee dossiers werden niet opnieuw voorgelegd.

In vier van de vijf niet-goedgekeurde dossiers was de beschrijving van de wijze waarop de rangordening van de aangemelde leerlingen zou gebeuren, onvoldoende of ontbrak ze volledig. De Commissie wees er steeds op dat de rangordening moest gebeuren conform het beginsel van de dubbele contingentering en dit met het oog op het bereiken van een meer evenredige verdeling van indicator- en niet-indicatorleerlingen. De Commissie merkte daarbij tevens op dat bij het vrijkomen van plaatsen, die rangordening eveneens moest worden gerespecteerd. In één dossier wilde de initiatiefnemer het criterium chronologie toepassen bij de rangordening, maar dit criterium is niet voorzien als mogelijkheid in het basisonderwijs.

In drie dossiers bleek dat de streefnormen en contingenten bepaald door de initiatiefnemer, niet (voldoende) gericht waren op het bereiken van de relatieve aanwezigheid van indicatorleerlingen in het basisonderwijs in de gemeente. Aangezien een motivatie hiervoor ontbrak, achtte de Commissie dit element van voldoende groot belang om tot een niet-goedkeuring over te gaan.

De Commissie werd ook nog geconfronteerd met andere gebreken die dermate doorwogen om het dossier af te keuren. Ouders moesten zich in één dossier in elke school van hun voorkeur fysiek aanmelden. Omdat het om een aanmeldingsprocedure ging die verschillende scholen en schoolbesturen omvatte, oordeelde de Commissie dat een dergelijke werkwijze niet tegemoet kwam aan de opzet van een aanmeldingsprocedure en dat die werkwijze de ouders aanzette tot dubbele aanmeldingen. Doordat de verschillende scholen enkel hun eigen aanmeldingen zouden kennen, zou dit leiden tot meerdere toewijzingen. In één dossier werd niet ingegaan op de gebruiksvriendelijkheid van het aanmeldingsmiddel en hoe gebruikersfouten konden worden ondervangen. Dit dossier bevatte ook onvoldoende informatie over de bekendmaking van de capaciteit, de aanmeldingsmiddelen, de inschrijvings- en aanmeldingsperiode, het verloop van de communicatie aan de ouders over de (niet-) toewijzing en het aanmeldingsregister. Het ontbreken van informatie over zo veel cruciale elementen in het dossier, was mede reden voor niet-goedkeuring van dit dossier.

V.4.3 Goedgekeurde dossiers in het secundair onderwijs

In eerste instantie bekeek de Commissie of de dossiers op een rechtsgeldige manier werden ingediend.

Ingeval het dossier werd ingediend door een schoolbestuur, moest er bij het dossier een beslissing van het schoolbestuur worden gevoegd waaruit kon worden opgemaakt dat zij akkoord ging met het instellen van de aanmeldingsprocedure. In één dossier ontbrak een dergelijke verklaring; dit leidde tot een voorbehoud.

Dossiers die door het LOP (of door een schoolbestuur dat behoort tot een LOP) waren ingediend, moesten met een dubbele meerderheid van het LOP worden goedgekeurd. Alle ingediende dossiers waren goedgekeurd met dubbele meerderheid. In één dossier was niet duidelijk vermeld welke scholen precies aan de aanmeldingsprocedure zouden deelnemen. Dit leidde tot een voorbehoud.

- De start en de duur van de aanmeldingsperiode of alle deelperioden en de motivering ervan (tijdlijn)

In alle aanmeldingsdossiers werden de broers en zussen van reeds ingeschreven leerlingen en de kinderen van personeelsleden vooraf ingeschreven. In één dossier was er een aanmeldingsperiode voor die voorrangsgroepen voorzien, maar ter zitting bleek dat de initiatiefnemer toch met een voorrangperiode voorafgaand aan de aanmeldingen wilde werken.

In enkele dossiers startten de aanmeldingen gedurende de kantooruren. Gezien er in die aanmeldingsprocedures op grond van chronologie geordend zou worden, was het aanvangsuur van de aanmeldingen van groot belang. De Commissie merkte in die gevallen dan ook steeds op dat het tijdstip waarop de aanmeldingen gebeuren, weinig gebruiksvriendelijk was.

Een aantal initiatiefnemers zou op grond van chronologie ordenen, maar voorzag toch een vrij lange aanmeldingsperiode (twee weken). De Commissie merkte hierbij op dat het feit dat ouders zich gedurende twee weken konden aanmelden, verkeerdelijk de indruk kon wekken dat zij voldoende tijd hadden om zich aan te melden. De Commissie pleitte er voor om, bij een ordening op basis van chronologie, de aanmeldingsperiode te beperken tot één (halve) dag.

Net als in het basisonderwijs stelde de Commissie regelmatig vast dat heel wat initiatiefnemers er zich niet bewust van zijn dat de inschrijvingsperiode na de aanmeldingen minimaal vijftien schooldagen moet duren. Het niet respecteren van die termijn leidde steeds tot een voorbehoud.

- Het middel of de middelen tot aanmelden

In het secundair onderwijs werkte de initiatiefnemer in drie van de zes uiteindelijk goedgekeurde aanmeldingsprocedures met telefonische aanmeldingen en in de drie andere dossiers met aanmeldingen langs een webapplicatie.

In heel wat aanmeldingsdossiers merkte de Commissie op dat ouders tijdens het aanmelden ook de expliciete mogelijkheid moesten hebben om bepaalde informatie niet mee te delen (bijv. in het bezit zijn van een inschrijvingsverslag voor het buitengewoon onderwijs). De aanmelding kon niet afhankelijk worden gemaakt van het al dan niet verstrekken van die informatie. Daarnaast ging de Commissie er ook steeds van uit dat foutieve gegevens die geen impact hadden op de rangordening, niet konden leiden tot een nietigverklaring van de inschrijving. Ook wees de Commissie er stevast op dat de procedure onbewuste fouten (die wel een impact kunnen hebben op de rangordening), moest weten op te sporen en te ondervangen.

Bij telefonische aanmeldingen zag de Commissie dat er soms werd gewerkt met een systeem waarbij de tijdsregistratie gebeurde op het moment dat ouders in de wachtrij stonden. Aangezien ouders op dat moment nog niemand aan de lijn zouden hebben, moest hen duidelijk en ondubbelzinnig worden gecommuniceerd dat zij aan de lijn moesten blijven en dat zij niet mochten inhaken en opnieuw proberen. Hierdoor zouden zij anders hun tijdstip van aanmelding verliezen.

Voor de Commissie was het bij de beoordeling van de aanmeldingsprocedures van groot belang of het aanmeldingssysteem in staat was het te verwachten aantal aanmeldingen op een correcte manier

te verwerken. Dit was in het bijzonder het geval waar de initiatiefnemer ordent op grond van chronologie, omdat er dan een grote toestroom van aanmeldingen te verwachten is aan het begin van de aanmeldingsperiode. In één dossier werd er gewerkt met een telefonische aanmelding met twee buitenlijnen die alternerend opgenomen en verwerkt werden. De Commissie heeft het betrokken dossier slechts voor één schooljaar goedgekeurd, omdat ze van oordeel was dat dit systeem mogelijk een grote hoeveelheid oproepen op hetzelfde moment niet zou kunnen behandelen. De Commissie vroeg daarom om jaarlijks een evaluatie te maken.

In één dossier zou de initiatiefnemer met een webapplicatie werken waarin de schermen reeds voor de start van de aanmeldingen beschikbaar zijn zodat ouders al konden oefenen. De Commissie maakte hierbij de opmerking dat het systeem niet mocht toelaten dat er aanmeldingen voor het aanvangsuur zouden worden verzonden. Door een technische fout was dit bij de start van de aanmeldingen toch gebeurd. De Commissie had op de vraag van de initiatiefnemer naar advies geantwoord dat de aanmeldingsprocedure best helemaal opnieuw gebeurde.

Eén initiatiefnemer legde, om de telefonische aanmelding vlotter te laten verlopen, vooraf een gegevensbank aan. Het dossier expliciteerde niet welke gegevens die gegevensbank zou bevatten. De Commissie merkte in dit verband op dat de initiatiefnemer de privacywetgeving moet respecteren.

- De wijze waarop scholen hun capaciteit, hun aanmeldingsmiddelen, de aanmeldingsperiode of alle deelperiodes en de inschrijvingsperiodes bekendmaakt

In alle dossiers konden de ouders en andere belanghebbenden de capaciteiten online raadplegen (op de schoolwebsite of langs een website voor de hele stad). Bepaalde initiatiefnemers communiceerden de capaciteiten alsook het aantal beschikbare plaatsen aan het begin van de aanmeldingsperiode. De Commissie pleitte ervoor de vrije plaatsen ook bekend te maken, al was het daarbij belangrijk om steeds het onderscheid tussen de capaciteit en het aantal vrije plaatsen duidelijk te maken. Ook moest worden geëxpliciteerd dat de vrije plaatsen betrekking hadden op het aantal vrije plaatsen bij de start van de aanmeldings- of inschrijvingsperiode en niet op het aantal vrije plaatsen op het moment van aanmelden of inschrijven.

Meerdere initiatiefnemers ontwikkelden brochures of namen de informatie over de aanmeldingen op in de schoolbrochure. Die brochures werden verspreid op de (basis)scholen en CLB's, en langs allerhande organisaties (intermediären, steunpunten,...). Ook werden soms brieven en/of brochures verstuurd naar alle betrokken ouders/jongeren in de stad of gemeente. De informatie over de aanmeldingen was ook steeds online terug te vinden. Daarnaast organiseerden de meeste initiatiefnemers infoavonden en werd er gebruik gemaakt van het algemene informatieblad van de gemeente of van de lokale pers.

De Commissie verwachtte dat initiatiefnemers de nodige inspanningen zouden doen om te verzekeren dat de communicatie alle belanghebbende ouders bereikte. De Commissie vroeg daarom regelmatig om ook aandacht te hebben voor kinderen die buiten de gemeentegrenzen wonen of naar een basisschool uit een ander net gaan. In een aantal dossiers suggereerde de Commissie eveneens dat, indien de communicatie langs de broers en zussen in de school verloopt, het aangewezen was om met een systeem van ontvangstbevestiging te werken.

Daarnaast merkte de Commissie in een aantal dossiers op dat de relevante modaliteiten (uren, al dan niet afspraak maken, enz.) om de aanmelding om te zetten in een inschrijving, bij voorkeur ook expliciet vermeld zou worden.

In een aantal dossiers wees de Commissie op het belang om de ouders vooraf voldoende te informeren over welke indicatoren gebruikt zouden worden in het kader van de voorrang voor indicator- en niet-indicatorleerlingen en de wijze waarop ouders dit moesten aantonen. In die communicatie moest er ook voldoende aandacht zijn voor de mogelijke implicaties ingeval ouders hierover foutieve informatie bezorgden.

- Een regeling die de mogelijkheid geeft om een leerling in één dossier voor verschillende scholen of vestigingsplaatsen tegelijk aan te melden, indien de aanmeldingsprocedure geldt voor meerdere scholen en vestigingsplaatsen, en tegelijkertijd vermijdt dat voor eenzelfde leerling meerdere dossiers aangelegd kunnen worden binnen het eigen aanmeldingssysteem

Dit punt van het dossier was enkel relevant voor aanmeldingsprocedures waarbij ouders hun kind voor meerdere scholen kunnen aanmelden. Doorgaans controleerden de initiatiefnemers aan de hand van het INSZ-nummer (rijksregisternummer of BIS-nummer) of er voor een bepaald kind meerdere aanmeldingsdossiers in het systeem zaten. De Commissie wees er in enkele dossiers op dat ook leerlingen zonder INSZ-nummer zich moesten kunnen aanmelden.

In de meeste dossiers werd door de Commissie opgemerkt dat er een regeling moest zijn voor situaties waarbij het ouderlijk gezag bij gescheiden ouders (nog) niet was toegewezen aan één ouder. In die gevallen was het wenselijk dat er een overeenstemming kan worden gevonden over de schoolkeuze.

Eén aanmeldingsdossier betrof twee scholen uit het buitengewoon onderwijs. De initiatiefnemers stelden in het dossier dat ouders zich niet konden aanmelden in beide scholen. De Commissie merkte hierbij op dat dit wel moest kunnen voor structuuronderdelen die in beide scholen werden aangeboden. Gezien de context van het buitengewoon onderwijs, achtte de Commissie dit niet noodzakelijk voor structuuronderdelen waarbij er geen overlapping in het onderwijsaanbod bestond.

- Een regeling waarbij de aanmeldingen van kinderen uit één leefeenheid aan elkaar kunnen gekoppeld worden, of een motivering om deze regeling niet te voorzien

Wanneer leerlingen uit eenzelfde leefeenheid gekoppeld aangemeld zouden worden, betekende dit dat de plaats enkel werd toegewezen als alle leerlingen uit de betreffende leefeenheid gunstig geordend waren. Indien dit niet het geval was, zouden alle kinderen uit de betrokken leefeenheid ongunstig worden geordend. Gezien de beslissing om al dan niet te koppelen belangrijke gevolgen kon hebben voor ouders, moesten initiatiefnemers die deze mogelijkheid boden die gevolgen duidelijk aan de ouders communiceren. Het al dan niet koppelen van aanmeldingen speelde vooral een belangrijke rol ingeval er voor meerdere scholen werd aangemeld.

Uit een aantal dossiers bleek dat de initiatiefnemers niet helemaal vertrouwd waren met het concept van de gekoppelde aanmelding. Veel initiatiefnemers gaven aan van plan te zijn de capaciteit te verhogen indien een tweede kind uit een leefeenheid niet kon worden ingeschreven. De Commissie wees dan steeds op de decretale mogelijkheid om (binnen hetzelfde capaciteitsniveau) kinderen uit dezelfde leefeenheid in overtal in te schrijven. Bij een capaciteitsverhoging moest bij de inschrijving de volgorde van de geweigerde leerlingen in het inschrijvingsregister immers steeds worden gerespecteerd. In één dossier wees de Commissie erop dat het LOP afspraken kon maken zodat scholen meerlingen (leerlingen uit dezelfde leefentiteit die zich in hetzelfde structuuronderdeel wensten in te schrijven) systematisch in overtal namen.

- De regeling om bij verschillende scholen of vestigingsplaatsen een duidelijke voorkeurorde op te geven

Dit punt was enkel van toepassing ingeval ouders voor meerdere scholen kunnen aanmelden. In Brussel werkte het LOP met twee clusters; in de voormiddag konden ouders voor een eerste scholencluster bellen en in de namiddag voor een andere scholencluster. Ouders konden evenwel slechts eenmaal een eerste schoolkeuze, een tweede schoolkeuze, ... maken. Het was dus mogelijk dat ouders tweemaal moesten bellen. De Commissie maakte hier geen opmerking over, gezien het dossier voorzag in een goede opleiding voor de operatoren. In een ander dossier duidden ouders hun schoolkeuze aan op een webapplicatie. Ook hierbij had de Commissie geen opmerkingen.

- Een regeling over de communicatie aan de ouders hetzij over de toewijzing, hetzij over de niet-gunstige rangschikking

In dit punt van het dossier moesten initiatiefnemers toelichten op welke manier en binnen welke termijn zij de ouders zou informeren over het toewijzingsresultaat. Verder moesten zij de inhoud van het bericht toelichten en aangeven welke maatregelen zouden worden genomen om er zeker van te zijn dat ouders het bericht ook effectief ontvingen.

Bij de aanmeldingsprocedure waarbij het LOP initiatiefnemer was, machtigden de schoolbesturen het LOP om de berichten van toewijzing te bezorgen aan de ouders.

In de toewijzingsberichten moest steeds worden vermeld of het kind al dan niet gunstig gerangschikt was in de school of scholen waarvoor het was aangemeld. De Commissie merkte enkele malen op dat uit het bericht niet ondubbelzinnig bleek of het kind al dan niet gunstig was gerangschikt.

Het bericht moest tevens vermelden op welk moment de aanmelding kon worden omgezet in een definitieve inschrijving of wanneer ouders het weigeringsdocument in de school konden ophalen. Indien de leerling niet gunstig gerangschikt was, moest het bericht ook steeds de plaats van de leerling onder de niet-gunstig gerangschikte leerlingen vermelden. Hierover moest de Commissie in één geval een opmerking maken.

In dossiers waarbij tijd als ordeningscriterium werd gebruikt, suggereerde de Commissie dat, in functie van de transparantie, het wenselijk was om op het toewijzingsbericht de geregistreerde tijd van de aanmelding te vermelden. Op die wijze konden ouders eventuele fouten snel detecteren en laten rechtzetten. Daarnaast suggereerde de Commissie om bij niet-toewijzing van een kind aan een (hogere keuze-)school ook aan de ouders te communiceren op welke wijze zij zouden worden gecontacteerd indien er terug plaatsen vrij kwamen.

Het decreet vereist niet dat initiatiefnemers bij een niet-gunstige toewijzing aan ouders automatisch een mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving bezorgen. Een aantal initiatiefnemers opteerde ervoor de mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving niet automatisch te bezorgen. Dit had tot gevolg dat ouders met een niet-gunstige toewijzing op school de mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving moesten afhalen. Indien ouders dit niet deden, verloren ze hun plaats op de lijst van geweigerde leerlingen en dus de mogelijkheid om opgevist te worden bij het vrijkomen van plaatsen. De Commissie pleitte er steeds voor om de mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving aan de ouders automatisch te bezorgen. Indien de initiatiefnemer dit niet deed, wees de Commissie op het belang van een goede communicatie over de gevolgen van het niet ophalen van de mededeling. In Brussel vroeg de Commissie aan de LOP-voorzitter het engagement om de LOP-leden te overtuigen om aan ouders van kinderen die in geen enkele school gunstig werden gerangschikt, automatisch een mededeling van niet-gerealiseerde inschrijving te bezorgen.

De meeste initiatiefnemers verstuurden een e-mail aan de ouders met het toewijzingsbericht en vragen om een ontvangstbevestiging. Andere initiatiefnemers verstuurden de berichten per post of combineren e-mail en post. Indien er in het dossier enkel sprake was van een bericht langs e-mail, wees de Commissie erop dat ook een ander communicatiemiddel moest worden gebruikt. Een aantal initiatiefnemers contacteerde de ouders die enkele dagen voor het verstrijken van de inschrijvingsperiode de inschrijving nog niet hadden gerealiseerd.

- Een regeling over het bijhouden van het aanmeldingsregister per school of vestigingsplaats en de overdracht van de informatie over de aangemelde leerlingen aan het schoolbestuur

In dit punt gaven initiatiefnemers aan hoe ze het aanmeldingsregister zouden bijhouden, welke gegevens precies moesten worden bijgehouden en hoe ze aan het schoolbestuur zouden worden overgedragen (in het geval het schoolbestuur niet zelf de initiatiefnemer was).

Over het algemeen stelde dit punt van het dossier weinig problemen. Af en toe moest de Commissie wel een opmerking maken om te verzekeren dat de initiatiefnemer alle gegevens in het aanmeldingsregister zou opnemen die noodzakelijk zijn om tot een correcte rangordering te komen. In één dossier gaf de initiatiefnemer ook aan om de basisschool waar de aangemelde leerlingen les hadden gevolgd, op te nemen in het aanmeldingsregister. De Commissie merkte op dat de initiatiefnemer hierbij de privacywetgeving moest respecteren.

De verdere concretisering van de ordeningsprincipes

Op één na opteerden alle initiatiefnemers voor chronologie als ordeningscriterium (in combinatie met schoolkeuze als er voor meerdere scholen kon worden aangemeld). De andere initiatiefnemer opteerde voor een combinatie van de ordeningscriteria schoolkeuze en toeval.

In het dossier waar toeval in combinatie met schoolkeuze als ordeningscriterium werd gebruikt, deed de initiatiefnemer een beroep op een computeralgoritme. Dit algoritme selecteerde leerlingen bij

toeval en wees ze vervolgens toe aan de school van hoogste keuze waar nog in het betreffende contingent plaats was.

Bij ordening op grond van chronologie was het moment waarop de aanmelding zou worden geregistreerd van groot belang. Ingeval uit het dossier niet duidelijk was af te leiden op welk moment de tijdsregistratie precies gebeurde, vroeg de Commissie steeds om dit moment in het dossier te preciseren. De Commissie ging er daarbij van uit dat de initiatiefnemers over een lijst beschikten met het precieze tijdstip waarop alle aanmeldingen waren geregistreerd (bijvoorbeeld bij de telecomoperator).

De Commissie raadde ook aan om toeval steeds te gebruiken ingeval de rangordening op grond van chronologie leidde tot een ex aequo resultaat. De Commissie wees erop dat indien hier geen gebruik werd gemaakt van toeval, zij alle leerlingen met een ex aequo resultaat moesten inschrijven.

In één dossier sprak de initiatiefnemer over uitgestelde inschrijvingen. De Commissie merkte op dat er in het kader van een aanmeldingsprocedure geen leerlingen uitgesteld kunnen worden ingeschreven.

Bij de beoordeling van de aanmeldingsdossiers hechtte de Commissie veel belang aan de manier waarop de initiatiefnemers streefden naar de bewerkstelling van een sociale mix in de scholen van hun regio. Het was daarbij van belang dat alle scholen streven naar de relatieve aanwezigheid van hun regio. Het LOP van Brussel streefde naar eenzelfde percentage indicatorleerlingen voor alle scholen. Dit dossier werd voor één schooljaar goedgekeurd. Hierdoor kon de Commissie monitoren in hoeverre die afspraak aan de verbetering van de sociale mix in de scholen zou bijdragen.

- Beslissingen aangaande de uitvoeringsmodaliteiten

In dit punt kwamen verschillende zaken aan bod, zoals de ondersteuning van ouders en scholen bij de aanmeldingsprocedure (gebruiksvriendelijkheid procedure, beantwoorden van vragen), de behandeling van klachten, de werving, de toeleiding en de ondersteuning van ouders bij de aanmeldingen en inschrijvingen, de ondersteuning van scholen met het oog op de evenredige verdeling en de wijze waarop de aanmeldingsprocedure gemonitord en geëvalueerd zou worden.

Bij de ondersteuning van ouders en scholen had de Commissie doorgaans weinig opmerkingen. In de meeste dossiers was immers duidelijk waar ouders en scholen met vragen terecht konden. Wel wees de Commissie er in één dossier op dat ouders die bepaalde gegevens wensten te wijzigen vooraleer de aanmeldingsperiode was afgelopen, het tijdstip van hun oorspronkelijke aanmelding moesten kunnen behouden.

De Commissie hechtte veel belang aan een goede procedure voor de behandeling van klachten, waarbij ouders duidelijk moesten weten waar ze terecht kunnen. In bepaalde dossiers adviseerde de Commissie dat bij de behandeling van klachten en disfuncties naast directies en schoolbesturen best ook een onafhankelijke derde partij te betrekken; dit om de onafhankelijkheid bij de bemiddeling te garanderen. Doorgaans gaf de Commissie ook aan dat de initiatiefnemer klachten bij voorkeur eerst lokaal behandelde alvorens ze over te maken aan de Commissie.

In een aantal dossiers maakte de Commissie een opmerking over het feit dat de initiatiefnemer weinig aandacht besteedde aan de ondersteuning en de toeleiding van ouders/jongeren in functie van het streven naar een meer evenredige verdeling van indicator- en niet-indicatorleerlingen.

Bij aanmeldingsprocedures langs een webapplicatie wees de Commissie op het belang van ondersteuning voor ouders die niet over internet beschikken. Ingeval de ordening op grond van chronologie zou gebeuren, was het wel belangrijk dat ouders bij de intermediairs terecht konden bij de start van de aanmeldingsperiode.

- De wijze waarop over de aanmeldingsprocedure en alle genomen beslissingen daarin gecommuniceerd wordt aan alle belanghebbenden

Bij dit punt waren er weinig opmerkingen. In één dossier (buiten LOP-gebied) wees de Commissie in dit verband ook naar de bestaande regelgeving inzake participatie en medezeggenschap op school.

- Goedkeuring aanmeldingsdossier (enkel voor aanmeldingsprocedures binnen LOP-gebied)

Bij dit punt formuleerde de Commissie geen opmerkingen. De aanmeldingsprocedures werden steeds op een correcte manier goedgekeurd door het LOP.

- Kennisgeving instellen aanmeldingsprocedure aan schoolbesturen met scholen binnen de gemeente (enkel voor schoolbesturen met scholen buiten LOP-gebied)

Ook bij dit punt had de Commissie weinig tot geen opmerkingen. In de meeste gevallen zijn de nodige kennisgevingen voorzien.

V.4.4 Niet-goedgekeurde dossiers in het secundair onderwijs

In het secundair onderwijs werden vier dossiers afgekeurd. Twee dossiers zijn opnieuw voorgelegd aan de Commissie en daarna goedgekeurd voor één jaar. In dit hoofdstuk worden de elementen uit die dossiers die hebben geleid tot de niet-goedkeuring, besproken.

In één dossier werd er aangemeld door een aantal campusscholen. Het betrof verschillende scholen (met elk een eigen instellingsnummer) gelegen op dezelfde campus (scholencluster). De initiatiefnemer stelde voor om de capaciteit te bepalen op het niveau van de scholencluster. De commissie keurde het dossier niet goed omdat het niveau scholencluster niet voorzien is in de Codex Secundair Onderwijs. De initiatiefnemer legde het dossier opnieuw voor aan de Commissie met het voorstel de capaciteit op het niveau van de scholencluster te bepalen, maar waarbij aan de ouder duidelijk zou worden gecommuniceerd welke scholen onder die scholencluster precies ressorteren. De Commissie keurde het dossier uiteindelijk voor één jaar goed, met de bedoeling die manier van werken te kunnen evalueren.

In één dossier moesten ouders zich aanmelden door naar één van zes GSM-nummers te bellen en hierna nogmaals een e-mail ter bevestiging te sturen. De Commissie was van oordeel dat de geldigheid van de telefonische aanmelding niet afhankelijk kon worden gemaakt van een tweede actie die door de ouders ondernomen moest worden. Verder oordeelde de Commissie dat er in het dossier niet expliciet genoeg was aangegeven hoe de rangordening op grond van chronologie zou gebeuren. Gezien ouders naar zes verschillende GSM-nummers tegelijk konden bellen en het goed mogelijk was dat er veel oproepen nagenoeg tegelijkertijd zouden plaatsvinden, meende de Commissie dat louter een manuele registratie onvoldoende garanties bood voor een correcte registratie van de tijdstippen van de oproepen. In hetzelfde dossier hanteerde het schoolbestuur de relatieve aanwezigheid van indicatorleerlingen in de eigen school als streefnorm. Omdat dit in strijd was met de bepaling in de Codex Secundair Onderwijs waarin wordt gesteld dat buiten het werkingsgebied van een LOP, bij het bepalen van de contingenten rekening moest worden gehouden met de relatieve aanwezigheid in de andere scholen van de gemeente, vormde dit ook een element dat leidde tot de niet-goedkeuring van het dossier.

Twee dossiers werden door de Commissie niet goedgekeurd omdat de initiatiefnemer geen rekening hield met het beginsel van de dubbele contingentering bij de rangordening. Een dergelijke werkwijze was in strijd met de decretale bepalingen omtrent aanmelden. Daarnaast stelde de Commissie nog andere gebreken vast in die dossiers. In één dossier werd ook niet duidelijk gemaakt hoe de ordeningscriteria verder geconcretiseerd zouden worden en hoe het schoolbestuur de verschillende aanmeldings- en inschrijvingsperioden wilde organiseren. Dit dossier werd niet opnieuw ingediend. In het andere dossier merkte de Commissie op dat, naast het ontbreken van de dubbele contingentering, de plaats die de aangemelde leerling had ingenomen in de lijst van niet-toegewezen leerlingen niet vermeld zou worden op het bericht van niet-gunstige rangschikking. Na de niet-goedkeuring had de initiatiefnemer het dossier opnieuw ingediend. De tweede beoordeling van dit dossier leidde tot een goedkeuring voor één jaar.

Deel VI. Specifieke opmerkingen

- Net als vorige jaren moet de Commissie inzake Leerlingenrechten opnieuw vaststellen dat het GOK-I-decreet in haar huidige vorm niet is aangepast aan de realiteit waarmee scholen voor buitengewoon onderwijs worden geconfronteerd.
- Uit de praktijk van het werken met weigeringsdocumenten is ook tijdens beide werkingsjaren opnieuw gebleken dat scholen in gebreke blijven aangaande hun verplichting tot formele motivering van een beslissing tot weigering van inschrijving. In talrijke gevallen verzuimt de school aan de plicht tot het afgeven van een weigeringsdocument, zowel aan de ouders zelf als aan het LOP wanneer de school in een LOP-gebied is gelegen. In de gevallen waarin wel een weigeringsdocument werd uitgereikt, wijst de Commissie inzake Leerlingenrechten op het belang van de termijn die daartoe decretaal werd vastgelegd, met name vier kalenderdagen. De Commissie inzake Leerlingenrechten wil de aandacht erop vestigen dat die termijn niet anders kan worden beschouwd als zijnde een termijn van verval vanwege het belang van de vlugge kennisgeving van de inhoud en motieven die de weigering schragen. Die moeten ouders immers in staat stellen om een verdere procedure op te starten die hun rechten moet vrijwaren.
- Wanneer leerlingen definitief uitgesloten worden in de loop van het schooljaar, wordt van het CLB verbonden aan de uitschrijvende school verwacht dat zij de ouders bijstaan in de zoektocht naar een nieuwe school. De Commissie inzake Leerlingenrechten vindt het belangrijk dat CLB's hierbij oog hebben voor de juridische voorwaarden die in het GOK-decreet bepaald zijn om een formele vraag tot inschrijving te stellen aan de school. Al te vaak neemt het CLB enkel telefonisch contact op met een nieuwe school met de onontvankelijkheid van de klacht tot gevolg. Door ouders goed te informeren omtrent het stellen van een rechtsgeldige vraag tot inschrijven, in concrete het zich persoonlijk aanbieden op de school, kan het CLB een cruciale rol spelen in het vrijwaren van het recht op inschrijving.
- In bepaalde gevallen is een beslissing van de toelatingsklassenraad vereist om vast te stellen of de leerling aan de toelatingsvoorwaarden voldoet. Een school kan haar bevoegdheid om vast te stellen of een leerling aan de toelatingsvoorwaarden voldoet niet naast zich neer leggen aangezien het een fundamenteel onderdeel is van de beoordeling van de vraag tot inschrijving. De inschrijving kan pas gerealiseerd of geweigerd worden nadat in de toelatingsvoorwaarden in hoofde van de leerling werden geverifieerd waarbij in dit geval een beslissing van de toelatingsklassenraad is vereist. Een school kan zich voor het nemen van een beslissing omtrent de weigering van de inschrijving met andere woorden niet verschuilen achter het feit dat de klassenraad niet – of nog niet – zou zijn samengekomen.
- Wanneer de verzoekende partij tijdens de zitting of in haar verzoekschrift duidelijk vermeldt dat ze niet langer een vraag tot inschrijving heeft, is de klacht zonder voorwerp. Dit is eveneens het geval indien de klacht ingesteld wordt tegen de weigering van inschrijving in een school van lagere keuze in een aanmeldingsprocedure indien de leerling reeds ingeschreven is een school van hogere keuze.
- De experimentele aanmeldingsprocedures in de steden Brussel en Antwerpen hebben in de werkingsjaren 2011 en 2012 capaciteitsproblemen in scholen in deze regio's aan het licht gebracht. De Commissie inzake Leerlingenrechten vraagt aandacht voor het afstemmen van de demografische tendensen en het beschikbare aanbod binnen onderwijs teneinde het gelijke recht op onderwijs van ieder kind te garanderen. De Commissie wenst er in deze op te wijzen dat duidelijk is gebleken dat aanmeldingsprocedures op een bepaalde manier soelaas kunnen bieden wanneer bepaalde scholen in een regio met capaciteitsproblemen kampen, maar niet wanneer alle scholen in de regio ermee kampen. In dit laatste geval kan enkel een capaciteitsuitbreiding een oplossing bieden.
- Bepaalde praktische omstandigheden nopen ouders ertoe op zeer korte termijn bepaalde beslissingen te nemen, bijvoorbeeld indien men naar aanleiding van de werksituatie plots van woonplaats moet veranderen. Wanneer dergelijke gebeurtenissen zich op een cruciaal moment voordoen, bv. tijdens of vlak na een aanmeldings- of inschrijvingsperiode, komt het

recht op inschrijving van die kinderen in het gedrang. Ouders kunnen hier onmogelijk op anticiperen en ook aanmeldingsprocedures zijn onvoldoende flexibel om in zulke situaties tot een oplossing te komen.

Aanbevelingen m.b.t. aanmelden

- Bij de beoordeling van de aanmeldingsprocedures zag de commissie zich bij de meeste dossiers genoodzaakt om veel opmerkingen te formuleren bij het dossier. Die opmerkingen hadden soms tot doel bepaalde formuleringen uit het dossier scherper te krijgen. Vaak ook wees de Commissie op elementen bij de operationalisering van de aanmeldingsprocedure waarmee de initiatiefnemer best rekening houdt indien hij klachten achteraf zoveel als mogelijk wil vermijden. Uit bepaalde dossiers is op te maken dat bepaalde initiatiefnemers onvoldoende kennis hadden van het regelgevend kader om een aanmeldingssysteem op te zetten dat afdoende garanties biedt voor een correcte ordening. De commissie wijst bij heel wat initiatiefnemers op een sterk aanwezige nood aan meer inhoudelijke ondersteuning bij de opmaak van een aanmeldingsdossier.
- In een aantal dossiers merkte de commissie op dat initiatiefnemers afweken van de decretale bepalingen. Die afwijkingen werden in een aantal gevallen afdoende gemotiveerd vanuit de uitgangspunten van het decreet. De commissie werd bij de beoordeling van de aanmeldingsdossiers meermaals geconfronteerd met een spanningsveld tussen de uitgangspunten van het decreet, enerzijds, en bepaalde decretale bepalingen, anderzijds.
- Voor de Commissie is het doornemen en adviseren van alle aanmeldingsdossiers binnen de tijdspanne van één maand (tussen 1 september en 1 oktober) op termijn moeilijk haalbaar. Wijzigingen aan de dossiers moeten immers opnieuw worden voorgelegd waardoor het aantal dossiers in de toekomst enkel maar zal toenemen in plaats van afnemen. De Commissie is dan ook vragende partij om de termijn voor indiening en het behandelen van de aanmeldingsdossiers meer te spreiden.
- Indien de Commissie geen fundamentele opmerkingen heeft bij een aanmeldingsdossier, keurt ze het dossier voor onbepaalde tijd goed. Enkel bij wijzigingen aan de procedure moet een nieuw voorstel ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Commissie. Het initiatief om een nieuw/aangepast voorstel ter goedkeuring voor te leggen aan de Commissie, ligt volledig bij de initiatiefnemer. Dit kan op termijn gevolgen hebben voor de kwaliteit van de procedures en hun implementatie (in welke mate is het dossier nog in overeenstemming met het ingediende dossier en met de regelgeving). Initiatiefnemers zijn evenmin verplicht te melden dat ze gestopt zijn met de procedure. Hierdoor verliest de Commissie op termijn ook zicht op de regio's en scholen die (nog) werken met een aanmeldingsprocedure. De Commissie onderschrijft de vraag van de initiatiefnemers naar een duidelijke opsomming van wijzigingen die leiden tot het opnieuw moeten voorleggen van een aanmeldingsdossier.